

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

Šestnajst let Republike Slovenije

Mlada Republika Slovenija praznuje letos šestnajst let svojega obstoja kot samostojna in suverena država. Usodno leto 1991 je bilo za našo matično domovino zgodovinsko leto. Skoraj pol stoletja je bila Slovenija del jugoslovanske federacije, v kateri je kot socialistična republika le nominalno uživala določeno avtonomijo, in še to v totalitarni enopartijski ureditvi brez dejanske demokracije. Še prej je bila v prvi polovici 20. stoletja, od konca prve svetovne vojne, del kraljevine Jugoslavije z močno centralistično ureditvijo.

Leto 1989 je bilo skoraj za vso srednjo in vzhodno Evropo res zgodovinsko, saj je pomenilo padec komunističnih režimov in nato še razpad držav, kot sta bili zlasti Sovjetska zveza in Jugoslavija.

Nas še najbolj zanima razpad nekdanje Titove Jugoslavije (zadnja desetletja Socialistična federativna republika Jugoslavija). Vse se je zlasti za Slovenijo začelo pripravljati ob koncu osemdesetih let. Pri tem je imel veliko vlogo nastanek novih družbenopolitičnih gibanj. V publicistiki je imela velik pomen Nova revija, ki je zbirala okoli sebe demokratične razumnike. V tem okviru je našla ugodna tla ustanovitev t.i. pomladnih strank (DEMOS). Nastopila je vrsta novih zlasti mladih slovenskih politikov, ki so kasneje prevzeli vodilna mesta v novi slovenski državi. Med njimi so bili Lojze Peterle, Dimitrij Rupel, Jože Pučnik, Janez Janša, Igor Bavčar, Jelko Kacin, pa še France Bučar, prvi predsednik demokratičnega slovenskega parlamenta.

Nekdanja vodilna Zveza komunistov Slovenije je postopno izgubila na svoji veljavi. Tudi takratni predsednik predsedstva Socialistične republike Slovenije Milan Kučan je stopil na stran osamosvojitve in demokratizacije. Pozneje je bil večkratni neposredno izvoljeni predsednik Republike Slovenije.

Na žalost pa ni šlo brez ovir in težav. Beograjska zvezna vlada, ki ji je predsedoval Ante Marković, se je kmalu po proglasitvi slovenske neodvisnosti, potrjene z zmagovitim plebiscitom, odločila za trdo vojaško roko oz. intervencijo. Jugoslovanska ljudska armada gen. Kadijevića je Sloveniji zagrozila z represijo. Prišlo je do nevarnih vojaških, tudi letalskih posegov, kar naj bi Slovenijo prisililo, da pade na kolena. Po krajših vojniških operacijah, ki so terjale tudi svoje žrtve, se je izkazalo, da slovenski narod ne bo klonil. Začela so se mrzlična pogajanja, nastopile so zunanje intervencije, prišlo je do delnega in nato dokončnega umika jugoslovanske vojske. V Sloveniji je vojaško vlogo odločno prevzela teritorialna obramba, iz katere se je potem rodila nova slovenska vojska.

Po šestnajstih letih je Slovenija samozavestno in ponosno v družbi drugih evropskih narodov in držav. Če je danes naša matična država priznana, je to sad vseh prejšnjih bojev in pozitivnih prizadevanj. Kot članica OZN, EU in zveze Nato si je s svojo miroljubno in modro politiko zaslužila velika priznanja.

Vse to je RS proslavila ob dnevu državnosti v nedeljo, 24. junija. Osrednja točka slavnostne prireditve je bil stvarni in jasni govor predsednika vlade Janeza Janšę, ki je poudaril glavne pridobitve v tem času tako v notranji kot v zunanji politiki. Pri tem je izpostavil tudi bližnjo vlogo predsedovanja EU. Gotovo je mučno in moteče vplivalo dejstvo, da se proslave prvič ni udeležil predsednik Republike Janez Drnovšek. Te vrstice zaključujemo z voščilom, ki ga je Slovenecem v sobotnem Delu izrekel evropski poslanec Lojze Peterle, prvi predsednik demokratične slovenske vlade: naj zavest o samostojni in demokratični slovenski državi oplemeniti spoštovanje človekovega dostojanstva in svobode.

Slovenski minister Milan Zver na prazniku državnosti v Števerjanu

Foto DPD

Obličje stare celine se spreminja s hitrimi koraki Ko so podatki in številke res hudi...

Naravovarstvene organizacije od časa do časa zaganjajo krik, ker zaradi spremenjenih klimatskih razmer, za katerimi se prepegosto skriva človeška roka, izumirajo najrazličnejše rastlinske ali živalske vrste. In vsi se čutimo malce v zadregi, ogrožene in verjetno tudi krive zaradi tragedij, ki jih nismo sposobni zaustaviti. Pred nekaj tedni pa je dvignil krik sam evropski vrh in le malokateri medij mu je posvetil pozornost, ki bi jo zaslužil. Spet nam nekaj grozi. Kaj? Na stari celine, pravijo strokovnjaki, tvega izginitost t.i. tradicionalna družina. Gre samo za stvar časa, dodajajo. Do te ugotovitve so prišli pri evropski mreži Inštituta za družinsko politiko (IPF, <http://www.ipfe.org>), ki je meseca maja izdal poročilo z zgovornimi in zaskrbljujočimi podatki o rasti prebivalstva, ločitvah in razporokah, splavu, upadanju rojstev, staranju in nazadnje o nezadostnih podpornih politikah v posameznih državah. In gre za številke, ki so res hude.

Poročilo, ki ga je izdelala multidisciplinarna ekipa na podlagi statistik in informacij mednarodnih ustanov od leta 1980 do leta 2005, so 9. maja predstavili v Evropskem parlamentu, prikazuje pa naravnost dramatično sliko. Stanje v zadnjih 25 letih se je krepko spremenilo, seveda ne v dobro... Čeprav se je prebivalstvo povečalo, saj je leta 2005 štel skoraj 34 milijonov več prebivalcev kot leta 1980, je porok vedno manj. V 27 državah Evropske unije je v četrtini stoletja števi-

lo zakonskih zvez padlo za 22,3%. Evropejci se poleg tega v zadnjih letih odločajo za poroko približno 4,5 let kasneje v primerjavi z letom 1980: moški se poročajo povprečno v 30. letu, ženske pa v 28. Povprečna starost prve nosečnosti se bliža tridesetemu letu. Zakonskih zvez je vedno manj, še te pa so vse prej kot stabilne. Pa še to: število ločitev in razporok se je povečalo za 55%; to pomeni, da se v povprečju loči po en zakonski par vsakih 30 sekund.

V zadnjih 15 letih je "počilo" skoraj štirinajst milijonov zakonov; kar 21 milijonov otrok se je tako znašlo z dvema domovoma oz. brez enega izmed dveh pomembnih likov, potrebnih za zdrav osebnostni razvoj. Na vrhu lestvice je glede ločitev Nemčija, za njo Velika Britanija in Francija, torej tri gospodarsko najmočnejše in najbogatejše evropske države, ki veljajo za "lokomotivo" stare celine. Vedno več je tudi otrok, ki se rojevajo izven zakonskih zvez: povprečno eden na tri. Na Švedskem jih je 55%, v Franciji 45%, v Italiji 14%. Naravnost srhljivi so podatki, ki govorijo o splavih v EU: eden vsakih 25 sekund! Samo v letu 2004 ni zagledalo (živih...) luči sveta 1.235.517 deklic in dečkov, kar pomeni, da je človeška roka v povprečju vsak dan prekinila življenje še nerojenemu živemu bitju kar 3.385-krat. Število je res visoko, če pomislimo, da zaradi splava ni dočakalo konca nosečnosti kar 19,4% še nerojenih otrok. Splav je tako postal v Evropi glavni in prvi vzrok umrljivosti, ki ga še zdaleč ne dose-

gajo tradicionalni "zunanji" vzroki, kakršni so npr. samomori, prometne nesreče, mami-la, alkohol, aids ali druge bolezni.

Zaskrbljujoča je tudi skromna demografska rast Evropejcev, povezana s sorazmernim staranjem ljudi. V letih 1994-2006 se je prebivalstvo sicer povečalo za 19 milijonov oseb; od teh je bilo kar 15 milijonov priseljencev. Če ne bo prišlo do korenitih posegov demografske politike na tem področju, se bo Evropa od leta 2025 dalje začela razljudovati, napovedujejo.

In še to: leta 1980 je bilo na 100 Evropejcev 22 mlajših od 14. leta, 13 pa starejših od 65. Leta 2004 se je število enih in drugih izenačilo; od leta 2005 dalje pa je število starejših od 65. leta začelo presagati število mlajših od 14. leta. Najbolj "stara" država je v tem smislu prav Italija, "najmlajša" pa Irska.

Številke, številke in spet številke, ki pa neizprosno in zvesto odslkavajo obraz in hkrati stanje duha Evrope, posameznih držav, narodov in skupnosti, tudi naše, zamejske. V "globalni vasi" ni nihče izvzet. Obličje današnje Evrope ni rosno mlado in polno upanja, temveč obličje sivolase in nagubane starke, ki prisega na kariero, tehnološki napredek in zabavo, kopicji bogastvo in še vedno meni, da je imeti opravka z otroki izguba časa, ker ne prinaša zaslužka. Njen trebuh je sicer poln, iz oči pa zeva praznina, ki govori o tem, da smo po poti izgubili željo po življenju. Kam vodi vse to? Če vprašanja ne vzamemo dovolj resno v pretres in kaj ne ukrenemo, preden bo prepozno, bodo odgovor nanje verjetno dali... Neevropejci.

Danijel Devetak

Maša za domovino

Msgr. Uran je v Ljubljani daroval mašo za domovino v prisotnosti slovenskega političnega vrha

5

Poklon Lojzetu Spacalu

V Štanjelu in v Narodnem domu v Trstu so odprli razstavi v spomin na pokojnega umetnika

9

Lutke v Devinu

Devinski vrt ustvarjalnosti je tudi letos očaral male udeležence uspešne lutkovne delavnice

11

Zaradi referendumskega "ne" v Franciji in Nizozemski Evropska unija za las pred institucionalno krizo!

Le malo je manjkalo, pa bi vrh Evropske unije v Berlinu spodletel, z drugimi besedami povedano, nemški kanclerki Angeli Merkel je vendarle uspelo rešiti ustavno krizo, ki sta jo sprožila že znana referendumska "ne" Francije in Nizozemske. Če bi ji to ne uspelo, bi se morali s tem vprašanjem ukvarjati najprej Portugalska in nato Slovenija, ki bosta za Nemčijo prevzeli vajeti EU-ja. Verjetno bi nadaljevanje razpravljanja o nujni institucionalni reformi na tak ali drugačen način onemogočalo vodstvu Unije, da se loti ključnih izzivov sodobnega sveta, predvsem pa da bi zajadrilo v dolgoročno stabilnejše obdobje, v katerem bi se posvetila gospodarskim, socialnim, okoljevarstvenim in drugim problemom. V zadnjih dneh sta vode evropske politične scene razburkala še poljska dvojčka Kaczynski, katerih predlog, da bi število poslancev v evropskem parlamentu doseglo kvadratni koren vsote celot-

nega prebivalca posamezne države, meri predvsem v osiromašenje moči velike (hegemonistične) zahodne sosedice, s katero ima nacional - konservativna vlada v Varšavi zapletene odnose, obremenjene predvsem z nerazčiščenimi posledicami zgodovinske preteklosti. Proti omenjenemu predlogu se je, z izjemo Češke republike, izreklo vseh petindvajset članic Unije, vendar bi lahko vztrajanje Poljske pahnilo Evropsko unijo v še hujšo institucionalno krizo.

Če je po eni strani ustavna pogodba, ki je predstavljala eno izmed prelomnic v zgodovini evropskih integracijskih procesov, arhivirana, to še ne pomeni, da ni po drugi strani danes možno iskati poenostavljene rešitve v tem smislu, kakršno sta nedavno predlagala novi francoski predsednik Nicolas Sarkozy in britanski prvi minister Tony Blair. Ta je kot najbolj proevropsko naravnani premier še zadnjič zastopal Veliko Britanijo na vrhu,

vendar gre njegove politične predloge o zmanjšanju vloge evropskega zunanjega ministra in poskuse oviranja poglobljanja evropske povezave razumeti v stilu že tradicionalne angleške evroskeptične usmeritve. Evropsko ustavo je ratificiralo osemnajst članic: vprašanje je, če bodo ostale pripravljene sprejeti takšno krčenje ustave, kot ga predlagata Francija in Velika Britanija.

V Berlinu je vladala do konca razprave velika negotovost; če po eni strani ni bilo bistvenih nasprotovanj časovnemu roku reševanja ustave in z njo povezani želji po uresničitvi institucionalnih reform, pa po drugi strani doseženi kompromis ne bi (bo) smel spodbuditi reakcij v najbolj evroskeptičnih državah, ki bi morebiti pomenil nove referendumske odločitve z zelo tveganim izidom. Če torej Nemčiji ne bi uspelo, potem bi se Evropski uniji res pisali težki časi.

Adrijan Pahor

Po bruseljskem vrhu sveta EU

Ali je doseženi kompromis napredek?

Kriza, ki je zajela načela in institucije evropske povezave po zavrnitvi ustave v Franciji in na Nizozemskem pred dvema letoma (2005), bo vsekakor težko premostiti, ker niti sami francoski in nizozemski volivci pravzaprav ne znajo utemeljeno pojasniti, proti čemu ali komu so želeli izraziti svoje nasprotovanje. V tem času se je dosti razpravljalo in pisalo, da so z zavrnitvijo evropske ustave hoteli izraziti strah pred "neznanim" svetom novih pridruženih članic Unije iz nekdanje vzhodne Evrope, ne da bi se vsaj površno seznanili z besedilom zavrnjene ustave, ki pravzaprav nima značaja klasične državne ustave, temveč skuša utrditi in ojačiti vlogo skupnih evropskih institucij. Slabo informirani volivci so se neracionalno predali namišljenim strahom pred posledicami konkurence, potem ko evropsko povezovanje že od samih začetkov pred šestdesetimi leti temelji na načelih zdravega tekmovanja

in solidarnosti med članicami, ne pa na prevladovanju in preglasovanju močnejših. V duhu teh načel se je sedanja predsednica Evropske unije kanclerka Angela Merkel močno prizadevala, da bi se z doprinosom vseh 27 držav članic dosegel razumen in perspektiven kompromis v korist vseh. Znano je, da je najbolj nepopustljivi stališče zastopala Poljska s svojim premierom Lechom Kaczynskim. To se pravi tista Poljska, ki se je po rešitvi izpod komunističnega totalitarizma tako vneto prizadevala, da bi se vključila v krog evropskih narodov, povezanih v Evropski uniji. Sedanja poljska vlada, ki ji načeljuje Lech Kaczynski, pa zahteva, da se odločitev v Uniji sprejemajo po dogovoru iz Nice, ki daje Poljski več točk kot model glasovanj po evropski ustavi. To kaže na določeno nezaupanje v Unijo, ki ga označujemo kot evroskeptičnem. Velika večina držav EU nasprotuje odpiranju vprašanja odločanja in s tem tudi trdemu poljskemu stališču, po katerem bi vsaka država imela v svetu ministrov toliko glasov, kolikor znaša kvadratni koren števila njenega prebivalstva v milijonih. Sedanja poljska vlada tudi na drugih področjih tako v notranji kot v zu-

listini temeljnih pravic in zavrača povečanje števila področij, o katerih se odloča s kvalificirano večino. Neki evropski angleški poslanec je Blairove kritične pripombe ironično komentiral: "Ko je pred dvema letoma podpisal ustavo za Evropo, ni imel nobenih pripomb, sedaj pa je odkril, da nekatera njena določila nasprotujejo interesom Velike Britanije."

Po tem uvodnem razmišljanju, oglejmo si bistvene točke dogovora, doseženega na bruseljskem vrhu v zgodnjih jutranjih urah 23. junija. 27 članic Unije se je sporazumelo o sklicanju medvladne konference o novi reformni pogodbi, ki naj nadomesti besedilo ustavne pogodbe, ki so jo francoski in nizozemski volivci zavrnili in s tem sprožili zastoj v evropskem procesu. Temeljne institucionalne strukture naj bi ostale nespremenjene. Unija bo pridobila status pravne osebe, ohranila stalnega predsednika za obdobje dveh let in pol in visokega predstavnika za zunanje zadeve (namesto "zunanjega ministra") in varnostno politiko. Razširil se bo obseg odločanja s kvalificirano večino.

Najtežje je bilo doseči kompromis s poljsko zahtevo glede oblikovanja večine za sprejemanje odločitev. Končno je Poljska pristala, da se načelo dvojne večine (na osnovi velikosti držav in števila prebivalstva) uveljavi šele leta 2014. Predsedujoča kanclerka Angela Merkel je ob zaključku vrha dejala, da so bile nekatere žrtve nujno potrebne za doseg kompromisa.

EU je z zadnjim bruseljskim vrhom sicer premostila zastoj v razvoju povezave, a hkrati so prišle na dan različne zamisli o njeni naravi, ustroju in delovanju. To bo znatno pogojevalo njen nadaljnji razvoj.

1. julija prevzame predsedstvo Unije Portugalska, ki jo čaka sklicanje medvladne konference o oblikovanju nove pogodbe o evropski povezavi.

Alojz Tul

Obisk pri Pelikanu Štoka in Pavšič v Ljubljani

Predsednika SKGZ Rudi Pavšič in SSO Drago Štoka sta v četrtek, 21. t.m., obiskala Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pri predsedstvu slovenske vlade. Predstavnika manjšinskih organizacij sta predstojniku urada Zorku Pelikanu in sodelavcem orisala zdajšnji položaj v Italiji s posebnim ozirom na stvarnost slovenske narodnostne skupnosti. Posebej je bilo izpostavljeno prizadevanje SKGZ in SSO, kar zadeva ureničevanje zaščitnega zakona. V zvezi s tem sta Štoka in Pavšič izrazila zadovoljstvo z delom paritetnega odbora. Predstavnika manjšine pričakujeta, da bo rimska vlada čim prej posredovala predsedniku republike dokument paritetnega odbora, ki določa območje zaščite. Štoka in Pavšič sta posebej izpostavila velike težave, ki nastajajo v manjšini zaradi nezadostnih finančnih sredstev. To je posledica 15 let nespremenjenih prispevkov, ki jih manjšini namenja italijanska država. Sogovornike v Ljubljani sta seznanila z zadnjimi obiski v Rimu, na katerih je bilo, ob finančnih težavah, posebej izpostavljeno vprašanje Solstva. V zvezi s finančnimi problematikami sta predsednika krovnih organizacij podčrta pozitivne pristope, ki jih je uvedel urad pri predsedstvu slovenske vlade in ki so sad zakona o Slovincih v zamejstvu. Tako predstavniki krovnih organizacij kot samega Urada so izpostavili pomembnost usklajevanja in dogovarjanja, kar se je pozitivno izkazalo ob zadnjem razpisu. Priložnost obiska v Ljubljani sta predsednika SKGZ in SSO izkoristila za oceno odnosov med manjšino in matico, ki se kažejo tako na vladni kot na parlamentarni ravni. Izpostavljena je bila potreba, da bi najvišji predstavniki slovenske vlade ob bližnjih srečanjih z italijanskimi kolegi posebej naglasili težave, ki so znotraj narodnostne skupnosti nastale zaradi nezadostne finančne pomoči, ki jo manjšina prejema skozi zaščitni zakon.

Povejmo na glas

Prelomnost slovenskega Dneva državnosti

Dan državnosti oziroma 25. junij, ko je leta 1991 tedanja skupščina Republike Slovenije uresničila plebiscitarno odločitev za samostojno državo, je za vse nas, pripadnike slovenskega naroda, izjemnega pomena. Slovenija je postala neodvisna in suverena država, saj je bil sprejet ustavni zakon za izvedbo temeljne ustavne listine in za deklaracijo o neodvisnosti. Kot je znano, so bili sklepi skupščine že naslednji dan na Trgu republike v Ljubljani slovesno razglašeni, skoraj istočasno pa je že posegla Jugoslovanska ljudska armada, da bi se po desetdnevni spopadi s Teritorialno obrambo umaknila. Tako so se uresničile stoletne sanje o samostojni slovenski državi, stavek, ki je bil pred prelomnimi dogodki in po njih nešteto krat izrečen in napisan.

Temeljni pomen Dneva državnosti je vsekakor v dejstvu, da smo Slovenci dobili samostojno in kasneje mednarodno priznano državo. Ob tem pa nikakor ne velja spregledati enako pomembnega dejstva, da smo Slovenci po padcu berlinskega zidu dobili in pridobili tudi demokracijo, ki je nadomestila enopartijsko družbo. Ne dosti pred osamosvojitvijo so namreč nastale politične stranke in 8. aprila 1990 so bile izvedene po drugi svetovni vojni prve demokratične volitve, na katerih je zmagala koalicija Demos, ki je na čelo prve demokratične vlade postavila Lojzeta Peterleta. Nedvomno največji rezultat nove slovenske demokracije je bila priprava in izvedba plebiscita, na katerem se je 88% državljanov odločilo za samo-

stojno Slovenijo, izid, ki ga je skupščina razglasila 26. decembra 1990 in se je dokončno in odločilno udeležil pol leta kasneje, 25. junija 1991, v sedanjem Dnevu državnosti.

In katere so vrednote demokracije, ki je omogočila mladi državi Sloveniji neverjetno hiter in prodoren razvoj? Demokracija je lahko upoštevala in upošteva vse slovenske življenjske in politične izkušnje; demokracija je šele dala možnost, da so se pričele celiti hude rane druge svetovne vojne, ki je med drugim razdelila slovenski narod po ideološkem načelu, nemara najbolj krutem, kar jih do danes poznamo; demokracija daje prostor vsem idejam in zamislim ter je čisto nasprotje monopola, ki je značilen za enoidejne ali enopartijske družbe; demokracija s svojimi volitvami daje priljubljenost ljudem, da po potrebi zamenjajo politični vrh, kar je jamstvo, da pride do sprememb in to v pravem trenutku; ne nazadnje daje demokracija enake izhodiščne možnosti vsem državljanom, saj ni več tistih večvrednih in posledično manjvrednih. Demokracija torej bistveno presega enoidejno družbo, ki vidi edini način dogovarjanja v enotnosti oziroma poenotenju, medtem ko je demokracija omizje bogastva različnosti, ki omogočajo nenehno dinamiko in so odprte nastajanju novega in dodatnega.

Dan državnosti je zato simbol vse obetavnejših možnosti za vse Slovence, Slovence v matični domovini, v zamejstvu in zdomstvu.

Janez Povše

VIŠJE USPOSABLJANJE

2007

Tečaji po višji-srednji šoli

TEHNIKE ADMINISTRATIVNEGA POSLOVANJA IN FISKALNEGA SVETOVANJA

- Sedež: TRST
- Dejavnost: podjetniška svetovanje in obdelava podatkov

ORODJA IN TEHNIKE ZA NAČRTOVANJE IN PROMOCIJO TURISTIČNIH PAKETOV

- Sedež: GORICA
- Dejavnost: potovalne in turistične organizacije

- Kdo so lahko udeleženci: brezposelni z diplomo višje-srednje šole in bivališčem v deželi Furlaniji-Juljski krajini
- Koliko traja: 280 ur predavanja, dva meseca delovne prakse s štipendijo
- Štipendija: 320 evrov na mesec za delovno prakso
- Vpisnina: tečaj je brezplačen
- Izbor na podlagi testa iz informatike, ocene življenjepisa in individualnega pogovora s kandidatom
- Začetek tečaja: junija 2007

Sedež v Trstu: Ul. Ginnastica 72, tel.: 040 566360, ts@sdzpi-irsip.it
Sedež v Gorici: Korzo Verdi 51, tel.: 0481 81826, go@sdzpi-irsip.it
Vpisovanje od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro

www.sdzpi-irsip.it

Na dnu...

DEVIN Sprejem generalnega konzulata Republike Slovenije

Težko pričakovanje padca schengenske meje

V Devinskem gradu je tudi letos potekal sprejem, ki ga generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu prireja ob dnevu državnosti matične domovine. Pekoči popoldanski sončni žarki so v četrtek, 21. junija, pozdravili prve goste, ki so se zbrali pred vhomom v grajski park. Množica se je nato polagoma vila po parku do gradu, kjer je že stala ekipa generalnega konzulata, ki je posameznemu gostu izrekla dobrodoščilo. Na čelu diplomatske skupine sta stala generalni konzul Jože Sušmelj in soproga, povabljenec sta pozdravila še konzula Božidar Humar in Tanja Mljač.

Na grajskem dvorišču, ki je kljub sopari dobil v poletnem blišču še dodaten čar, so pri obloženih mizah že stali natakarji, ki so čakali, da bi goste primerno pogostili s slastnimi jedmi in dobrim vinom, začeni s penino.

Treba pa je bilo dočakati konec formalnega dela prireditve, ki ga je uvedla konzulka Mljačeva. Prisotne je najprej pozdravila, nakar je takoj predstavila kvartet Glasbene matice, ki je zaigral slovensko himno in še Beethovno Odo ra-

dosti kot znak pripadnosti Slovenije evropski družini.

Spregovoril je nato generalni konzul RS Jože Sušmelj, ki je v svojem dvojezičnem posegu poudaril simbolno razsežnost, ki ga Devin ima v italijansko-slovenskih odnosih: ravno v tem kraju je namreč Gregorio Alasia da Sommaripa, pater serviškega meniškega reda, sestavil prvi italijansko-slovenski slovar, ki je izšel v žepni izdaji leta 1607 v Vidmu z naslovom Voca-

Foto Kroma

bolario Italiano e Schiavo. Generalni konzul je poudaril še upanje, da bo padec schengenske meje decembra letos blagodejno vplival ne samo na odnose med državama, temveč tudi na splošne razmere in vzdušje v naših krajih.

Med udeleženci sprejema je bilo zaslediti v glavnem predstavnike našega zamejskega gospodarskega, kulturnega in političnega ter družbenega življenja. Veliko je bilo tudi predstavnikov italijanskih javnih in vojaških oblasti. Prisoten je bil tržaški župan Roberto Dipiazza, njegov novoizvoljeni goriški kolega Ettore Romoli in nekdanji župan posoškega mesta Vittorio Brancati. Iz Ljubljane je prišel tudi vodja Urada za Slovenijo v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan.

Kot zanimivost naj navedemo tudi prisotnost častnega konzula honduraške republike, strastnega zagovornika tržaške avtonomije Prima Rovisa, ki si je s svojim ogromnim kadilakom upal skozi ozke grajske zapreke in trumo policistov in agentov Digosa skorajda v sredo družine na grajskem dvorišču: diplomatske tablice so včasih skorajda čarobne...

IG

LJUBLJANA Besede predsednika vlade Janeza Janše

"Cilj je ujeti najbolj razvite države EU"

Slovenija se je po besedah predsednika vlade Janeza Janše, slavnostnega govornika na osrednji državni slovesnosti 24. junija, na predvečer dneva državnosti, na Trgu republike v Ljubljani, lani razvijala zelo hitro. Utrdila je svoj mednarodni položaj, zato je današnji dan po njegovem prepričanju priložnost za ponos na dobro opravljeno delo. Naš cilj je, da čim prej ujameмо najbolj razvite države EU. "Prihajajo nove priložnosti. Slovenija je v dobri kondiciji," je poudaril premier.

"Veliko se je moralo zgoditi, da je težnja po svobodi dozorela in se končno udejanjila. O tem se je v zadnjih 16 letih razmeroma malo govorilo," je dejal in ponazoril, kot da bi se včasih želel ustvarjati vtis, da smo bili Slovenci zgolj sopotniki sprememb v Evropi po padcu Berlinskega zidu. Kot da so vse drugi opravili za nas, je ugotovil in poudaril, da to seveda ne drži. "Bili smo dejavnik sprememb. Samo tako smo uspeli in samo zato danes Slovenija

obstaja kot samostojna država. Samo kot samostojna država se je Slovenija lahko povezala v EU in Nato." Ob tem je omenil tri pomembne dogodke in posameznike, ki so omogočili slovensko osamosvojitve: 57. številko Nove revije, v kateri je bil najbolj dosledno in celovito zastavljen program slovenske suverenosti in demokratizacije, ustanovitev slovenske Teritorialne obrambe ter misleca, disidenta in politika Jožeta Pučnika. Ob omembi slednjega se je na Tr-

gu republike zaslišal aplavz. Pučnik je bil po Janševih besedah "osrednja osebnost slovenske osamosvojitvene politike, držal je smer slovenski osamosvojitvi. Ta je bila domovinski in ne ideološki projekt. Zato je združevala in ne ločevala".

Predsednik vlade je v govoru opozoril, da Slovenci še vedno živimo v prostoru, kjer dobro in uspešno ne odmeva vedno daleč. S tem brišemo mejo med kakovostjo in malomarnostjo, med kritiko in zasmehovanjem, med dobrim in slabim. "Premagovanje takšnega pristopa je dejanje v dobro vseh

prihodnjih generacij," je poudaril Janša.

Na začetku tega mandata je vlada obljubila, da bo delala za blaginjo Slovenije. Jasno smo povedali, da je samo gospodarska rast lahko trajna in trdna podlaga blaginje. Zato smo danes na dobri poti. Ustvarjamo več, je izpostavil premier. "Za razvojni premik, dosežen v preteklih dveh letih, smo dolžni predvsem zahvalo našim gospodarstvenikom in našim delavcem. Dokazujejo, da so lahko v normalnih pogojih gospodarjenja dobri, zelo dobri in tudi najboljši. Ne zmagujejo več v tekmi z nerazvitimi, temveč v konkurenci najboljših." "Prihajajo nove priložnosti. Slovenija je v dobri kondiciji. Ima veter in jadrni in krmilo, obrnjeno v pravo smer. Dobro posadko. Mednarodno morje je mirno, le v notranjih vodah je nekaj umetnih valov in oblakov. A obzorje narodove prihodnosti je jasno kot še nikoli doslej. Pred sedanjo in prihodnjimi generacijami je srečna plovba. Omogočila jo je odločitev pred 16 leti. Bila je pravilna," je v slavnostnem nagovoru dejal predsednik vlade. Na proslavi je sodelovala tudi Slovenska vojska, ki je z enoto Garde Slovenske vojske sprožila salve z Ljubljanskega gradu in pokazala svoje veščine. Dan državnosti je obeležila tudi s preletom letal. Sodelovala je tudi prva enota častne čete Slovenske vojske, ki je sodelovala leta 1991. Ker se predsednik republike Janez Drnovšek proslave ni udeležil, saj ocenjuje, da stanje duha v državi ni takšno, da bi se želel udeležiti praznovanja, je častno četo pregledal predsednik državnega zbora France Cukjati. Med igranjem slovenske himne se je dvignila kopija prve slovenske zastave iz leta 1991. Osrednje slovesnosti so se med drugim udeležili nekdanji predsednik skupščine France Bučar, predsednik prve slovenske vlade Alojz Peterle ter večina ministrov in predsednikov strank, medtem ko se nekdanji predsednik republike Milan Kučan prireditve ni udeležil. Govoru predsednika vlade je sledil bogat kulturni program, ki je letos temeljil na predstavitvi slovenskih pokrajin skozi poezijo in glasbo, značilno za te pokrajine. Na slovesnosti so nastopili tudi številni glasbeniki, dramski in plesni umetniki. / STA

ŠTEVERJAN Minister Milan Zver posebni gost na Terpinovi domačiji

Postavljamo kamenčke v spomenik naše domovinske kulture

V našem zamejstvu si želimo prisotnosti visokih predstavnikov slovenskih institucij in oblasti, da se utrdimo v svoji narodni zavesti in ostanemo ponosni Slovenci, je pod večer 22. junija uvodoma povedal Marijan Terpin pod lipo svoje števerjanske domačije, kjer se je lepo število ljudi iz Goriške in od drugod zbralo na prisrčni proslavi ob 16. obletnici osamosvojitve Slovenije, ki jo je priredil Svetovni slovenski kongres - Konferenca za Italijo v sodelovanju s Krožkom za družbeno vprašanja Anton Gregorčič in Zvezo veteranov vojne za Slovenijo. Tu so naše zadnje straže, tu živimo trmasti Brici, je dodal znani trgovec, prosvetni delavec in velik narodnjak, ki je z vidnim zadovoljstvom pozdravil ministra za šolstvo in šport Milana Zvera, poleg njega pa med uglednimi gosti še generalnega konzula RS v Trstu Jožeta Sušmelja, deželnega svetnika Mirka Špacapan, predsednika SSO Draga Štoko, števerjanskega župana Hadrijana Corsija, župana občine Brda Franca Mužiča, predsednika Zveze veteranov vojne za Slovenijo Srečka Lisjaka, prof. Jožka Šavlija, podpredsednika Svetovnega slovenskega kongresa Tomaža Pavšiča in predsednika SSK Rafka Dolharja. Ponosni smo, da smo dočakali ta čas, ki se ga žal ne zavedajo vsi Slovenci. Po glasbenem utrinku, ki ga je prisotnim poklonil trio glasbene šole Nova Gorica, in po Gradnikovih verzih,

ki jih je zrecitala Bogdana Bratuž, je Lisjak povedal, da smo Slovenci pred 16 leti krenili na pot samostojnosti, ker smo vedeli, kaj hočemo in kaj zmoremo. S pogumom, voljo, znanjem in orožjem smo branili naše ideale in sprejeli prave odločitve, ker je bilo veliko Slovencev pripravljenih žrtvovati lastno srečo za dobro Slovenijo in slovenstva. "Pred 16 leti smo postavili Slovenijo na zemljevid sveta," je rekel, uredničili smo tisočletni sen. Slovenija je potrebovala posameznike, ki so se morali odločiti, ali državo braniti ali je ne imeti. Veterani, je povedal, so darovali svoje srce Sloveniji za svoboden, uveljavljen slovenski rod v Evropi.

Še eno glasbeno točko sta izvedla čelist Aleksander Sluga in njegov učenec Marcello Cassese, nakar je dr. Šavli na sočen in jednat način spregovoril o svoji zadnji knjigi, Karantanija, ki je pred kratkim izšla pri založbi Humar. Ves njegov trud je usmerjen v to, je poudaril, da bi Slovenci imeli pozitiven pogled na našo zgodovino in domovino, je povedal. Tudi to knjigo, ki govori o simbolih karantanske družbe in demokratičnega sistema, je napisal, da bi se samostojna Slovenija idejno ustrdila kot država samostojnega naroda. "Naša Slovenija ni padla z neba," ampak obstajajo spomin in sledovi zgodnje zgodovinske državnosti, ki so jih naši ljudje v duši vedno čutili. Da Slovenci dajemo premalo

Minister Milan Zver

teže domoljubnim simbolom in imamo šibak domovinski čut, je nato poudaril sam minister Milan Zver, ki je jasno povedal, da zadnja leta slovenska vlada skuša postavljati kamenčke v spomenik naše domovinske kulture. Naše zgodovinske prepovedi je preveč kozmopolitsko, premalo poudarja rodoljubnost, preveč je osredotočeno na kranjsko zgodovino, manj na primorsko in štajersko, je priznal. In vendar je minister prepričan, da bo v prihodnosti bolje, da bodo rojaki v domovini "vse domovinske simbole tako

M. Špacapan

S. Lisjak

M. Terpin

D. Štoko

J. Šavli

T. Pavšič

spoštovali kot vi zamejci in zdomci". Po njegovih besedah v Sloveniji manjka nacionalni ponos, ki ga je treba otrokom privzgojiti v šoli; to je ena redkih obveznih institucij, ki ima danes posebno odgovornost. Minister je z laskavimi besedami pohvalil Šavlijevo knjigo in poudaril, da "ne zaslužimo kril, če ne spoštujemo svojih korenin". Fenomenalno se mu zdi, je povedal minister, kako so naši predniki v Karantaniji v zgodnjem srednjem veku prenašali suvereno oblast na oblastnike. "Demokracijo imamo v genih!" Nismo mesijanski narod, je še povedal, toda naša družbena struktura je od nekdanjega demokratičnega. "Imamo veličastno zgodovino, ki jo moramo bolj spoznati in posredovati naprej, da bomo bolj spoštovali svoj narod, svojo zgodovino in državo". Pozdrav deželne vlade je prinesel Špacapan, ki je ugotovil,

da je bila v zamejstvu, kjer "marsikdo ne priznava slovenske zastave za svojo", žal, poleg sprejema generalnega konzulata v Devinu števerjanska proslava edina prireditev ob največjem slovenskem državnem prazniku. Štoko je obudil trenutke pred 16 leti, Corsi pa je poudaril, da mora naša briška zemlja ostati v slovenskih rokah. Mužič si je v novih časih, ki so pred nami, zaželel čim več sodelovanja, naj si v Ljubljani kar naprej prizadeva, da bi tudi tam tako ponosno plapolale slovenske zastave kot v gaju Terpinove domačije.

Po mojstrskem nastopu gledališkega igralca Antona Petjeta, ki je na živ način pričaral poetični svet pesnika iz Medane, je pod vodstvom Martine Valentinčič ljubko zapelo nekaj lepih slovenskih pesmic osem Terpinovih vnukov.

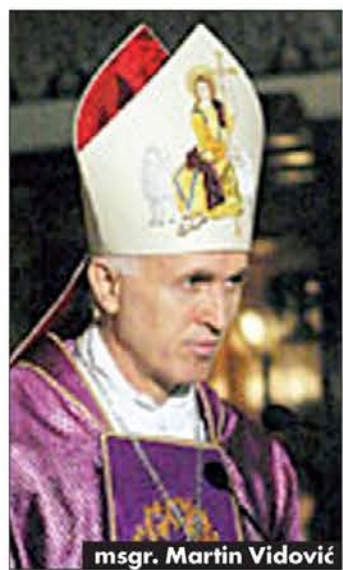
DD

V Minsku v Belorusiji

Srečanje tajnikov evropskih škofovskih konferenc

Od 14. do 18. junija 2007 je v Minsku v Belorusiji potekalo 35. srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc. Vsakoletnega srečanja, ki sta ga organizirala generalno tajništvo CCEE iz Švice in tajništvo Beloruske škofovske konference, se je udeležila večina generalnih tajnikov, navzoč pa je bil tudi apostolski nuncij v Belorusiji, msgr. Martin Vidović.

Migracije
Po izmenjavi informacij o življenju krajevnih Cerkev po Evropi so udeleženci spregovorili o izzivih, s katerimi se soočajo lokalne Cerkve. Glavna tema so bile migracije in z njo povezani pojavi. Množično preseljevanje na Zahod zastavlja Cerkvi nova vprašanja in narekuje spremembe dosedanjega pastoralnega delovanja. Migracije, ki so znamenje časa, je potrebno obravnavati v sodelovanju in s strokovno podporo civilne družbe. Socialna problematika, povezana z migracijami, zadeva naslednja področja: ilegalno priseljevanje, brezposelnost, staranje prebivalstva v deželah, ki jih ljudje zapuščajo, trgovino z ljudmi, razbite družine in otroke, ki niso deležni celostne vzgoje, ker so jih starši zapustili. Kristjani solidarnost z migranti izkazujejo na ta način, da se udeležujejo na karitativnem področju. Odločilno vlogo in odgovornost imajo poli-

msgr. Martin Vidović

tiki na svetovni ravni. Glavni razlogi za migracije so: revščina, nasilje, nepravilnost, zaostalost v razvoju in brezposelnost. Cerkev v Evropi si prizadeva pomagati ljudem v manj razvitih deželah z namenom, da bi se vzpostavili boljši

življenjski pogoji, v deželah, kamor se preseljujejo pa, da bi našli ustrezno okolje za bivanje in sprejetost. V središču je dostojanstvo človekove osebe in podpora posameznikom, da bi lahko živeli človeka vredno življenje. Z migracijami se za Cerkev odpira novo področje duhovne oskrbe različnih etničnih skupin. Migracije so

povod tudi za nove vrste ekumenskih srečanj.

Povezovanje CCEE zunaj Evrope
Generalni tajniki so se seznanili tudi s cerkvenim dogajanjem drugod po svetu. Od 15. do 31. maja 2007 je v Braziliji potekalo srečanje škofov Latinske Amerike, na katerem je poleg papeža sodelovala tudi delegacija škofov iz Evrope (CCEE). Papež Benedikt XVI. je izpostavil nalogo iskanja skupnih poti med Cerkvami z različnih kontinentov. O nujnosti kulturnega delovanja bodo govorili tudi na srečanju univerzitetnih učiteljev, ki bo v organizaciji CCEE in številnih drugih mednarodnih ustanov potekalo v Rimu med 21. in 24. junijem letos (več informacij je na voljo na spletni strani: <http://www.university2000.org/>). Predstavniki CCEE se aktivno pripravljajo na svetovno srečanje mladih, ki bo prihodnje leto v Sidneju v Avstraliji (več informacij je na voljo na spletni strani: <http://shop.wyd2008.org/view.asp>).

Tretje evropsko ekumensko zborovanje v Sibiu v Romuniji

Od 4. do 9. septembra 2007 bo v romunskem mestu Sibiu potekalo Tretje evropsko ekumensko zborovanje z naslovom Kristus, luč, ki vse razsvetljuje (več informacij je na voljo na spletni strani: <http://www.eea3.org/>). Iz Slovenije se ga bo udeležilo sedem de-

legatov. Zborovanje bo predstavljalo vrhunec skupnih prizadevanj katoličanov, pravoslavnikov in evangeličanov za medsebojno zblíževanje, saj vse povezuje in družijo vera v Jezusa Kristusa. Priprave na zborovanje so se začele januarja 2006 v Rimu v Italiji in nadaljevale februarja letos v Wittenbergu v Nemčiji.

Združevanje Evrope

Cerkev v Evropi s pozornostjo spremlja proces združevanja Evrope. Dne 25. marca 2007 se je v Rimu več kot 500 delegatov s političnega in cerkvenega sveta udeležilo kongresa COMECE z naslovom Vrednote in perspektive za Evropo (več informacij je na voljo na spletni strani: <http://www.comece.org/>). Cerkev v Evropi si prizadeva za tesen stik s političnimi oblastmi v prizadevanju za zaščito človekovih pravic ter dostojanstva človeške osebe od naravnega spočetja do naravne smrti.

Srečanja z beloruskimi katoliki in pravoslavnicami

Generalne tajnike je v Minsku sprejel apostolski administrator, msgr. Antoni Dziemiński. Obiskali so več župnij in opazili strahotne posledice totalitarnega sistema na eni strani, na drugi pa znamenja upanja, ki izhajajo iz živih vere posameznih katoliških občestev. Srečanje je imelo tudi ekumensko razsežnost, saj so se srečali z gospodom Filaretom, pravoslavnim metropolitom in eksarhom patriarhata za celotno Belorusijo. O tem mednarodnem srečanju so v dnevno-informativnih oddajah ter v tisku poročali tamkajšnji mediji. Naslednje srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc bo od 26. do 30. junija 2008 v Španiji.

pravno zbrali na srečanju na Sveti Gori in v Grgarju, so se z navdušenjem in ganjenostjo udeležili te slovesnosti.

K sproščnemu druženju in pogovoru po slovesnosti v frančiškanskem samostanu so prispevali svojo kapljico iz Podgorne in Kopra.

Počasi - korak za korakom, vsaj

tako upamo, bo pastirica Urška Ferligoj močnejše stopila tudi v zavest današnjih rodov. Prav tako Grgarci upamo, da bosta Grgar in Sveta Gora povezana s krožno cesto, da bi lahko romarji in drugi obiskovalci Svete Gore prihajali tudi v njen rojstni kraj.

Justina Doljak

Na Sveti Gori

Spominska soba vidkinje Uršule Ferligoj

V nedeljo, 17. junija, je bila na Sveti Gori velika slovesnost ob 290-letnici kronanja Milostne podobe Matere Božje. Slovesnost bogoslužje je vodil koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak ob prisotnosti frančiškanskega provinciala patra Viktorja Papeža in številnih duhovnikov. Prepolna bazilika romarjev je ob prelepem izvajanju Haydnove "Missa brevis" pevcevi iz Deskel in Kanala doživljala prekrasno slavo. Po maši je to slovesnost dopolnil enkratni dogodek: blagoslov "Urškine sobe". Bratje frančiškani so skupaj z Goriškimi muzejem že dalj časa načrtovali in pripravljali predstavitev širši javnosti se sicer po velikosti majhne sobice, vendar čudovito predstavitev

prikazanja Matere Božje grgarski pastirici Urški Ferligoj. Vsakdo, ki bo vstopil v Marijanski muzej na Sveti Gori, ga bo ob vhodu najprej nagovorila v nebo, v goro Skalnico, v oblake zazrta, klečeča mala pastirica. Pristrčno in močno doživljete! Kako naj se ne bi tudi Grgar veselil tega dogodka! Pridne gospodinje so za romarje napekle sladkih dobrot in jih ponudile pred baziliko. Tudi nekateri potomci rodbine Ferligoj, ki so se ne-

13. NAVADNA NEDELJA

1 Kr 19,16b.19-21; Ps 16; Gal 5,1.13-18; Lk 9,51-62

Zavodariji smo nekoč hodili vsak dan na kratek sprehod. Ob sobotah pa je bil daljši obhod. Večkrat smo pri Uršulinkah v Gorici zavili na levo k Soči. Bilo je že poletje, ko je vse v zelenju in kliče k žetvi in košnji. Prijatelj Carletto me je tedaj vprašal, kaj je to - pokazal je na krompirišče - in se začudil, da krompir raste v zemlji, ker je bil do tedaj prepričan, da raste na drevesu. Ni čudno pa, da je imel tak zgrešen pojem o krompirju, ker je doraščal v tržaškem mestu in ni še nikoli videl obdelanih njiv.

Poznal sem tudi drugega otroka, ki je zamenjal ovco za tele. Že v Jezusovem času in tudi v današnjih dneh veliko ljudi ne pozna čuda narave.

Jezus je svoje prilike večkrat jemal iz kmečkega okolja. Pastirjem je bil hvaležen za dar to-

ple volnene ovčje odeje. Vse je imel za Božji dar. O sebi je dejal, da nima niti kamna za vzglavje (Lk 9,58), kaj šele posteljo in redno hrano. Ker je odraščal v skromnih razmerah, je tem bolj cenil zavzetost za nebeško kraljestvo, za uboge in za takojšnjo pomoč potrebnemu. Ni maral mencanja, kot na primer pri nekem bogatašu (Lk 18,18-23).

Današnje prvo berilo je vzeto iz Stare zaveze in opisuje Elizejev poklic za preroka. Pri tem preroku je majhna izjema glede slovesa od doma in vaščanov: Elizej se od njih poslovil z gostijo, sicer preprosto, ki jo priredi za veliko ljudi kar z voli, s katerimi je oral. Sicer je vsako slovo od domačih, tudi ob pogrebi, bilo kar precej razvlečeno. Pri Tobiju bremo, da ga je sorodnik zadrževal pri sebi in bi ga tudi obdržal v nedogled. Taka je pač vzhodnjaška navada (Tob 8,20.10.9).

Jezus pa zahteva odločnost in brezpogojno zavzetost za oznanjevanje Božjega kraljestva (Lk 8,1.60-62). Zahteva namreč Elijevega duha, tudi glede celibata-neporočenosti zahteva veselega darovalca (2 Kor 9,7), ne samo pri denarni pomoči.

Psalm popolnoma izroča človeka Bogu, ki je zanj vse. Višek vsega je namreč vstajenje od mrtvih: "Zato se moje srce veseli, moja duša se raduje; tudi moje telo bo prebivalo varno. Zakaj moje duše ne boš prepustil podzemlju, svojemu zvestemu ne boš dal videti trohno-be" (Ps 16,9-10).

Toda isto velja za vernega poročenega človeka, vendar tu gre za osebno izbiro stanu, ki je izključno v blagor drugih, ne samo svojcev. Kdor more razumeti, naj razume.

Naš svet je namreč pisan, raznolik. Naravnost je na svobodo, ki ima opraviti s strahotami greha in zatiranja, usužnjevanja človeka. Zato so nujno potrebni: molitev, delo in zavzetost za boljši svet, za Božje kraljestvo.

Tudi "Petrov novič" je dobrodošel za lajšanje bede v svetu. Veren človek gleda in strmi v stvarstvo, in četudi ne pozna volovskega jarma, se trudi za osvoboditev izpod jarma, ki teži človeka, njegovo dušo, duha in telo.

Opraviti imamo z izzivi zaslužjevanja ljudi. Borimo se proti tem na različne načine, ker "vsakdo ima svoj milostni dar od Boga, eden

tako, drugi tako" (1 Kor 7,7). In: "Odmerjeni čas je kratek. Odslej naj bodo tisti, ki imajo žene, kakor da jih ne bi imeli, tisti, ki jočejo, kakor da ne bi jokali, tisti, ki se veselijo, kakor da se ne bi veselili, tisti, ki kupujejo, kakor da ne bi nič imeli, in tisti, ki ta svet uporabljajo, kakor da ga ne bi izrabljali, kajti podoba tega sveta mineva" (1 Kor 7,29-31).

Pavel vabi tudi nas, naj služimo drug drugemu v ljubezni (Gal 5,13). A odločiti se je potrebno, ker nas čaka konkretno delo, saj moramo računati tudi z odklonom Božjega kraljestva.

Za hojo za Jezusom se posamezni lahko sami ponudijo. Druge pa pokliče Jezus sam (Lk 9,50.57). Samaritjani so ga zavrgli. Jakob in Janez se zaradi tega pohujšata in ostro reagirata na zadržanje Samaritanov, ki bi jih zato rada kaznovala z ognjem od zgoraj. Vsekakor se vse odvija po Božjem načrtu - po Božji volji in obenem po volji človeka. Za Jezusa se bo končalo na križu, a končno bo to vhod v nebesa, k Bogu.

Jezus se odločno usmeri v smrt, a zato, ker je njegova hoja pot v vstajenje.

Iz obeh podob, ki sem ju predstavil, je po mojem mnenju razvidno, v čem je problem, kaj je ovira za zdravo življenje in kaj bi bila preventiva. Med obema podobama je velika razlika. Svatba v Jezusovem času je bila praznovanje, ki je trajalo tudi cel teden in več. Na svatbo so prišli sorodniki, prijatelji, sosede. Stoletja je bilo tako - danes pa se vsa ta tradicija ruši. Vrednote v postindustrijski družbi so drugačne, kot so bile v predindustrijski in v industrijski družbi, zato prihaja do kriz. Pomislimo samo na to, kar se dogaja danes z družinami: večinoma sta zaposlena oba od staršev. Kar precej dijakov na naši šoli prihaja iz enostarševskih, razdrtih ali ranjenih družin. Učitelji pa pričakujemo, da bo šola lahko funkcionirala danes, tako kot je nekoč, da bodo učenci taki, kot so bili nekoč, da bomo še vedno podajali snov na enak način.

Fenomen porasta zasvojenosti govori vedno glasneje. Pri tem je potrebno poudariti, da ne gre le za porast zasvojenosti s substancami, kot so alkohol, marihuana in druge prepovedane droge, ampak tudi za zasvojenost z igrami na srečo, z računalnikom, s pornografijo ... Gre za fenomen velikih razsežnosti: tisoče in tisoče ljudi se drogira. Zakaj? Kaj nam to pove? Si znamo odgovoriti na to vprašanje? Zdi se, da pri zajezitvi tega problema ne pomagajo predavanja, članki v časopisih, knjige ..., čeprav je seveda potrebno vse to pozdraviti, čeprav je res, da se nekateri nadčloveško prizadevajo za zajezitev zasvojenosti. Toda narod se preprosto drogira in to kljub vsej oza-večenosti. Zakaj?

Kako to doživljamo učitelji v šolah?

Tudi mi smo zaradi tega v težavah. Ko v razredu ni več discipline, ko dijaki načrtno bojkotirajo test, ko se ti dijaki smejejo v obraz in so na neki čuden način evforično razpoloženi...učitelji pogosto ne vemo več, kako naprej, doživljamo stres, nas je strah, obtožujemo sami sebe, da smo neuspešni, da ne znamo ... Odnosi z učenci postajajo vedno bolj težavni. Kmalu lahko izgubiš samokontrolo in v naslednjem trenutku te je sram tvojih reakcij, besed, tega, kar počneš.

Vedno bolj postaja jasno, da dober učitelj ni le strokovnjak za posamezen predmet, ki ga poučuje, ampak je tudi pedagog, ki je pripravljen razmišljati o svojem delu. Ali je še možno priti v šolo vesel, poln optimizma in odkrivati lepoto življenja? Učitelji vedo, da ni magičnega recepta, a pričakujejo pomoč.

Kaj lahko na preventivnem področju naredi šola?

1. **Resnična vzgoja in izobraževanje sta možna, če sprejmemo učenca takega, kot je;** z vsemi talenti in vsemi težavami, ki jih nosi v sebi. To pa ne pomeni, da se s takim stanjem sprizajemo. Nikakor se ne morem in ne smem sprizajeti za dejstvom, da dijaki hodijo na ekskurzije z MP3 na prsih in slušalkami v ušesih. To me zelo boli in jezi. Vprašanje seveda je, kako bom ukrepal. Toda ali ni najslabše, da ne reagiramo, da pustimo, da stvari tečejo, kot tečejo, da vsak dan zremo v probleme, a jih ne vidimo, se jih ne zavedamo in nimamo nobene ideje za njihovo reševanje.

2. **Vzgoja.** Beseda izobraževanje je zelo lepa in pomenljiva, saj nosi v sebi koren "obraz" in tako vsebuje tudi pojem vzgoje. Šola učencu pomaga izoblikovati osebnost, mu pomaga odkriti svoj pravi obraz in identiteto. Zato bi lahko mirno izpustili besedo vzgoja in govorili le o izobraževanju; a ne na tak način kot v preteklih desetletjih, češ da je naloga šole le izobraževanje in ne tudi vzgoja. Naloga šole je, da v učencu razvija samozavest, kritičnost, ustvarjalnost, sposobnost za človeške odnose in prijateljstvo, za solidarnost, sposobnost in pripravljenost za reševanje problemov, za premagovanje frustracij, tudi za soočenje z neuspehi in osebnim trpljenjem.

3. **Novo metode učenja.** Potrebno je iskanje novih metod dela, novih didaktik, ki bodo odgovorile na potrebe učencev. Te metode bi morale prebuditi motivacijo učencev, kajti učiti se mora učenec, ki je, kot je vedel že sv. Tomaž Akvinski, prvi vzrok učenja, učitelj je šele drugoten vzrok. Učitelj lahko na videz zelo požrtvovalno uči in veliko zna, toda če se učenci ne učijo, je učitelj neuspešen. Jeziki razlikujejo med "poučevanjem" in "učenjem": med "teaching" in "learning", med "insegnamento" in "apprendimento".

/ dalje

Več nasprotovanj kot pa podpore velezabavišču na Goriškem Opozorila g. Gašperja Rudolfa zoper igralništvo

V slovenskih občilih in nasploh v javnosti se nadaljujejo razprave o morebitni gradnji igralniškega velezabavišča, največjega v Evropi, na možnih lokacijah v mestni občini Nova Gorica, občini Šempeter-Vrtojba ali pa v občini Ajdovščina. V vladi, gospodarskih zbornicah, nekaterih političnih strankah in v okoljih, kjer menijo, da je dohodek najpomembnejša dobrina družbe in države, podpirajo projekt in menijo, da je treba igralništvo pospeševati, ker bo velikega pomena za nadaljnji razvoj Slovenije. Množijo pa se tudi ugovori. Finančni minister dr. Andrej Bajuk projekt podpira in ga tudi izvaja, stranka, ki jo vodi, to je Nova Slovenija, krščanska in ljudska stranka, pa širjenju igralništva nasprotuje. Kako bodo to neskladje med predsednikom in stranko v prihodnje obravnavali in premostili, se še ne ve.

Odločen nasprotnik igralništva je Gašper Rudolf, župnik župnije Kristusa Odrašenika v Novi Gorici. V Oznanih, glasilu novogoriške in okoliških župnij, je bilo v minulem šolskem letu objavljenih 17 zapisov o raznih vidikih in škodljivosti igralništva. Pisec večine prispevkov ali navdihovalec zanje je bil župnik Gašper Rudolf. V Oznanih, ki so izšli 3. junija letos, je zapisal tudi naslednje: "Po tolikšnem govorjenju, nagovarjanju, propagandi in oprekanju nadaljnjim igralniškim načrtom na Goriškem prihaja čas, ko bo treba povedati, ali je znani in neznani igralniški kapital na Goriškem zadnja leta samo otipaval, kaj bodo in bomo ljudje rekli, ali načrtoval svoj veliki met, se pravi priložnost, da kasira, dokler bo zade-

va tekla, iz novega megazabavišča, kjer si bodo ljudje preganjali čas z menda veliko denarja. Kapital se seveda ni dajal v zobe kar tako. Igralniški denar se drži logike: načrtno, dobičkanosno, brezobzirno, nekaj malega javno, večji del skrito pred očmi javnosti, posebej tistega dela javnosti, ki je kritičen do igralniškega početja, ker vidi v njem izsesavanje denarja iz lahkovernih žepov in družinskega proračuna."

Slovenski katoliški tednik Družina je v novi številki župnika Gašperja Rudolfa uvrstil v rubriko Osebnost tedna. Predstavil ga je z naslovom Nasprotnik praznega blišča. Avtorica prispevka Katja Lampe je zapisala, "da se je Gašper Rudolf že pred desetimi leti zavedal in začel opozarjati na vso ničevost in pasti novorazvijajoče se igralniške dejavnosti, ki s seboj prinaša le nazadovanje osebnostnega in družbenega razvoja, kljub temu da je sposobna proizvesti velike dobičke. Gašper Rudolf je v svojem uvidu jasen. Na Goriškem se delamo nekako

pomembne, kot bi imeli v rokah žezlo, dejansko pa le preštevamo - slepi za škodo, pustošenje in poškodbe, ki jih povzročajo igralništvo -, kaj bo padlo z neusmiljene mize bogatinov. Igre in kruh so vaba in ponudba, da si ljudje ne postavljajo resnejših vprašanj. Gašper prepričuje lokalno oblast, da pri tem ne gre najprej za problem porabe ali potrošnje denarja, temveč za osebnostno in duhovno spremembo ljudi in okolja. Ljudje izgubljajo stik z realnostjo in ne vedo več, da si lahko pridobijo denar in blaginjo le z lastnim delom."

Na projekt o velezabavišču na Goriškem se je v kolumni, ki jih objavlja v slovenskem katoliškem tedniku Družina, zelo ostro odzval tudi pisatelj in akademik Alojz Rebula. Igralništvo je povezal z zvestobo slovenstvu na Primorskem. "To naj bi simboliziral veličastni cementni spomenik, ki je zgrajen nad Mirnom z razgledom nad Gregorčičevo Sočo. Kaj naj bi bil ta spomenik, ko bi prišli do megazabavišča, drugega kakor cementna farsa. Kaj bi se bolj bilo med seboj kakor spomenik primorskemu mučeniku in leglo kriminala in prostitucije. Zato bo treba ob zgraditvi megazabavišča omenjeni spomenik podreti in namesto njega zgraditi kaj bolj ustreznega novi lasvegasovski atmosferi, morda tempelj za obhajanje istospolnih porok. Igralniški kapitalizem bo svojo odploko zahodne gnilobe razlil sredi Vipavske doline, ki je bila ena tistih slovenskih pokrajin, ki so bile najbolj zveste slovenstvu in krščanstvu."

M.

LJUBLJANA Nadškof Uran maševal za domovino Dar samostojne države moramo globlje ceniti in ohranjati

Po Sloveniji so ob dnevu državnosti, 25. junija, potekale številne slovenske praznične priredbe. Na predvečer praznika je v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran skupno z vsemi slovenskimi škofi daroval zahvalno mašo za domovino, ki so se je med drugimi udeležili predsednik vlade Janša in predsednik državnega zbora Cukjati, kar nekaj ministrov, poslancev in veleposlanikov, predstavnikov vojske, političnega, kulturnega, družbenega in verskega življenja. Kot je poudaril v pridigi, obhajamo 16. obletnico ustanovitve samostojne države Slovenije, ob tem pa mora vsak razmišljati o odgovornosti, da bi dar samostojne države globlje cenili, ohranjali in 'obrestovali'. Msgr. Uran je dejal, da paradigma 'imeti' prinaša vse večje vprašanje človečnosti in našemu preživetju. Resna vprašanja današnjega življenja obremenjujejo vest vseh ljudi, še posebno tistih, ki so nepo-

sredno odgovorni na političnem, gospodarskem, diplomatskem in kulturnem nivoju. Na dan, ko se spominjamo velikega preroka Janeza Krstnika, nas tudi Kristus kliče k spreobrnjenju, s tem pa nikomur ne jemlje osebne odgovornosti. "Vsak je odgovoren za dejanja in nosi njihove posledice. Pred posameznim vprašanjem se mora vsak po vesti moralno odločiti vedoč, da so najgloblji vzroki zla v srcu vsakega človeka. Če se ne usmerja k spremembi vrednostne lestvice, bo pod vprašaj postavljena naša prihodnost, saj je dostojanstvo človeške osebe temeljno ogroženo," je opozoril nadškof. Msgr. Uran se je nato vprašal, ali je takšna sprememba v današnjem svetu sploh mogoča, ali bodo nekatere vrednote kot npr. človeško življenje in dostojanstvo imele mesto tudi v politiki. "Z upanjem, ki nas vedno navdihuje in ni pravi idealizem, lahko rečemo, da je taka sprememba možna, saj zaupamo v

bistveno razumnost človeka in v Božjo milost, ki se pomnožuje prav tam, kjer se je pomnožil greh." Upamo, je dodal, da bo vsakdo spremenil življenjsko usmeritev, saj nihče ne more biti zadovoljen "s svetom, ki ima denar za boga, uspeh za postavbo, investicije in bančne posle za smisel življenja". Bistvena naloga Cerkev je oznanjati osnovne smernice za življenje: najprej jih mora sama uresničevati, potem bo prepričljivo lahko spregovorila tudi svetu. Na podlagi misli namškega teologa Bonhoefferja je poudaril, da obstajajo pravi pogoji za pravi mir in zdrav napredek takrat, "ko me zanima ne le moje blagostanje, blagostanje moje družine, moje skupine, moje države, temveč blagor bližnjega, blagor vseh ljudi, vsega človeštva". Napredek ni odvisen le od blagostanja, ampak od vzgoje ljudi, ki na temeljih kulturnih, moralnih in družbenih načel odgovorno gradijo prihodnost svojega naroda.

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSI in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Več informacij najdeš na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Vabilo na srečanje o širitvi igralništva

Nadškofija Gorica in Štandreška dekanija po pogovoru z mnogimi posamezniki in predstavniki društev vabita na prvo srečanje vse slovenske duhovnike, člane župnijskih skupnosti, posebej člane župnijskih pastoralnih in gospodarskih svetov, kulturnih, vzgojnih, športnih, rekreacijskih in političnih organizacij iz Goriške o prečnem vprašanju širitve igralništva pred vrati naših domov. Srečanje bo v petek, 29. junija, ob 17. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Ob prisotnosti gostov iz Nove Gorice, ki se s tem zapletenim problemom že dalj časa ukvarjajo, se bodo prisotni objektivno seznanili z razvojem dogodkov v zvezi s to hudo zavajajočo boleznijo našega časa in dogovorili za naslednje konkretne korake kot posamezniki in člani zamejske skupnosti v navezi z ljudmi dobre volje z obeh strani meje. Ne dopustimo, da nam drugi krojijo prihodnost našega naroda, naših družin, predvsem naše mladine!

Snovanja: Zapiski na črtovju

Naslednje srečanje niza Snovanj, ki jih prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in ArsAtelier, bo v četrtek, 28. junija, v dvorani Pokrajinskega muzeja v grajskem naselju. Pri nas je več glasbenikov, ki zaupajo svoje misli in čustva notnemu črtovju, piše v tiskovnem sporočilu šole Komel. Glasba tako postaja živa govornica, ko zavzame in jo ujame naše uho. V ArsAtelieru bodo te skladbe skušali obuditi k življenju in jih posredovati poslušalcem na večeru z naslovom Zapiski na črtovju, ki ga namenjajo domači ustvarjalnosti. Vabljeni!

Kresni večer v Laškem

Slovenci v Laškem smo v majhnem naselju, ki nosi staro ime Selce, praznovali kresni večer. Prostran travniški prostor je bil kot nalašč za družabnost. Za prijeten večer sta poskrbeli slovenski društvi Jadro in Trzič.

Ob kresu, ki je v četrtek, 21. junija, plapolal do srede noči, so se zbrali naši domačini. Prišli so iz raznih krajev in prinesli tisto pristno domačnost, ki posebno v današnjem času tako poživi duha. Ob takih srečanjih je še mogoče slišati narečno, a tako izvorno slovensko dušo, da človeku premakne srce.

Večer so popestrile domačinke s tipičnimi cvetličnimi venčki, spletenimi iz travniškega cvetja. Sledilo je nagrajevanje venčkov, saj je šlo za pravo ljudsko umetnost.

Kljub večerni sopenari smo se dolgo zadržali ob bogato obloženih mizah z vsakovrstnimi jedmi, ki so pričale o domačnosti in iskrenem prizadevanju ljudi, da bi bil večer čim prijetnejši. Sugestivnost so večeru primaknile še košare, napolnjene z domačim sadjem.

Folklorna skupina "Bizjaki iz Turjaka", ki je bila v gosteh med Slovenci, je še posebej pridala pestrost prazniku, da je bil večer res pravo prijateljsko srečanje, vsaj tako je bilo razumeti z nasmejanimi obrazov gostov. Zvoki bizjaških domačih glasbil so spremljali ljudske melodije pesmi, tudi v slovenskem narečju. Nobene pregrade ni bilo med ljudmi, kot bi od zmeraj čutili in vedeli, da je to povsem nekaj naravnega, da tu že od davnega živimo drug ob drugem in da le govorimo in mislimo vsak v svojem jeziku in kar da je nekaj samo po sebi umevnega...

To ni bil le sen najkrajše noči, bili so pogovor, smeh, petje in ples ljudi, ki se imajo radi. / Rudica Požar

In memoriam / Uroš Hoban

V sredo, 20. junija, je glas štandreških zvonov pospremil k zadnjemu počitku Uroša Hobana iz zavedne štandreške družine, ki ji domačini pravijo pri Kumetovih. Njegovi predniki in tudi sam so se namreč vedno ukvarjali s kmetijstvom. Po krajši in hudi bolezni nas je zapustil v 62. letu starosti. V pokojnikovi družini sta bila vedno prisotna glasba in petje. Njegov ded Silvester je veliko let zahajal na zvonik domače cerkve in navdušil tudi več mlajših, da so s pritrkovanjem dajali pečat slovesnosti cerkvenim obredom. Njegovi starši so bili navdušeni pevci in z lepim glasom so bogatili tako verske obrede kot prosvetne prireditve. Tudi njegov brat Aleš je navdušen pevec in zborovodja. Uroš je rad prepeval in sodeloval v zboru Oton Župančič. Rad se je udeleževal raznih kulturnih prireditev v vasi in srečanje z njim ob nedeljah in praznikih pred domačo cerkvijo je bilo vedno prijetno. Odlikovali sta ga preprosta navdušenost za slovensko stvar in prizadevnost za razna dogajanja v domačem kraju.

Uroš Hoban se je zaposlil na goriški občini najprej kot poljski čuvaj, nato kot mestni redar. Ko se je upokojil, je sprejel redarsko službo pred štandreško osnovno šolo, kjer je zelo vestno skrbel za varnost učencev. Štandreška mladina je čutila, da ima ob sebi skrbnega varuha, in ga je imela rada. To navezanost je pokazala tudi pri pogrebu, ko ga je pospremila na štandreško božjo njivo.

Dragi Uroš, mirno počivaj v domači zemlji, svojcem pa naj gredo naše globoko sožalje in besede tolažbe.

DUHOVNIJA SV. IVANA V GORICI Maša, blagoslovitev obnovljene slike, koncert, kres in družanost

Praznovanje farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika

Praznovanje zavetnika slovenske duhovnije sv. Janeza Krstnika se je letos začelo s celovečernim koncertom mestnega Mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž v četrtek, 21. junija (o tem posebej poročamo na bližnji strani).

MAŠA

Nadaljevalo se je s predpraznično mašo v soboto, 23. t.m., ki so jo skupaj darovali trije dušni pastirji, msgr. Cvetko Žbogar, g. Marijan Markežič in g. Alessio Stasi. Janezu Krstniku je bilo zaupano posebno poslanstvo, je povedal g. Marijan med homilijo, saj je tudi on sad čudežnega poseganja Boga v

človeško zgodovino. V evangeliju smo namreč slišali zgodbo Elizabete in Zaharije, ki sta sprejela rojstvo sina kot poseben Božji dar. To je res dar in ne pravica, ki bi si jo sami radi prilastali, je poudaril župnik. Krstnik je pripravil pot Odrašeniku, zaradi česar ga vzhodna Cerkev postavlja skupaj z Božjo Materjo na prag ikonostaze, prehoda, ki vodi do Kristusa. Po zgledu našega

zavetnika tudi mi pripravljamo pot Jezusu, je spodbudil g. Marijan, saj edino On lahko izpolni in poteši najgloblje želje. "Svetniki se ne rodimo, a lahko postajamo dan za dnem." Svetnik postane, kdor tudi preproste vsakdanje stvari posveča z dobrimi deli, vero in upanjem v Boga. Dopustimo, da Božja ljubezen prežema naše misli, besede in dejanja. "Če naredimo svoje, bo

Bog nadaljeval tam, kjer sami ne zmoremo."

BLAGOSLOVITEV OBNOVLJENE SLIKE

Tik pred koncem obreda je g. Alessio nekaj povedal o obnovljeni sliki sv. Vida in Modesta, sozavetnikov cerkve sv. Ivana, ki je nekdanj visela v lesenem stranskem oltarju (kjer že vrsto let stoji Marijin kip), od četrta dalje pa visi v prezbiteriju. S prispevkom goriške Fundacije Cassa di Risparmio je delavnica ARC Restauro Nadie Bertoni Cren temeljito obnovila oljnato poslikavo na platno, ki jo je po vsej verjetnosti naslikal furlanski slikar Giacomo Secante. Po blagoslovitvi slike so navzoči prvič skupaj izrekli molitev mučenca Vidu in Modestu, vzoroma trdne in neomajne vzgoje v veri in zvestobi, da bi Bog po njuni priprošnji varoval in vodil naše družine, starše in otroke ter vzgojitelje.

KONCERT

Po maši so pod cerkvenimi oboki zadonele note trobil in orgel. V prvem delu koncerta, ki sta ga priredila SCGV Komel in ArsAtelier v sodelovanju z ZCPZ, so na trobento in rog ob spremljavi orgel nastopili mla-

di gojenci glasbene šole Živa Srebrnič, Lorenzo Codromaz, Jakob Fajt, Damjan Klanjšček in Francesco Ivone, učenci profesorjev Erika Žerjela in Miloša Rijavca. Že njihovo igranje je navdušilo poslušalce, ki so lahko uživali ob tem, kako lepo zvenijo trobila v svetem prostoru. Še večji užitek je bil drugi del koncerta, ki sta ga na koru oblikovala uveljavljena trobentač Giuseppe Minin in organist Devis Formentin. Po znanem Charpentierovem preludiju Te Deuma smo slišali še dela A. Marcella, H. Purcella in J.S. Bacha.

Praznik farnega zavetnika se je nadaljeval s kresovanjem na vrtu za cerkvijo, dan kasneje pa s praznično mašo ob 10. uri.

DD

Prvo sv. obhajilo v Števerjanu

V cerkvi sv. Florijana v Števerjanu je bil na praznik sv. Janeza Krstnika, 24. junija, prisrčen župnijski praznik. Petnajst otrok, ki obiskujejo 3. in 4. razred vaške osnovne šole, je prvič stopilo k "angelski mizi" in prejelo Jezusa v svoje srce. Župnik Anton Lazar jih je med homilijo nagovoril, naj prav tako, kot hranijo svoje telo, radi in pogosto prejemajo tudi sv. obhajilo, hrano za dušo. V imenu vsega župnijskega občestva se je zahvalil katehistinji Nevenki Corsi, ki je otroke skrbno pripravila za ta "najpomembnejši dan njihovega življenja". Slavje, ki so se ga udeležili številni sorodniki, prijatelji in znanci, se je nadaljevalo ob bogato obloženih mizah med Borovci.

Foto DPD

Pismo paritetnemu odboru Mirko Špacapan o Trgovskem domu

Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je napisal pismo paritetnemu odboru v zvezi s Trgovskim domom v Gorici. V italijanskem tisku berem novice - piše Špacapan -, da bo goriška državna knjižnica končno začela preurejati prostore v Trgovskem domu, in sicer dvorani Petrarca, kjer bo z državnimi sredstvi opremila prostore za svoje institucionalne naloge. Posledica tega vstopa je vsakemu jasna: Trgovskega doma za slovenske bo osta-

lo bore malo, saj se o selitvi uradov raznih ministrstev ne pojavlja nobena novost. Razumeli bi, da je slovenska Narodna in študijska knjižnica soudeležena pri obnovi in da si je zagotovila nove obnovljene prostore v dvorani Petrarca, tako bi vsaj omogočili sobivanje italijanskih in slovenskih ustanov, kot je sicer zapisano v členu 19 zakona št. 38. Vendar o kakem dogovoru ni omembe, še naprej pa se prodaja kot velika uspešnost, da bomo prej ali slej dobili nekaj

prostorov v pritličju ter morda zadnje nadstropje, če ga bo Dežela popravila. Menim, da so ljudje, ki so množično prisostvovali prireditvam za Trgovski dom in ob odkritju Gregorčičevega kipa v parku pred njim, imeli pred sabo popolnoma drugačne želje in enoten cilj: Trgovski dom naj bo slovenski! Če že to ni mogoče, ker je zakon tako napisan, bi morala biti naša prva skrb, da bodo naše organizacije v njem čim bolj zastopane, predvsem pa, da se brez njih ničesar ne sklene. Ker zakon za zaščito Slovencev v svojem 19. členu (3. odstavek) predvideva, da se o določitvah prostorov izreče paritetni odbor, naprošam ta organ, da se

izreče, ali je za slovensko manjšino dovolj, da ima nekaj prostorov v Trgovskem domu in da ostale prostore itak zadajajo italijanske javne ustanove in ministrstva.

DRUŠTVO TRZIČ

vabi na koncert glasbene skupine

Blek Panters

V NEDELJO 1. JULIJA OB 21. URI NA TRGU REPUBLIKE V TRZIČU.

Koncert sodi v sklop pobud Onde mediterranee - Monfalcone Estate

Celovečerni koncert Mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž v duhovnjiji sv. Ivana v Gorici

Splet pesmi za dušo in srce

Na dan poletnega solsticija, 21. junija, ki velja tudi za praznik glasbe, je imel Mešani pevski zbor Lojze Bratuž ob koncu sezone 2006-07 celovečerni koncert z naslovom *Pesem... duša in srce*. Tokrat je nastopil v nizu prireditev ob praznovanju zavetnika slovenske duhovnije sv. Ivana. Navzočnosti "domačega zbora" je bil posebno vesel dušni pastir Marijan Markežič, ki je v uvodnem pozdravu izrazil posebno zadovoljstvo nad tem, da je po lepih uspehih zadnje sezone zbor sklenil svoje delovanje "doma". Marko Terčič, predsednik sestava, ki je "pomemben za mesto in širši goriški prostor", je pove-

dal, da sta pevcem draga lepa slovenska beseda in blagovneča pesem. Zadnje leto je bilo posebno bogato, saj je bil to že 14. nastop. Pevci in dirigent so posebno veseli srebrne plakete, ki so jo ob koncu aprila prejeli na 20. tekmovanju slovenskih zborov Naša pesem v Mariboru, je povedal Terčič. Potrebneja je veliko truda, je rekel, uspehi pa jih napolnjujejo z veseljem. Zbor, ki se danes predstavlja kot soliden sestav s 40 pevci in zanesljivim zborovodjo Bogdanom Kraljem, je prvi del koncerta, bolj duhovni, začel z dvema motetoma: najprej z Gallusovo polifonsko umetnino *Subsannatores subsannavit Deus*, nato pa

z Mozartovim *Ave Verum*, ki sta ustvarila zlahtno sakralno vzdušje. Nadaljeval je s pesmijo *Tollite hostias* iz znanega Saint-Saensovega oratorija, nato pa s Čajkovskijevim *Očenašem* in Rahmaninovo *Tebe pojem*, ki lepo ponazarjata prostranost in globino ruske duše. Pevci so lepo odpeli tudi dve sodobnejši sakralni skladbi, Durufflejevo *Ubi caritas* in Bustovo *Ave Mario*, nakar so prvi del programa sklenili z dvema slovenskima: najprej z Bratuževim *V duši nam plamen čist gori*, ki jo je na električni harmonij spremljala Mirjam Furlan, in z Gruberjevo *Sonce že zahaja*. Drugi del koncerta, "za srce", je potekal v su-

gestivnem vzdušju prijetnega poletnega večera v prelepem zelenem gaju za cerkvijo, kjer je zbor predstavil vrsto bolj in manj znanih slovenskih ljudskih, prirejenih in umetnih pesmi. Med njimi je bilo kar nekaj čudovito nežno-otožnih, kakršnih je v slovenski glasbeni literaturi veliko: Filejeva *Venite rož'ce moje*, krasna Lavrenčičeva *Kje so tiste stezice*, furlansko-beneška *Oj božime-Sdrindulaile* v priredbi Adija Daneua. Koncert, ki ga je s solističnimi vlogami požlahtnila sopranistka Nadja Cotič, so pevci sklenili z radoživo Vremšakovo *Marko skače* in čvrsto Merkujevo *Njen čuua iti gna*. Topli aplavz so nagradili z Bratuževim *Monotono pojo mi kraguljčki*, ki vsakokrat znova gane. Terčič je izkoristil priložnost, da se je toplo zahvalil ustanovam, ki podpirajo zbor: Centru Bratuž, Zvezi slovenske katoliške prosvete, Združenju cerkvenih pevskih zborov in duhovnjiji, pa tudi pevcem in dirigentu, ki je pripomogel k njihovi kakovostni rasti. Večer je bil tako prijeten in domač, da se je veliko ljudi rade volje ustavilo in kramljalo ob zakuski.

DD

Od 6. do 8. julija v parku med Borovci

37. Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2007"

Mesec julij je pred vrati. Ljubitelji narodno-zabavne glasbe čaka marsikateri užitek na Festivalu, ki bo letos 37. po vrsti, v Števerjanu, v prelepih Goriških Brdih. Popeljali se bomo v števerjanske večere, programsko nabite z motivi narodno-zabavne glasbe, in se v svežini Borovcev zasanjali ob zvoku zapeljivih polk in valčkov. Gostoljubje organizatorjev, kapljica briškega vina in dobro založeni kioski pa bodo poskrbeli za prijetno družabnost. Pri zrežiranju celotnega praznika je potrebno ogromno moči, rok in dobre volje. Toda vzdušje, ki se ustvari, poplača vse napore. Upati je samo v lepo vreme. In res je med Borovci vse živo, priprave potekajo mrzlično in pričakovanje krepko narašča. Festival se bo pričel v petek, 6. julija, ob 20.30, drugi tekmovalni večer bo dan kasneje, v soboto, 7. julija, prav tako ob 20.30. Finalni del

Festivala, ki bo gotovo privabil ogromno ljudi od vsepovsod, bo v nedeljo, 8. julija, ob 17.30. Vsem prijateljem števerjanskega festivala

in ljubiteljem narodno-zabavne glasbe nasploh pripravlja organizator lepo festivalsko tridnevje ob uživanju domačih viž. Oglejmo si še bogate nagrade: nagrada za najboljši ansambel Festivala in trofejo društva F.B. Sedej velja 1.500,00 evrov, občinstva 600,00 evrov, za najboljši kvintet 400,00 evrov, za najboljši trio 400,00 evrov, za najboljšo melodijo 400,00 evrov, za najboljšo besedilo 200,00 evrov in nagrada za najboljšega debitanta 200,00

evrov. Komisijo za glasbo bodo sestavljali Slavko Avenik ml., Bertl Lipusch, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Jan Leopoli, Denis Novato, Mihael Corsi; komisiji predseduje Matej Pintar, komisiji za besedilo pa Milan Jež, Leonard Katz ter Franca Padovan in Martina Valentinčič kot predstavnici organizatorja. Za ozvočenje sta zadolžena Mice Karov in Niko Klanjšček, za prijetno sceno bo poskrbel Jože Napotnik. Napovedovalca sta novosestavljeni par, in sicer

Jasna Kuljaj, sovoditeljica oddaje Na zdravje!, in Janez Dolinar. Ne pozabimo, da bosta letos v pevski sobi Sedejevega doma razstavljala likovna in ročna dela Nada Škorjanc in Florjan Vogrič. Tudi letos bo nedeljski finale snemal tržaški sedež Rai, ki ga bo oddajal 15. in 22. julija. Po dogovoru bosta TV Slovenija in TV Koper oddajali festival 3. in 10. avgusta. Tudi letos bo možno video in avdio spremljati tekmovanja preko spletne strani društva www.sedej.org, kar predstavlja še dodatno obogateno ponudbo predvsem za tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. Zasluga inovativnega kableskega spremljanja Festivala gre goriškima družbama Tmedia in Blu2000.

MD

Goriška Mohorjeva družba

Izšel je ponatis knjige-uspešnice *Očetovstvo malo drugače*

DRUŽINSKA ZGODBA NAŠEGA UREDNIKA JURIIJA PALJKA

Dobite jo v slovenskih knjigarnah

37. FESTIVAL NARODNO-ZABAVNE GLASBE "ŠTEVERJAN 2007"

V živo na Internetu: www.sedej.org

petek, 6. julija 2007, ob 20.30
sobota, 7. julija 2007, ob 20.30
nedelja, 8. julija 2007, ob 17.30

Organizira društvo "F.B. Sedej"

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

Goriški sedež SSO bo od 1. julija do 31. avgusta odprt samo dopoldne, in sicer od 9.00 do 12.30.

Sklad Mitja Čuk prireja poletno središče Kratkočasnik 2007 v vrtcu v Doberdolu od 2. do 27. julija, od 8. ure do 13.30 z malico. Prijetno vzdušje, majhne skupine, prijazne vzgojiteljice, veliko zabave, ekskurzije, izlet in še veliko drugih prijetnih dejavnosti bodo popestrili in razgibali poletje vaših otrok. Vpis in zavarovanje 15 evrov. Tedensko plačilo 40 evrov; mesečno 140 evrov (4x35 evrov). Mesta so omejena. Vpisi in informacije na tel. 335 5952551 (Damiana) pon.-pet. 9.00-11.00 in 19.00-20.00; samo info: Sklad Mitja Čuk - tel. 040 212289.

V Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu se nadaljuje razstava ilustracij Paole Bertolini Grudina in Walterja Grudine.

Urad za slovenske šole obvešča kandidate, ki so vložili prošnjo za pogojno vključitev v nekdanje permanente lestvice in bodo do 30. junija dosegli predvideno habilitacijo za poučevanje ali specializacijo za podporni pouk, naj do 30. junija vložijo prošnjo za polnopravno vključitev v zgoraj omenjene lestvice. Prošnjo, katere obrazci so na spletni strani ministrstva za javno šolstvo, morajo nasloviti na Urad za slovenske šole v ul. Rismondo, 6, v Gorici. Urad je na razpolago za morebitna pojasnila.

Urad za slovenske šole obvešča kandidate, ki so opravili redni natečaj in ki so naknadno dosegli specializacijo za poučevanje podpornega pouka ter se želijo vključiti v posebne sezname za podporni pouk, da morajo do 3. julija 2007 vložiti tozadevno prošnjo, naslovljeno na urad, ki upravlja posamezne natečaje. Podrobnejša pojasnila in dopisi s potrebnimi obrazci so dosegljivi na tajništvih šol. Urad je na razpolago za morebitna pojasnila.

Darovi

Za Števerjansko cerkev darujejo: družina Maraž z Bukovja ob rojstvu Alysse 50,00; Patricija Bellomi 30,00 evrov; N.N. 20,00 evrov; N.N. 50,00 evrov; N.N. 50,00 evrov; vrtniki namesto cvetja Mirki Pittoli na grob 50,00 evrov; družina pokojnega Jožefa Pintar 50,00 evrov; N.N. 50,00 evrov; N.N. 30,00 evrov; N.N. 30,00 evrov.

Za lačne otroke v misijonih daruje N.N. 25,00 evrov.

Za podporo raziskave o raku darujejo vrtniki namesto cvetja na grob Mirki Pittoli 100,00 evrov.

Za slovensko duhovnijo sv. Ivana v Gorici: ob 62. obletnici smrti v Auschwitzu drage Ivanke daruje sestra Rozina 50,00 evrov.

Za lačne otroke: prvoobhajanci iz Števerjana 270,00 evrov.

Za škofijski misijon na Slonokoščeni obali: N.N. družina prvoobhajanca iz Števerjana 300,00 evrov.

Čestitka

V sredo, 20. junija, je na videmski univerzi uspešno doktoriral v elektroniki David Vizintin. Novemu inženirju čestitajo člani in prijatelji Prosvetnega društva Štandrež.

Na ljubljanski Akademiji za glasbo je v torek, 19. t.m., diplomiral iz orgel Mirko Butkovič iz Tržiča. Odličnemu organistu in sodelavcu čestitajo prijatelji s Centra Komel.

Sožalje

Zbor Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem izreka iskreno sožalje svoji pevki Daši Hoban ob smrti dragega očeta Uroša.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 29.06. do 05.07.2007)

Radjska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 29. junija (v studiu Andrej Baucon): Cez poletje z narodno-zabavno in dalmatinsko glasbo - Zanimivosti in humor.

Ponedeljek, 2. julija (v studiu Andrej Baucon): Pop poletje z najlepšo glasbo 80. let - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti.

Torek, 3. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 4. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Čudna ptica vjetglavka - Izbor melodij.

Četrtek, 5. julija (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

Ob izgubi dragega očeta

PETRA TOMSIČA - BOŽJEGA,

izraža sinovoma Srečku in Vinku ter hčerkama Mariji in Nadi, z družinami, iskreno in občuteno sožalje.

SOVODENJSKA SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI

Sovodnje ob Soči, 25. junij 2007

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES KONFERENCA ZA ITALIJO v sodelovanju z URADOM RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

vabi

NA SREČANJE SLOVENCEV ŽIVEČIH PO ITALIJI

ki bo

v Ogleju (Aquila), v nedeljo, 1. julija 2007

Začelo se bo s sv. mašo v oglejski baziliki ob 11.30 in nadaljevalo s kulturnim programom v kleti/gostišču CA TULLIO (je dobro označeno na desni strani poti proti Gradežu - od bazilike kakih 500 m). Z nami bo dr. Janez Dular, vodja sektorja za slovenski jezik na ministrstvu RS za kulturo in minister prve slovenske vlade po osamosvojitvi.

Odbornik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine dr. Franco Iacop. Svojo prisotnost so že napovedali Slovenci, ki živijo v Milanu (Društvo Slovenci v Milanu), Turinu, Comu itd.

Srečanje bodo obogatili gledališki umetnik Tone Kuntner, mešani cerkveni pevski zbor iz Mirna pod vodstvom pevovodje Andreja Budina (pel bo tudi pri maši) in znani slovenski harmonikaš.

Pripravljeno bo za prijetno druženje in pogostitev.

Prisrčno vabljeni in nasvidenje.

Gorica / Predstavitev 27. grafičnega bienala v Ljubljani Osem različnih pogledov na grafiko

V palači Attems-Petzenstein v Gorici so v četrtek, 21. junija, predstavili italijanski javnosti 27. grafični bienale, ki bo v Ljubljani potekal od 6. septembra do 28. oktobra 2007. Kot znano, gre za prestižno likovno prireditev v Sloveniji z občudovanja vredno tradicijo; petdeset let obstajanja take manifestacije je nekaj izjemnega tudi v svetu. Ljubljanski grafični bienale kot najstarejša prireditev takega tipa je spodbudil nastanek cele vrste podobnih pobud po vsem svetu, pravo mrežo za izmenjavo grafične izkušnje. Ljubljanski bienale, po vzoru in pravilniku katerega so se pojavili podobni na Japonskem, v Nemčiji, Poljski, Italiji, Angliji in Norveški, je vse do danes vodil. 27. bienale prikazuje osem pogledov na grafiko, ki jim je povezovalna nit - reproduktivnost. Tokratno prireditev sestavljajo osrednja bienalska razstava, tradicionalna razstava nagrajenca prejšnjega bienala in šest spremljevalnih razstav, ki so jih pripravile razne ljubljanske galerije. Za izhodišče je letošnja prireditev vzela prelomni trenutek v zgodovini umetnosti, ko je reproduktivnost zaradi tehničnega reproduciranja postala nova lastnost umetnosti, ki je bistveno spremenila njen koncept, ter spremenila razumevanje kopije in originala. Vplivala je na nove pomene avtorstva, vloge umetnika in tehnologa. Povezala je tehnologijo in umetnost ter omogočila množičnost, večjo dostopnost in sočasno obstajanje umetnine v raznih situacijah in družbenopolitičnih okoljih. Umetniki so jo sprejeli kot kvaliteto, ki prinaša novo izrazno pe-

Foto DPD

stroj in vsebinsko sporočilnost. Osem razstav 27. bienala predstavlja razne zvrsti, od tradicionalne grafike do tiskane umetnosti, videa, fotografije, računalniške in spletne umetnosti. Na goriški predstavitvi, ki jo je s prevajanjem povezoval Saša Quinzi, je mag. Breda Škrjanec, kuratorica osrednje bienalske razstave, povedala, da bodo tokrat na ogled dela umetnikov več generacij in slogov, ki so v zadnjih desetletjih zaznamovali slovensko in mednarodno umetnost. Na

manifestaciji, ki ni tematska in torej nima enotnega koncepta, bodo poudarili ustvarjalni proces in lik umetnika-izobraženca. Osrednja razstava bo na ogled v galeriji Mednarodnega grafičnega likovnega centra (Pod turnom 3, grad Tivoli v Ljubljani), umetniška dela pa tudi v negalerijskih in javnem medijskem prostoru ter v

šestih zasebnih stanovanjih v središču Ljubljane. Tam, je še povedala, umetnine živijo svoje življenje. Poseben razstavni prostor bo tudi katalog del petih umetnikov, posvečen bralcem in gledalcem. Širok razpon prostorov razstavljanja govori o pomenu prostorskih kontekstov, ki so del vsake umetnine. Posebna razstava je posvečena delom nagrajenca prejšnjega bienala z naslovom *Stigma*. Nagrado bienala leta 2005 je prejel Trienal Poli/Grafica de San Juan iz Portorika, ki bo tokrat razstavljal v Galeriji Cankarjevega doma reproduktivno umetnost Južne Amerike in Karibov in prikazuje politike uveljavljanja umetnosti zunaj centrov kapitala in politične moči.

Dr. Jadranka Ljubičič je v imenu organizatorjev orisala spremljevalno razstavo *3500 kvadratnih cm*. Postavljena bo v ljubljanski Galeriji Alkatraz. Projekt ima za izhodišče plakat 50x70 cm, na katerem umetnik izrazi svoj navdih in ustvari umetniško delo. Projekt, ki ga je zasnoval Lorenzo Benedetti, je bil sprva zamišljen za "blue-room", glasbeni in umetniški dogodek, ki se vsak sobotni večer odvija v rimskem Rialtu Santambrogio. Plakat je po eni strani množični objekt, komunikacijski medij, nosilec podo-

be, po drugi pa avtorjev odtis, izraz umetniškega pristopa. Projekt *3500 kvadratnih cm* je alternativno vzpostavljanje kulturne platforme, ki razširja komunikacijsko moč umetnosti. Je modularni projekt, ki ga je mogoče prilagajati in razvijati v različnih okoliščinah.

Pri njem sodelujejo v glavnem italijanski, pa tudi drugi umetniki. Njegov najpomembnejši cilj je, da nenehno vzpostavlja dialog z občinstvom, da ustvarja čim širši krog gledalcev. Gre za potujočo razstavo, ki bo po predstavitvi v Milanu in Rimu zaživela tudi v Nemčiji. Projekt ni dokončan, je poudarila dr. Ljubičič, ampak nekaj "work in progress", ki ga novi umetniki dopolnjujejo.

Med drugimi spremljevalnimi razstavami bodo v Mestni galeriji Ljubljana od 13. avgusta do 9. septembra na ogled slike ameriškega slikarja Thomasa Nozkowskega; v Centru in Galeriji P74 razstava, posvečena knjigi kot umetniškemu delu, ki ga v celoti zasnuje umetnik. Na podlagi razpisov, objavljenih leta 2004 in 2005, so uresničili predloge Jake Železnikarja, Andrejke Čufer, Mateje Stupice, Mladena Stilovića in Jureta Engelsbergerja; na razstavi bodo predstavljena njihova dela. V Galeriji Kapelica bo na ogled razstava *Muzej Ferraille*, ki muzejsko prikazuje zgodovino stripovskega lika Mr. Ferraille. V Jakopičevi galeriji bo na ogled izbor del umetnikov, ki jim je bil MGLC založnik, v Narodni galeriji pa si bodo obiskovalci lahko ogledali dela, ki govori o začetkih moderne umetniške grafike na Slovenskem.

Dr. Helena Podgorelec, predstavnica Mednarodnega grafičnega likovnega centra, organizatorja 27. grafičnega bienala, je na koncu goriške tiskovne konference dodala, da prireditev ne zajema samo razstav, ampak tudi čajanke, pogovore, predavanja in delavnice, namenjene tudi družinam. Možni bodo tudi vodeni ogledi posameznih razstav, tudi v zasebnih stanovanjih. Vso javnost vabi na svečano odprtje bienala, ki bo 5. septembra ob 20. uri v vili Tivoli. Informacije: graficni.bienale@mglc-lj.si, www.mglc-lj.si. DD

Villa Manin / Center za sodobno umetnost Čez poletje razstavlja Hiroshi Sugimoto

V Centru za sodobno umetnost Villa Manin se čez letošnje poletje, do 30. septembra, odvija razstava japonskega fotografa in umetnika Hiroshija Sugimota. Projekt je vodil kurator Francesco Bonami in predstavlja prelomnico v tradiciji muzeja, ki je do sedaj pripravljaval skupinske razstave ter vzpostavljaval dialog med številnimi umetniki. Postavitev je tokrat posvečena delu enega samega ustvarjalca, ki poleg tega tudi prvič samostojno razstavlja v

in sedanostjo dodaja še en filter ali prehod. Ravno tako se poigrava s skupinami nagačenih ali umetno izdelanih živali iz newyorškega naravoslovnega muzeja. Skozi fotografijo jim vliva iluzijo realnosti, slučajnosti. V seriji gledališč se čas in prostor skrčita v en sam trenutek na dobelem, bleščecem štirikotniku platna, ki nosi zapis celotnega filma. Fotograf je pustil odprto zaslonko tako dolgo, kot je trajala projekcija, in učinek uporabil še za

Italiji. Fotograf Hiroshi Sugimoto si je zamislil razstavo, ki sobiva z ambientom, v katerega je postavljena. Vzdušje vile iz sedemnajstega stoletja ga je povsem očaralo, zato je fotografije postavil na štafelaje in vzpostavil dialog z originalnimi stenami, okrašenimi s freskami, brez dodatnih panojev, ki jih po navadi skrivajo. Na tak način je nastala vsebinska povezava med njegovim opusom in okoljem, ki ga obkroža, saj je njegovo delo zaznamovano s časom, s preteklostjo narave, človeško zgodovino. Posveča se raziskovanju odnosa med prostorom in časom, preteklostjo in sedanostjo, realnostjo in fikcijo. Serija petdesetih fotografij velikega formata prikazuje pregled njegovega opusa, razdeljenega v več skupin z različnimi tematikami, a zaznamovanimi z vedno istim konceptom. Začenja se s portreti zgodovinskih osebnosti oziroma njihovih voščenih lutk iz muzejev Madame Tussaud's v Londonu in Amsterdamu. Posnetke posnetkov upodablja kot žive osebe, med njihovim resničnim obstojem

osvetlitev sicer temne dvorane ali drive-ina. Sugimoto obravnava tudi morsko pokrajino; na njegovih fotografijah je vedno prikazana na skoraj enak način, ker poudarja njegov kontinuirani obstoj od prazgodovine do danes. Vsi naši predniki so gledali enako gladino, kot jo vidimo mi danes, in to nas povezuje. S konceptualnimi oblikami prehaja avtor na področje razmišljanja, ideje, ki naj bi jo v naslednji stopnji uresničili v konkretno formo in predstavlja tudi dva kiparska objekta. Pri seriji bleščecih linij poustvarja trenutek, ko udari strela, s skupino, posvečeno Williamu Henryju Foxu Talbotu, pa se vrača k pionirskemu obdobju fotografije. Sugimoto prehaja preko fotografij skozi različne stopnje časa in prostora, kljub strogo realistični tehniki. Nenehno raziskuje neko abstraktno dimenzijo, lovi trenutek, ki je nekoč bil in sedaj ga ni več, a se ponovno vrača preko, v pozitivnem smislu, absurdnih sposobnosti, ki jih imajo človeški možgani.

Katarina Brešan

Srečanje mladih Slovencev iz zamejstva, matice in zdomstva Draga mladih tokrat na Ptujju od 6. do 8. julija

S poletnimi počitnicami se vrača Draga mladih, intelektualno srečanje mladih Slovencev iz zamejstva, matične države in zdomstva, sinonim kvalitete izkušnje, ki vsako leto privablja veliko število udeležencev. Zrasla je iz vsakoletnega srečanja Draga na Opčinah, s katerim ohranja trdne vezi zaradi organizatorjev iz zamejstva in jesenskega dela Drage mladih, ki se vedno prepleta s tradicionalnimi študijskimi dnevi v parku Finžgarjevega doma. V minulih letih se je Draga mladih podvojila, njen poletni del se premika po celotni Sloveniji in združuje v imenu kulture in zdrave zabave vso slovensko mladino, ki si želi nekoliko alternativne oblike počitnic. Letos se je Draga mladih odločila za obisk Ptujja, in sicer od 6. do 8. julija, kjer bosta

potekali prvi okrogli mizi, zaključna pa bo kot običajno jeseni v parku Finžgarjevega doma na Opčinah. Na okroglih mizah se mladi vsako leto ob prisotnosti uglednih gostov spopadajo z aktualnimi temami in rešujejo temeljna vprašanja o problematikah dobe, v kateri živimo. Letos bo Draga mladih oblikovala tema

duhovnosti.
Geslo

srečanja se namreč glasi 'Fast food duhovnost', ki naj bi odražalo občutek, da postaja duhovnost za postmoderna človeka kot neke vrste hitra hrana ali proizvod, ki ga kupiš v supermarketu, ker ga potrebuješ in upaš, da bo zadostil tvojim trenutnim potrebam. Mladi bodo torej govorili o tem, kako doživljajo duhovnost v današnji utilitaristični družbi. Analizirali bodo, kakšno vlogo ima religija v

današnjem času, pogovarjali se bodo o globalizaciji na verskem področju in o vplivu novodobnih verskih gibanj. Med številnimi gosti bodo pisatelj Alojz Rebula, psihoterapevt Bogdan Žorž in še mnogo drugih. Poleg tega pa bodo mladi lahko izbirali med nešteti delavnicami, ki jih kot običajno ponuja Draga mladih: letos bodo mladim navdušencem na voljo meditativni ples, kulinarčna, žonglerska, debatna, pevška, video-novinarska, knjižničarska, jahalna in delavnica za spust s kajaki po Dravi. Na sporedu je tudi izlet, kopanje v Termah Ptuj in nasploh zelo bogat program, ki bo navdušil prav vse mlade. Za dodatne informacije in prijave lahko obiščete spletno stran www.dragamladih.org, pišete na e-mail naslov rast_mladika@hotmail.com ali pokličete telefonsko številko 040370846 (Raffaella ali Patrizia). Pohitite, saj je število mest omejeno!

Patrizia Jurinčic

ZCPZ - Trst pripravlja raziskavo o cerkveni glasbi med Slovenci v Italiji.

Prosimo za pomoč zborovodje, organiste, skladatelje in organizatorje, da nam posredujejo podatke v tem vzorcu:

- Ime in priimek:
- Datum in kraj rojstva:
- Ime staršev:
- Izobrazba, poklic, delo:
- Glasbena izobrazba in glasbeno delo:

Prosimo, da podatke pošljete do 30. junija 2007 na naslov: ZCPZ - ul. Donizetti 3, 34133 Trst

Kratke

Boris Pahor na francoskem inštitutu v Ljubljani

Bogato kulturno delovanje Francoskega inštituta Charlesa Nodiera v Ljubljani je v torek, 12. junija, popestril literarni večer s tržaškimi pisateljem Borisom Pahorjem, ki je bil že večkrat gost te kulturne ustanove. Tokratno srečanje je bilo posvečeno predstavitvi zadnjega od sicer že številnih prevodov pisateljevih del v francoščino, ki ga je pripravila dr. Antonija Grobelnik Bernard, predavateljica na Inštitutu za vzhodne jezike in kulture v Parizu (INALCO). Slavistka dr. Bernardova, ki je v francoščino prelila že več Pahorjevih del, je spretno vodila pogovor s pisateljem o delu Zgodba o reki, kripti in dvorljivem golobu (Litera Maribor 2003), ki je z naslovom Le jardin des plantes letos izšel v francoščini pri založbi Editions du Rocher v Monaku. Predstavitve je pisatelj omogočila ne samo razmišljanje o knjigi, ampak tudi prikaz osebne življenjske zgodbe, od začetkov v času fašističnega zatiranja, prek nacističnih taborišč, ponovnega oživiljanja v francoskem zdravilišču in vrnitve v Trst. Občinstvo, sestavljeno večinoma iz mladih študentov pa tudi Francozov, ki se iz različnih vzrokov zadržujejo v Ljubljani, je z izjemnim zanimanjem sledilo pisateljevemu živahnemu pripovedovanju (seveda v francoščini), in sogovorničnim razmišljanjem ob prevajanju tega dela, v katerem se prepletajo v čas vpeti zgodovinski dogodki, osebna doživljanja in ljubezen. Pisatelj je ob pogledu na številne mlade obraze poudaril, kako navdušen je nad tem in kako je pomembno, da mladi od redkih še živečih prič, vpletenih v grozote druge svetovne vojne, izvejo čim več, da si bodo o tem lahko ustvarili čim bolj jasno podobo. Ob tem je omenil tudi probleme zamejskih Slovencev, ki se že desetletja na okopih borijo za svoje pravice. Okroglo mizo je uvedel in sklenil direktor Francoskega inštituta Dominique Geslin z željo, da bi se s tem izrednim človekom in pisateljem še kdaj srečali na tako sproščenem in poučnem večeru. / Verena Koršič

Kard. Franc Rode na odprtju razstave Upodobitve ljubljanskih škofov

V Narodni galeriji v Ljubljani so 19. junija ob 300-letnici posvetitve ljubljanske stolnice pripravili razstavo Upodobitve ljubljanskih škofov. Ob odprtju je slavnostni govornik kard. Franc Rode dejal, da so ljubljanski škofje "z mestom, ki so ga zavzemali v zgodovini slovenskega naroda, s svojim duhovnim poslanstvom in kulturnim prizadevanjem zaslužili, da jih narod ohrani v hvaležnem spominu". Razstava bo na ogled do 30. septembra. "Vsi škofje, ki so tu upodobljeni, imenovani in neimenovani, so pred nami s svojimi resnimi pogledi, v katerih beremo zavest odgovornosti in visokega poslanstva. Kljub temu se za temi pogledi skriva osebna, neponovljiva usoda, ki ostaja zastrta našim očem. Vsak ima svojo skrivnost. Različni po izvoru, od aristokratov do plebejcev, različni po zemljepisni provenienci, so vsi naši, ker so vsi delovali med nami in v prid slovenskega naroda," je še povedal Rode. V nagovoru je kardinal izpostavil nekatere škofe, ki so še posebej zaznamovali slovensko cerkveno in kulturno zgodovino. Od prvega ljubljanskega škofa Sigismunda Lambega, imenovanega leta 1463, prek prvega ljubljanskega škofa s slovenskimi koreninami Urbana Tkalca ter Tomaža Hrena, Kristofa Herbersteina, Ernesta Amadeja Attemsa in Antona Bonaventure Jegliča vse do Antona Vovka. Več kot petstoletna zgodovina ljubljanskih škofov je za seboj pustila vidne sledi v likovni umetnosti. Na razstavi je predstavljenih vseh 34 škofov. Jedro postavitev predstavljata zbirka oljnih portretov iz škofijske palače in po njej posneta Jakčeva risana galerija škofov. Kakovost portretov niha od suvereno naslikanih podob do povprečnih izdelkov. Postavitve spremljata vodnik po razstavi in monografija. Odprtja razstave so se poleg direktorice Narodne galerije Barbare Jaki in vodje projekta Franceta M. Dolinarja udeležili še ljubljanski nadškof Alojz Uran, pomožni škof Anton Jamnik ter apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello. / STA

Za naš jezik

Govorec ali govornik?

Govorec je vsak človek, ki govori ali pripoveduje; lahko je *dober ali slab govorec*; če nikomur ne pusti do besede, je verjetno *strasten govorec*; včasih je *prepričljiv*, marsikdaj je *duhovit, gostobeseden, glasen*... Skratka, govorniki smo vsi, čeprav se govornišva nismo učili; govoriti so nas učili starši, po večini v narečju, v šoli pa smo se začeli učiti pravilne slovenščine ali t.i. knjižnega jezika. A še vedno govorimo včasih v narečju, včasih pa knjižno slovenščino (pa še kak drug jezik).

Govornik pa je, kdor neposredno podaja v javnosti sestavek o *kaki stvari*, kot nam (precej nerodno!) razloži SSKJ. Lahko imamo *slavnostnega govornika* na proslavi, lahko se na proslavi zvrsti celo več govornikov, ki stopijo na oder in povejo kaj pametnega (ali tudi ne!). Ljudje govornike včasih napeto poslušajo, a zgodi se tudi, da med govorom šušljajo med seboj. Skratka: govornik je nekaj več od navadnega govornika, ki samo odpira usta, govornik je poklican, da občinstvu sporoči kaj pomembnega. Tudi govorniki so med sabo zelo različni: dovolj je, da se udeležimo nekaj Prešernovih proslav, pa bomo ugotovili, kako raznoliki so njihovi govori!

Štanjel na Krasu / Trst
Lep poklon
Lojzetu Spacalu

Pred natanko sto leti se je rodil Lojze Spacal. Enemu najvidnejših likovnih ustvarjalcev v povojnem slovenskem in italijanskem prostoru so se v petek, 15. junija, poklonili v Štanjelu, kjer od leta 1988 domuje galerija z umetnikovim imenom. Spacalova dela so večna, je v okviru slovesnosti, ki pomeni vrhunec širše predstavitve umetnikovih del, poudaril komenski župan Uroš Slamič. Na Krasu so sicer odprli razstavo Spacalovih grafik ter predstavili knjigo o umetniku, ki jo je napisal njegov sin Borut Spacal.

Spacal je postavil slovensko slikarstvo, pa tudi Kras na svetovni zemljevid, a je kljub temu ostal skromen, je poudaril umetnikov dolgoletni prijatelj Drago Mirošič, ki je sodeloval tudi pri postavitvi Spacalove galerije v Štanjelu pred dvema desetletjema.

Trubadur in umetnik Krasa, kot je enega izmed velikanov slovenskega slikarstva 20. stoletja poimenoval Slamič, je s svojo umetnostjo združeval in povezoval ter pokazal na možnost skupnega življenja na narodnostno mešanem prostoru, je povedal podtajnik v italijanski vladi Miloš Budin. Zaradi tega so manj ponosni tako zamejski Slovenci kot Italijani, je poudaril in omenil, da je umetnost tista, ki nas je že in nas bo še povezovala.

Tudi v občini Komen so ponosni, da imajo del Spacalove dediščine, o kateri pa še ne vedo vsega, je izpostavil Slamič. Tako je na pobudo umetnikovega vnuka Martina Spacala tudi nastal projekt ob stoletnici slikarjevega rojstva, ki na razstavah v slovenskih mestih in Italiji prinaša mnoge še neodkritke Spacalove stvaritve. Tapiserije, mozaike in ladijsko opremo si je mogoče ogledati na Ob-

li, risbe, slike in skulpture v Kranju, fotografije v Ljubljani, grafike v kraju San Vito al Tagliamento v Italiji in Štanjelu.

Na Krasu so razstavo odprli 15. junija. Gre za pregledno razstavo Spacalovih grafik iz celotnega umetnikovega ustvarjalnega opusa. Izpostavljena so nekatera manj poznana obdobja umetnikovega ustvarjanja in inovativnost njegovega pristopa do tradicionalnih grafičnih tehnik, predvsem do visokega tiska.

Poleg motivov, vezanih na Kras in Istro, so v ospredju vsebine, ki umetnika kažejo kot občutljivega zapisovalca tragičnih zgodb aktualne politike ali bližnje zgodovine, sta o razstavi zapisala kustosa Tina Jazbec in Franko Vecchiet. V okviru slovesnosti so na grajskem dvorišču v Štanjelu, kjer se je Spacalu poklonila množica obiskovalcev, predstavili tudi knjigo Nočni cvet, spomini na

zanimanjih, ljubeznih in političnem prepričanju, je vzroke za nastanek knjige v uvodu nanizal njen avtor, sicer umetnikov sin Borut Spacal. Ob stoletnici rojst-

Foto IG

va Spacala je občina Komen, ki je pripravila slovesnost, skupaj s Pošto Slovenije pripravila tudi osebno znamko in priložnostni poštni žig.

Lojze Spacal je svetovno uveljavljen umetnik, ki je svoj ustvarjalni vrh dosegel v grafičnih tehnikah. Velja za umetnika Istre in Krasa, saj je motive črpal iz teh dveh pokrajin in jih preoblikoval v lasten likovni jezik. Za svoje delo je prejel vrsto mednarodnih ter slovenskih in italijanskih nacionalnih nagrad. Leta 1974 je prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Umril je 6. maja 2000 v Nabrežini. Na pokojnega umetnika se je spomnilo tudi zamejsko društvo za umetnost Kons, ki je v sodelovanju s Fotovideo Trst 80 priredilo mednarodni natečaj, posvečen Lojzetu Spacalu. V razstavnici dvorani Narodnega doma v Trstu je tako v petek, 22.

veliko let predstavlja eno osrednjih umetniških duš našega prostora; Paola Hrovatino pa je uspešno težka naloga povezave med geometrijo in organskim elementom, saj se pri umetniškem snovanju poslužuje klasičnega, vendar vedno manj prisotnega materiala v kiparstvu - kamna. Žirija je posvetila posebno pozornost tudi Sereni Bellini, Cvetki Hojnik in Adrijani Šuran, ker so dosledno in s tehničnim znanjem suvereno predstavile temo natečaja. Pri tem so jasno sledile izvajanju lastnega umetniškega zanimanja in energično zgradile stvarnost, ki je sad volje in individualnosti.

Žirija je imela res težko delo, saj je morala izbirati med več kot sedemdesetimi deli, ki so vsak po svoje interpretirali sporočilo Spacalovega opusa. Dodati gre, da je natečaj predvideval tri kategorije, in sicer likovne umetnine, fotografije in kiparske izdelke. Predpisan je bil tudi format del: likovna dela in fotografije so morala sloneti na platnih 30 za 30 cm, kiparski izdelki pa so morali imeti podstavek ravno s takim formatom.

očeta. Le nekaj let po Spacalovi smrti so se pojavile netočne informacije o njegovem življenju,

posvečen Lojzetu Spacalu. V razstavnici dvorani Narodnega doma v Trstu je tako v petek, 22.

Mladika / Nova knjiga

Dr. Giorgio Pilleri o Trstu

Kramljanje o medicinski šoli je naslov zajetne knjige spominov na Trst in na življenjsko delo Tržačana dr. Giorgia Pillerja, prejemnika nagrade "San Giusto d'oro", ki ga podeljujejo tržaški kronisti svojim uglednim someščanom. Zdravnik dr. Giorgio Pilleri se je rodil v Trstu leta 1925. Leta 1970 je postal profesor za nevroanatomijo in za primerjalno nevropatologijo ter direktor Nevroanatomskega inštituta v Bernu. Med drugim se je ukvarjal s presenilnimi boleznimi, z Alzheimerjevo boleznijo in s Pickovo atropijo. Njegove raziskave so ga vodile v številne dežele po svetu. Avtobiografija, ki jo je avtor napisal v nemščini, priča o njegovem življenju in delu na raziskovalnem področju.

Dr. Pilleri je slovenskega rodu. O tem podrobno piše v svoji avtobiografiji, v kateri nam nazorno prikaže življenje in ljudi v Trstu med obema svetovnima vojnama. Pred našimi očmi tako nastane anekdotična kulturna zgodovina njegove stroke in njegovega

časa v Trstu, Padovi, na Dunaju, v Bernu ter kasneje v širšem mednarodnem prostoru. Trst na predvečer druge svetovne vojne vstane iz avtorjevega peresa v očarljivih slikah z opojno lepoto: mesto s svojimi kottički in ljudmi, njegova družina, kraško okolje, openski tramvaj in poreška železnica, ki je mesto povezovala z istrskimi obmorskimi kraji in kopališči. In seveda naravoslovni muzej in tržaški strokovnjaki, ki v pragonistu zbudijo ljubezen za stroko in ga spodbujajo. Na političnem odru pa centralistični fašizem odprtemu in samostojnemu mestu kmalu zada težak udarec: "Trst je postal provinca," avtor prizadeto ugotavlja. Prvi in drugi del avtobiografije sta posvečena poreklu, mladosti in izobraževanju. Šele tretji od šestih zvezkov vsebuje opise avtorjevih potovanj, na katerih se je hotel "na mestu samem in v sodelovanju z domačim prebivalstvom prepričati o biološkem stanju stvari." Potovanja ga

vodijo v najbolj oddaljene kottičke sveta: v močvirja Amazonke, na naseljene ptičje otoke v Severnem morju, v pakistansko puščavo, na propadajoč iranski otok v hormuških vratih in drugam. Manj naseljena in in-

dramatiko in nič manj dramatični izsledki in spoznanja so z izredno treznostjo zapisani v znanstvenih prispevkih v domačem in mednarodnem strokovnem tisku. Od leta 1959 do 1991 so izhajali v publikacijah v Padovi, Londonu, Karadžiju, Belgiji, Stockholmu in v Švici, in sicer v nemškem, angleškem, italijanskem in tudi v ruskem in kitajskem jeziku.

Knjiga Giorgia Pillerja je bogato ilustrirana in predstavlja dragoceno pričevanje o življenju in delu avtorja, a tudi o stroki, kateri se je posvetil, in o znanstvenem raziskovanju v širšem svetu.

Dobil je pet priznanj, od tega štiri v Italiji. Podelili so mu naziv Cavaliere za zasluge za Republiko Italijo ter naziv Commendatore. Je član akademije znanosti v Bologni. Njegovo rojstno mesto mu je, kot reče, podelilo priznanje "San Giusto d'oro".

Njegovi italijanski someščani pa spominov ne bodo brali, ker jih je avtor napisal v nemščini. Knjigo sta iz nemščine v slovensko prevedli Andreja Hočevar in Andreja Skarlovnik. Uvodno besedo v knjigo je napisala Käthe Grath.

Kramljanje o medicinski šoli
Giorgio Pilleri

dustrializirana je narava, večja je možnost, da bomo na redke živali naleteli v še naravnem okolju. Raziskovalni podvigi z vso svojo

Kratke

Pri Sv. Ivanu z zboroma Gallus in Ipavska v praznično vzdušje

Praznovanje zavetnika sv. Ivana je v istoimenski župnijski cerkvi v Trstu dolgoletna tradicija, ki je letos že drugič doživela obogatitev. Društvo Marijin dom in novonastalo društvo Marij Kogoj sta se namreč odločili za organizacijo širše pobude, ki nosi ime 'Ko kresovi začare', da bi se spomnili svojega zavetnika v znamenju kulturnih večerov, glasbe in kresa, ki je prav tako dolgoletna tradicija svetoivanske skupnosti in ki ga zadnja leta organizira društvo Škamperle.

Minuli četrtek se je praznik slovesno začel z nastopom MePZ Jacobus Gallus iz Trsta in komornega zbora Ipavska iz Vipave, ki ju vodi Matjaž Šček. Svetoivanska cerkev se je za to priložnost napolnila s številno publiko, ki je lahko prisluhnila celovečernemu koncertu in se navdušila nad občutenim in kvalitetnim izvajanjem ter pestro izbiro nabožnih - nekaterih zelo zahtevnih - pesmi, ki sta jih zbora predstavila. Zasluga za to gre prav gotovo Matjažu Ščeku, ki se je že kot zelo mlad uspešno preizkušal kot zborovodja in nato študiral dirigiranje na Akademiji za glasbo v Ljubljani. V svoji karieri je vodil več pevskih sestavov in se udeležil številnih slovenskih in mednarodnih tekmovanj, tudi z zboroma MePZ Jacobus Gallus in komornim zborom Ipavska.

Zborovodja Matjaž Šček je prevzel vodstvo MePZ Jacobus Gallus pred tremi leti, komorni zbor Ipavska pa vodi že od leta 1996. Zbora se odlikujeta tako v pesmih z nabožno kot s posvetno vsebino, nastopata pa na različnih tekmovanjih, od katerih je vredno omeniti tekmovanje 'Naša pesem' v Mariboru, zbor Ipavska pa nastopa tudi na mednarodnih tekmovanjih v Zadru, v Rivu del Garda in v Tolosi. Navdušenci, ki so napolnili cerkev pri Sv. Ivanu, so bili s koncertom izredno zadovoljni, saj so izvajalcem namenili dolgo trajen aplavz. Zahvalo za tako uspešen večer pa gre nameniti tudi pokroviteljem, Slovenski prosveti, Zadržni kraški banki in podjetju Korsič, ki so denarno podprli pobudo.

Praznovanje zavetnika se je nadaljevalo v soboto, ko je svetoivanski župnik daroval mašo v cerkvi sv. Ivana in Pelagija, sledil je kres na štadionu 1. maja. Organiziralo ga je društvo Škamperle. Praznovanje se je zaključilo v nedeljo s slovesno nedeljsko mašo in procesijo, ki so se je, kot po navadi, udeležile tudi narodne noše. / Jure Kopusar

P. Bogomir Srebot zlatomašnik

V nedeljo, 24. junija, je priljubljeni p. Bogomir Srebot slavil petdesetletnico mašniškega posvečenja. Zlato mašo je daroval v cerkvi sv. Ivana v Štramarju ravno na dan, ko so Slovenci iz Zavejl in Štramarja počastili svojega zavetnika sv. Ivana. Minula nedelja je

Foto Kroma

bila zato za domačo versko skupnost dvojni praznični dan. P. Bogomirja Srebota, ki kljub zdravstvenim težavam redno oznanja Božjo besedo na tem koncu miljske občine, sta ob tako pomembnem jubileju počastila še škofov vikar za Slovence msgr. Franc Vončina in škedenjski kaplan Dušan Jakomin. Zlatomašnika je pozdravil tudi miljski župan Nerio Nesladek. Več prihodnjič!

Prejeli smo

Devinsko - nabrežinska občinska uprava privilegira Slovence

Dne 20. februarja je "odgovorni davčnega urada" devinsko - nabrežinske občine obvestil občane, kako naj se ravna do davkom ICI za leto 2007. V tretji točki navedenega obvestila v slovenskem jeziku (torej za tu živeče Slovence) piše, da se "akontacija v višini 50% mora plačati do 30.6., saldo pa do 20.12.2007. Ista točka obvestila v italijanskem jeziku (torej za italijansko govoreče občane) pa predvideva, da se "akontacija plača do 16.6., saldo pa do 16.12.2007. Obvestila so razobešana na občinskih oglasnih deskah. Res moramo nehati trditi, da se uprava ne vede dobrohotno do Slovencev. Kljub navedenemu pa smo morali vsi, Slovenci in Italijani, plačati davek do 18.6.2007.

Mario

KMEČKA ZVEZA Evropski načrt Agromin

Vino nam nemo govori, kdo in kako ga je pridelal

Večera, ki jih je Kmečka zveza v sklopu čezmejnega načrta evropske narave z naslovom Agromin priredila v ponedeljek, 11., in v torek, 12. junija v gostilni Lampara v Križu sta bila izredno poučne, predvsem pa slastne narave. Načrt Agromin teži namreč k ovrednotenju tradicionalne kmetijske proizvodnje, s katero se ukvarja obmejni človek. Kot je na torkovem večeru poudaril strokovni sodelavec Kmečke zveze Mario Gregori, "nas z italijansko manjšino v Sloveniji veže skupno kmetijstvo", pri čemer je sočasno pridelovanje številnih dobrot dejavnosti, ki že sam na sebi v

marsičem presega mejno črto.

Gotovo so si septembrski meseci v marsičem podobni tako na italijanskem Krasu kot v slovenski Istri, saj je trgategav ena od osrednjih dejavnosti, ki našega človeka korenito veže na zemljo in kulturno dediščino; in to po poti vedno večje kakovosti proizvodnje, kajti skromnost pridelovalnih površin je tukajšnjim pridelovalcem pred časom narekovala čisto enostavno vprašanje:

Foto IG

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Ponedeljkovo predavanje

Srenjaši in njihov boj za priznavanje pravic

Razlika med italijanskim čutenjem in našim sloni na številnih dejavnikih. Različna preteklost je Italijanom in Slovincem skovala drugačni zgodovinski usodi in ti usodi sta posameznima narodom narekovali različni svetovnonazorski usmeritvi, kar je navezadnje privedlo do različnih oblik čutenja.

Otipljivost le-tega je zaznati tudi na pravnem področju, kajti italijanski pravni sistem izvira iz starorimskega, Slovenci pa smo zaradi zgodovinskih razpletov bili podvrženi predvsem germanskemu vplivu. Dejstvo je torej, da se rimsko pravo večkrat ne ujema z našimi miselnimi vzorci, kar je na določenih področjih še kako očito. Vzemimo za primer vprašanje srenj in skupne lastnine, ki sta bili v preteklosti pomemben dejavnik pri razvoju in preživljanju našega človeka, danes pa je vprašanje jurarjev in koriščenja skupnih površin predmet zahtevnih in zapletenih postopkov, pri katerih so soudeleženi jurarji sami, občine, kjer se skupna lastništva nahajajo, in deželni komisariati za ločena upravljanja. Rimski sistem namreč poudarja prednost osebnih lastnin, kar pri sporih med srenjaši in občinami postane ključna diskriminanta, ko je treba določiti pravni okvir lastništva: "Pristojni deželni organi danes skratka priznavajo, da sporne površine oz. imovine niso občinska last, nikjer pa ni določeno - trdijo -, da pripadajo jurarjem", je na ponedeljkovem srečanju Društva slovenskih izobražencev, dne 18. junija, dejal pravnik Igor Giacomini, ki je bil pri dolinski občini zadolžen za transakcijo (se pravi za

izvensodni postopek pri poravnavi sporov) med občino in srenjo Boljunec. Ravno ta tema je bila v ospredju večera Peterlinove dvorane. Razčlenili so jo dolinska županja Fulvia Premolin, predsednik srenje Boljunec Silvester Metlika in že omenjeni pravnik Igor Giacomini. Dolinska županja je poudarila, kako je opozicija sprejetju dokumenta transakcije v občinskem svetu ostro nasprotovala, češ da je občina 'darovala' srenji Boljunec javno lastnino. "Za mnoge predstavljata skupna lastnina in ločeno upravljanje premoženja zelo oddaljeno zadevo", je dejala Premolinova. "V resnici malo ljudi pomisli, da pomenita skupna lastnina in ločeno upravljanje zemljišča točno določeno pravico krajevne skupnosti do njenega izkoriščanja." Pravnik se vendar danes znajde pred res težavnim nalogo: "Najti mora način, da uokvirji te stare običaje v obstoječe tehnične modele". Županja Premolin je tudi poudarila, kako možnost ločenega upravljanja (občina/jus) naravnega vira na odgovoren način odgovarja bistveni potrebi ohranjanja naravnega in kmetijskega bogastva tudi za prihodnje rodove: "Ločeno upravljanje obremenjuje tudi številne situacije, ko občine z zmorejno izpolnjevanju vseh svojih nalog upravljanja javnega premoženja, ki je večkrat v zapuščnem stanju in kjer se včasih pojavljajo tudi marsikateri nevršečnosti." Glede skupinske lasti je županja še poudarila, da predstavlja v deželi FJK približno 11% površine, okrog 5 tisoč hektarov zemlje samo v naši

pokrajini. "Nasprotno od tega, kar bi si marsikdo mislil, srenjska lastnina in srenja sama ne predstavljata ostanka iz zgodovine, ampak postajata življenjska in dinamična stvarnost v naši družbi", saj pozitivno učinkujeta na gospodarsko, družbeno in okoljevarstveno stvarnost. Kaj pa dežela? Ta je leta 1996 s sprejetjem zakona 3 o

Foto Kroma

družinskih skupnostih potrdila obstoj skupnega lastništva, a ni popolnoma uredila vseh neresenih vprašanj, kar je privedlo do tega, da se je občina Dolina odločila - po nasvetu dežele same - za izvensodni postopek poravnave spora, se pravi za transakcijo. "Izvršena je bila natančna zgodovinska raziskava po občinskih arhivih in zemljiški knjigi, ki je na podlagi deželnih in državnih zakonov privedla do prepričanja, da so nekatere nepremičnine v Boljuncu in okolici last točno določene družinske skupnosti, to je srenje

in dale občinam upravo nad slednjimi. To je bil po mnenju predsednika boljunške srenje način, s katerim odvzeti slovenskemu prebivalstvu nadzor nad tisoč hektarov zemlje v tržaški pokrajini.

Pomembno je zato, da se za naše pravice borimo v sozvočju s krajevnimi občinskimi upravami, ki nam žal v devinsko - nabrežinski in tržaški občini niso naklonjene. Naj bo zato pogum dolinske uprave in borbenost srenje Boljunec ostalim za vzor.

IG

STADION 1. MAJ Predstavitev zbornika

Narodni dom pri Sv. Ivanu

Mala telovadnica Stadion 1. maj na Vrdelski cesti pri Sv. Ivanu je bila v petek, 15. junija, nabito polna. Svetoivanci so se zbrali v lepem številu, da bi se udeležili predstavitev zbornika z naslovom Narodni dom pri Sv. Ivanu.

Narodni dom je bil zgrajen leta 1903. Fašistični napad in opustošenje je svetoivanska zgradba doživela leto po požigu Narodnega doma na ul. Filzi v mestnem središču. Javno kulturno življenje slovenskega življa pri Sv. Ivanu je zamrlo po letu 1927, potem ko je v bližnjem prostoru potekala raz-

stava Milka Bambiča, Franceta Goršeta in Alberta Sirka. Z Londonskim memorandumom smo Slovenci imeli pravico, da se ponovno polastimo svetoivanskega Narodnega doma, kar se je pred nekaj leti tudi formalno udejanjilo. Dejansko pa je danes poslopje prava ruševina, še hušje pa je, da Slovenci ne vemo, kaj bi z njim. Prijeten večer, ki ga je priredilo SKD Slavko Škamperle, oplemenitilo pa petje Mešanega mladinskega pevskega zbora Trst pod vodstvom Aleksandre Pertot, se je sklenil z žalostnim poudarkom, ki pa je vsekakor nosil v sebi borbeno

željo, da se problem namenosti in uporabnosti stavbe čim prej reši. Kot je poudaril zgodovinar Jože Pirjevec, ki je na predstavitev večer spregovoril o družbenopolitičnem vzponu tržaških, predvsem pa svetoivanskih Slovencev v 19. stoletju, je naslov knjige nekoliko zavajajoč, saj se vsebina zbornika ne omejuje zgolj na dejavnosti in zgodovino Narodnega doma, temveč obsega širši tematski spekter, ki globoko zre v družbeno, versko in kulturno tkivo Sv. Ivana. Zbornik lahko zato imamo za podoben zgodovinski vodnik po tej tržaški mestni četrti, v katerem lahko zasledimo dragocene informacije o tem, kje so stale družbeno pomembne stavbe, kje so potekali pomembnejši dogodki in

kje so živeli narodni buditelji in voditelji. Zbornik, ki je nastal na podlagi prizadevanja Bogomile Kravos in tudi po zaslugi deželne svetnice Brune Zoržini Spetič, je sad skupinskega dela. Kot je Milica Kravos obrazložila v predgovoru k zborniku, je zemljevide področja zasluga Igor Čok, tehničar, na jih je izdelal Aleš Plesničar; Gorazd Bajc je pripravil splošni zgodovinski vpogled v preteklo tržaško stvarnost, Samo Pahor pa je na podlagi arhivskih virov pripravil splošnejši pretres lastništva in premikov na območju Vrdele - Sv. Ivana. Nevi Zaghet je bilo zaupano versko in pevsko-kulturno delovanje, medtem ko se je Bogomila Kravos lotila gledališkega področja.

IG

dročje "je v najtesnejši zvezi s potrošniki" - kot je poudaril Gregori. Srečanja je vodil izvedenec Sergio Cesar, član italijanskega združenja someljevov, ki je v dveh izmenah popeljal slušatelje v šarmantni svet žlahtne kapljice. To je storil v slogu, ki je bil predvsem poljudne narave, znal pa je z nekaterimi tehničnimi obrazložitvami zadostiti marsikaterim strokovnim vidikom. V svojem uvodu je Cesar najprej poudaril, da je vino najstarejša pijača, kar jih človek pozna. Kljub temu pa je 'pijača bogov' postala predmet poglobljene obravnave komaj pred 40. oz. 50. leti. Tedaj so namreč izvedenci začeli usmerjati svojo pozornost v značilnosti posameznih vrst, da bi s strokovnim besediščem lahko opisali lastnosti tega ali onega pridelka. Cesar je jasno opozoril na dejstvo, da vina ne smemo pojmovati kot goli proizvod, kajti vsaka kapljica vsebuje veliko več od te-

ga, kar običajno mislimo. "Številni so namreč dejavniki, ki pri postopku pridobivanja vina sočasno vplivajo na končni izid: zemlja, podnebje, sončevje trt, predvsem pa človek, njegova duša, kultura in tradicija. Vino nam nemo govori, kdo in kako ga je pridelal".

Sledila je degustacija raznih vin domačih pridelovalcev. Prisotni so lahko okusili izredni vitovski, to je vrsta vina, ki "se zaradi ne tako markantnega okusa zelo dobro prilagaja lažjim ribjim menijem; vitovska je tudi prijetno vino pri aperitivu". Malvazija, "v kateri se zrcalijo sončni žarki", pa je vino, ki se dobro spaja z bolj čvrstimi ribami, "denimo z obloženimi kalamari". Sauvignon pa je odlična pijača za bolj mastne ribje jedi, za perutnino in zajčje jedi. Refošk in teran pa se dobro ujemata npr. s 'čvrstim' prašičjim mesom in okusnim sirom.

IG

OPZ LADJICA Devinski vrt ustvarjalnosti

Čar lutkovnega sveta še vedno prevzema otroke

“Svojo lutko sem izdelal z različnimi oblačili in časopisnim papirjem; lutkovno masko pa smo pridobili tako, da smo svoje obraze namazali s posebnim mavcem: ko se je ta strdil, je končni izdelek posameznika postal v bistvu odraz svojega obličja. Masko sem nato dodal, jo tudi pobarval in nanjo prilepil čedno lasuljo”, nam je povedal Danjel, ki je s svojim končnim izdelkom posebno zadovoljen. Podoben postopek nam je orisala tudi Rachel. Ostale male ustvarjalce nismo želeli motiti, saj so svoje izdelke vneto dokončevali.

Raje smo se zato spustili v razgovor z mentorico pobude Devinski vrt ustvarjalnosti, Jeleno Sitar, ki se že vrsto let za teden dni v mesecu juniju pripelje iz Slovenije, da bi vodila lutkovno delavnico, ki jo prireja OPZ Ladjica v sodelovanju z Uradom RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in z Zadržno kraško banko. Lutkovna delavnica je tokrat potekala od 18. do 22. junija.

“Letos smo našo skupino kar lepo okrepili, saj imamo precej mlajših udeležencev. Igra, na kateri te-

melji letošnja delavnica, je Muca copatarica”, nam je povedala Sitarjeva, ki je v dveh letih mentorstvu spodbudila na sedežu devinskih zborov prisrčen vrvež otroške ustvarjalnosti. “Lani smo se

Ko pa so se povišali, je vsak imel v rokah svoj obraz, odlitek samega sebe: to je bil posebno intimiten trenutek, ki ga je posamezen udeleženec po svoje občutil.” Ko so otroci dokončali svoj izde-

Foto IG

posvetili lutkam na paličkah, predlanskim pa ploskim in višjim lutkam; letos pa smo naše zanimanje preusmerili na lutke, ki jih otroci vodijo pred seboj.” Pri tem je bil posebno zanimiv postopek, s katerim je vsak malček izdelal svojo masko, kot nam je povedal Danjel. “Povoi mavca so vsakemu otroku zaprli dostop do svetlobe, do okolja.

le, so se morali zatopiti v igralski pristop in tako simbolično prevzeti vlogo maske, “kar se s psihološkega vidika dogaja vsakemu igralcu”. To je bila za devinske ustvarjalce lepa izkušnja, ker so se namreč morali oddaljiti od samih sebe in prepustiti nadzor drugim, kar je bilo marsikomu težko. “Kateri izmed udeležencev se je zato tudi nekoliko ustrašil, vsekakor

pa je delo prav dobro steklo”, je povedala Sitarjeva, ki je sicer pristavila, da je skupina imela nekaj težav pri šivanju lutk, saj so mlajši z ročnega vidika manj spretni. Zaključna predstava, ki je v dveh ponovitvah potekala v petek, 22. junija, ni slonela zgolj na lutkovnih kretnjah, temveč tudi na glasbi in petju, saj devinski umetniki iz leta v leto snujejo tudi svoje pesmi, z besedilom in melodijo vred. “Besedilo igre pa prirejamo našim potrebam”, nam je še povedala Sitarjeva. “Tekst razčlenimo na posamezne prizore in vsakega nato posamezno predstavimo”. Zakaj pa je mentorica letos izbrala ravno igro Muca copatarico?

“Zato, ker ima ta zgodba letos svojo petdesetletnico. Muca copatarico smo izbrali tudi zato, ker dopušča prijetno in tvorno sodelovanje med mlajšimi in večjimi in zato ker ne predpisuje točno določenega števila nastopajočih. Hkrati je to zgodba, pri kateri lahko kar dobro sodelujejo tako mlajši kot starejši otroci: pri taki generacijski kombinaciji lahko otroci, ki že vrsto let obiskujejo našo delavnico, vodijo mlajše kolege.

Obenem menim, da je Muca copatarica ena najlepših slovenskih otroških leposlovnih besedil in če že ima rojstni dan, dajmo ga še mi praznovati.”

Igor Gregori

Radijski oder in Slovenska prosveta / Gledališka šola za najmlajše Pravljičico o Pepelki je v dveh izmenah odigralo preko 40 otrok

Kot že vrsto let so se prvi teden po koncu pouka ponovno odprla vrata Gledališke šole za najmlajše, ki jo v Marjanišču na Opčinah prireja Radijski oder in Slovenska prosveta. Letos se je udeležilo preko 40 otrok od 7. do 12. leta, ki so v pičlih petih dneh postavi-

li na oder kar dve izvedbi iste Pepelkine zgodbe. Kot je že običaj, so organizatorji tečajnike razdelili v dve podskupini, ki sta naštudiralno besedilo, ples, pesmi in seveda vse gibe, s katerimi sta se nazadnje pokazali pred petkovim občinstvom, prva izmena ob 17., druga pa ob 19. uri. Dvorana

Finžgarjevega doma je bila obakrat pretesna za vse sorodnike in prijatelje, ki so prišli bodrit male gledališke navdušence, in za morebitne ‘neverne Tomaže’, ki so se lahko prepričali, da je mentorjem uspelo od ponedeljka, 11. do petka, 15. t.m., pripraviti svoje varovanje, da so dvakrat prepričljivo izpeljali duhovito priredbo znane pravljice, ki jo je za tako številna ansambla prepoznala Lučka Susič, glavna koordinatorka Gledališke šole za najmlajše ter priznana režiserka mladinskih in otroških gledaliških skupin. Poleg nje je imela največ zasluga za uspeh letošnje Gledališke šole članica SNG Nova Gorica Alida Bevk, ki si je v vlogi Vilinčke iz Shakespearovega Sna kresne noči v postavitvi SNG Nova Gorica na prestižnem Borštnikovem srečanju leta 2003 priložila Nagrado občinstva in celo Borštnikovo nagrado za mladega igralca. Pod njenim spretnim

vodstvom so se prizori postopoma izpopolnjevali, tako da je bil končni produkt zelo razveseljiv. Ob strani Alide Bevk in Lučke Susič so stale še članice Radijskega odra Matejka Maver in Alenka Hrovatin, ki sta skrbeli za govor, Martina Feri, ki je malčke naučila pevske točke in jih tudi spremljala na klavirju, in Jelka Bogatec, ki je vodila plesne. Iztočka Cergolu je bila poverjena priredba glasbene kulise, nekatere rekvizite je izdelala Magda Samec, za tehnično plat odrske postavitve pa je skrbel mladi Samuel Kralj. V vsestransko in nenadomestljivo pomoč so bili tudi dijaki in dijakinje, ki se srečujejo in sami nastopajo v vrstah Slovenskega kulturnega kluba. Kar gre posebej izpostaviti, pa je predvsem motivacija malih udeležencev Gledališke šole, ki je bila karseda visoka in je bila nepogrešljiva sestavina enotedenske gledališke delavnice ter njenega srečnega poteka. Obe zasedbi bosta nastopili še na odru Marijinega doma pri Sv. Ivanu oz. na prvem srečanju družinskega abonmaja Gledališki vrtiljak 2007/08, ki bo v prihodnji sezoni praznoval svojo deseto obletnico.

AL

Klub prijateljstva: izlet v Poreč in na Brione (1) “Na Brione!”

“Na Brione!” Tako se je na seji Kluba prijateljstva že aprila soglasno odločil odbor, ko smo izbrali kraj izleta za junij. “Mimogrede pa si lahko tudi ogledamo zanimivo baziliko v Poreču. Na otok nas bo peljala ladja...” (O, kako sem se veselila potovanja po morju!) “in sicer iz Fažane...” je pojasnjeval predlagatelj. (Fažana? se mi je zabliskalo v možganih. Ah, da... Fažana! V mojih daljnih mladih letih je v naši družini kar pogosto prišla v razgovoru na dan Fažana, brez strešice na z, zlasti ko je naš oče obujal spomine na otroška leta v Fažani, kjer je moj ded vodil tovarno sardin za

nekega Čeha. To seveda še pod staro habsburško Avstrijo. Škatlice sardin so verjetno romale na Češko... Torej bom stopila na tla, koder je kot otrok tekal naš oče!, sem se veselila. Pa ni bilo tako.) Moje veselje se je razblinilo že sredi maja. Človek obrača, Bog pa obrne... Mene je ljubi Bogec poslal za nekaj dni na počitnice v bolnišnico, moj prostor v avtobusu pa je takoj prevzel drug izletnik. Saj se je za ta izlet zanimalo toliko ljudi, da smo morali mnogim odreči.

Na dan izleta, v ponedeljek, 4. junija 2007, sem bila že spet doma. Izpred hiše na barkovlanskem pobočju sem zrla tja čez Tržaški zaliv na Istro in v duhu

spremljala naše izletnike. Pri nas je bilo vreme zelo spremenljivo, tudi dež je pošteno lil. Ves čas sem prosila Boga, naj da izletnikom prijetno vreme, in angele varuje, naj jih varujejo. Naslednji dan so mi sporočili, da jim vreme ni prav nič nagajalo in da so se, sicer pozno, toda srečno vrnili na svoje domove. Trudni, a zadovoljni. Glavna poročevalka je bila Vera Puntar Bizjak. Prav ona in prof. Aldo Stefančič sta imela v rokah organizacijo izleta. “Izlet je lepo uspel,” mi je zaklicala v pozdrav. “Vse se je dobro izteklo, vreme je bilo naravnost čudovito.” - “Torej nisem zaman molila,” sem pomislila. “Hvala, Bog!” - “Pa le nisi zaman molila,” je izrazila na glas Vera moja misel. - “Ste imeli ves čas sonce?” - “Ne, tega ne, v Poreču je celo nekoliko porosilo, a tedaj

smo bili že na avtobusu na poti v Fažano. V Poreču smo se ustavili le kratke čase. Ogledali smo si baziliko in se še malo razgledali po bližnji okolici. Bazilika je res vredna obiska. Leta 1997 je bila vpisana na seznam svetovne kulturne dediščine v organizaciji UNESCO: Ime nosi po škofu Evfraziju. Zgrajena je bila v šestem stoletju v bizantinskem slogu. Krasijo jo čudoviti mozaiki; so med najlepšimi na svetu iz tiste dobe. Poleg teh so pod sedanjim tlakom odkrili izvirne mozaike iz rimkega obdobja. Stopili smo tudi v baptisterij-krstilnico iz starih časov. Danes v njej prodajajo spominke. Vendar se še dobro vidi okrogel bazenček, v katerem so krščevali nove vernike.

/ dalje
Nada Martelanc

Obvestila

Slovensko pastoralno središče v Trstu obvešča, da bo v nedeljo, 1. julija, ob 17.30 v tržaški Rižarni vsakoletna sv. maša za vse tamkajšnje žrtve nasilja in za vse žrtve druge svetovne vojne. Maševal in govoril bo škof vikar za Slovence msgr. Franc Vončina. Pri maši bo sodeloval Združen zbor ZCZP v Tr-

stu, ki ga vodi Edi Race. Vabljeni! **Duhovne vaje** za žene in dekleta bodo v Domu blagrov (le Beatitudini) nad Trstom od ponedeljka, 20., do srede, 22. avgusta. Tudi letos jih bo vodil priljubljeni p. dr. Leopold Grčar z Brezij. Pojasnila in prijave pri gospe Normi Jež na tel. št. 040299409; predklicna številka iz Slovenije 0039.

SV. KRIŽ Ob praznovanju sv. Petra in Pavla Koprski pomožni škof Bizjak o Svetem pismu

Presenetljivo polna dvorana ljudi iz Sv. Križa in okoliških krajev je v ponedeljek, 18. t.m., potrdila, da je med našimi ljudmi veliko zanimanja za knjigo vseh knjig - Sveto pismo. Zbrali so se na večeru, ki ga je v teh prazničnih dneh okrog Kriškega tedna in farnih zavetnikov sv. Petra in Pavla priredila župnija na temo *Pomen Svetega pisma za današnji čas*. Predavatelj je bil koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Uvodoma je prisotne opozoril, da obhajamo letos Slovenci leto Svetega pisma in da se je že ter se bo še zvrstila cela vrsta pomembnih prireditev in pobud, ki naj bi približala Sveto pismo najširšemu krogu ljudi. Omenil je tako bližnji julijski mednarodni simpozij, ki bo v Ljubljano privabil od 500 do 600 svetopisemskih izvedencev, omenil razstave in biblični festival ter ugotavljal, da tudi mnoge župnije in kulturna društva prirejšajo najrazličnejša srečanja in večere na to temo, kar bo gotovo pustilo med nami pozitivne sadove. Sveto pismo razodeva Božje delo v času in nagovarja človeka ter ga spodbuja, da izpopolnjuje božjo podobo v sebi. Ponuja torej vzore življenja za posameznika, družino, razširjeno družino - klan in širšo družbo - narod, posledično za vse človeštvo. Msgr. Bizjak je razvil zanimivo misel, da je Sveto pismo tako strogo, ker je nastajalo (dolga stoletja sicer) med ljudmi, ki so bili utrjeni in prekaljeni zaradi nomadskega načina življenja. Z opisi in predpisi nas opozarja, da je človek ustvarjen za napor. Dokler vzdržuje svoje zmogljivosti tako fizične kot duhovne in se trudi za napredovanje, živi in se krepi, rase, se razvija, ko popusti, pa začne v vseh smislih propadati. Opozoril je, da so svetopisemski ljudje zelo odzivni, da reagirajo na vse močete signale in skušajo najti odgovor na vprašanja, ki jim jih zastavlja življenje na vseh ravneh. Sodobni človek pa je večkrat prelagoden in premalo odziven na vzpodbude in

klice, ki zahtevajo, da bi se vsaj zamislil o tem, kaj delamo in kam vse to vodi. V drugem delu je msgr. dr. Bizjak spregovoril o svetopisemski besedi, ki nam je lahko dragocena duhovna hrana in pijača, dom ali šotor, pod katerim naj bi obravnavali stiske in vprašanja svojega življenja, tako posameznika kot osnovne človeške celice - družine in tudi vse družbe, v kateri živimo. Na koncu je opozoril še na eno vprašanje, ki zaposluje marsikoga, ko bere Sveto pismo, in sicer na dejstvo, da je v njem vse polno nasilja: vojna, pokolov in

Foto J.M.P.

umorov. Opozoril je prisotne, da moramo pri tem upoštevati, da pozna svetopisemski svet nasilje, ki je tako rekoč zakonito, ker ščiti življenje in pozitivne vrednote, in nezakonito, ki ga Bog zavrača in kaznuje (npr. David, ko je v vojni proti Filistejcem pobil deset tisoč in več ljudi, je čaščen in blagovan, ko pa zakrivi smrt svojega vojskovođe Urija, da bi si prisvojil njegovo ženo Betsabejo, ga obišče prerok Natan in ga v imenu Boga pokliče na odgovor). Ko beremo Sveto pismo, to knjigo, ki je polna krvi in vsakodnevnih problemov ljudi, ki je polna življenja, se torej moramo zavedati, da je vse v njem zapisano, da bi se naučili, kaj je za življenje dobro in je torej Bogu dopadljivo ter kakšne posledice čakajo človeka, če se obrne proti božjim zapovedim, ki bodo človeku nepogrešljivo vodilo, dokler bo svet stal. Razprava, ki je sledila, pa je pokazala, da je Sveto pismo res knjiga življenja, saj nam pomaga, da spoznamo in razumemo Božjo voljo in se tako lahko lažje odločamo.

M.T.

Knjiga Borisa Jesiha o politični participaciji koroških Slovencev

Kritično o odnosu Slovenije do zamejcev

Znanstveniki in predstavniki koroških Slovencev so se 13. junija v Ljubljani na predstavitvi knjige politologa Borisa Jesiha *Med narodom in politiko, politična participacija koroških Slovencev*, izrazili kritično o odnosu slovenske politike do rojakov v zamejstvu. Očitali so ji pokroviateljstvo, romantične poglede v zvezi s podeljevanjem dvojnega državljanstva in podcenjevanje dejanske moči slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Avtor knjige je zahteval po enotnem političnem zastopstvu koroških Slovencev zavrnil kot "utopijo", ki se v danih možnostih ne da uresničiti. Najslabše je, če slovenska politika manjšini prigrvarja določeno rešitev, je Jesih namignil na nedavni posvet o skupnem zastopstvu manjšinskih organizacij, ki ga je pripravila parlamentarna komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu. V manjšinski politiki ni splošnih receptov, tako vključevanje v politične stranke kakor tudi samostojni nastop se je za koroške Slovence izkazal kot neučinkovit, je glavno izpoved svoje knjige strnil Jesih. Politične razmere v Sloveniji pa tudi ne vplivajo vedno najbolj na manjšino, je dodal. Tudi celovški profesor Vladimir Wakounig, ki je Jesihovo

knjigo predstavil občinstvu, se je izrekel proti vsem poskusom "politične paternalizacije" manjšine, ker to škoduje razvijanju njene samozavesti. Wakounig je knjigo označil za "politični učbenik za vsakega, ki mu je manjšina pri srcu". Tako Wakounig kot Jesih sta poudarila potrebo, da manjšinske organizacije najdejo enotnost pri ciljih, ki so bistveni za manjšino. Wakou-

Boris Jesih
Med narodom
in politiko
Politična participacija
koroških Slovencev
dravoDiskurz

nig je dejal, da ob danih pogojih tako Avstrija kot Slovenija lahko izigravata manjšinske organizacije. Tako je avstrijski kancler Alfred Gusenbauer v posvetovanjih o dvojezični topografiji na razgovor povabil vsako organizacijo posebej. "Važno bi bilo definirati po-

dročja, na katerih mora obstati konsenz, pri taki temi pa se na pogovor gre vedno skupaj," je zahteval Wakounig.

Geograf Vladimir Klemenčič je poudaril, da mnogi ljudje v Sloveniji podcenjujejo moč manjšine na Koroškem in pri tem nasedajo uradnim avstrijskim podatkom, ki so zmanipulirani. Kljub močnemu asimilacijskemu pritisku namreč vpis v dvojezične Sole narašča, iz manjšine pa izhajajo ugledni kulturni delavci, znanstveniki in športniki. Sami sebe goljufamo, je izjavil Klemenčič.

Sodelavci v razpravi so se izrazili tudi odklonilno do podeljevanja slovenskega državljanstva zamejcem. V tej zamisli se kaže "romantičen pogled", na katerega so vezana prevelika politična pričakovanja, je dejal Jesih. Wakounig je opozoril, da bi zamejci ob sprejetju slovenskega državljanstva izgubili avstrijsko, Borut Sommeregger pa je dejal, da bi bilo smiselnejše, če bi slovenska vlada zamejce pri pomembnih odločitvah vprašala za mnenje. Vodja celovške založbe Drava Helga Mračnikar, ki je Jesihovo knjigo založila, je izjavila, da se za slovensko državljanstvo ne bi potovala. Ob tem je opozorila na "marginalizacijo", ki jo doživlja v Sloveniji, saj Dunaj njeni založbi namenja dvakrat toliko podpore kot Ljubljana. STA

Knjižnica Srečka Vilharja in Kulturni klub Istra Paolo G. Parovel gost v Kopru

Sredi junija sta Osrednja knjižnica Srečka Vilharja in Kulturni klub Istra iz Kopra gostila tržaškega publicista Paola G. Parovela. Na dobro obiskanem in razgibanem večeru je koprski publicist Milan Gregorič predstavil portret gosta večera, na kar je slednji spregovoril o svojem delu, s poudarkom na zadnji knjigi 1400 let prispevkov slovenskega naroda za mir in varnost Evrope. Naj povzamemo v nadaljevanju nekaj važnejših informacij o obsežnem Parovelom opusu. Kot publicist je Parovel najprej kot dopisnik avstrijske tiskovne agencije APA za Trst in severno Italijo in nato še kot sodelavec dvojezične radijske oddaje Radio Opčine pripravil in objavil skoraj nepregledno število informativnih, političnih in kulturnih oddaj in komentarjev. Ustvaril je in mnogo let tudi izdal štiri-riječni mesečnik Nova Mitteleuropa (v italijanščini, nemščini, slovenščini in furlanščini) ter bil sodelavec različnih časopisov in revij na obeh straneh meje. V okviru njegovega knjižnega opusa zasledimo najprej knjigo

Izbrisana identiteta (1993) v italijanščini in hrvaščini, s katero je svojim tržaškim in italijanskim rojakom nazorno, neizpodbitno in prepričljivo razgrnil pošastne razsežnosti fašističnega (in tudi povojnega) raznarodovanja. Kot dober poznavalec srednjeevropskega prostora je pripravil odmevno uvodno predstavitev italijanskega prevoda Brižinskih

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja

spomenikov (1995), opremljeno s kratkim opisom srednjeveške zgodovine Slovencev. Skupaj z Ariello Tasso-Jasbitz je izdal bogato opremljeno publikacijo-monografijo Repentabor (1994), v slovenščini in italijanščini. Sledila je italijanska objava Valvasorjeve Slave Vojvodine Kranjske, ki je

hkrati prvo zgodovinsko delo o Ljubljani v italijanščini. Leta 1996 je obmejno in slovensko javnost šokiral s knjigo Velika prevara na zahodni slovenski meji, ki jo je novinarka Mojca Drčar-Murko prevedla v slovenščino ter je bila objavljena v nadaljevanjih tudi v podlistku Dela. V njej je z večšino analitika in odličnega poznavalca vidnih in nevidnih manevrov dobro organiziranega in vplivnega novoirendističnega lobija razgalil dolgoročno zastavljen načrt destabilizacije slovenske zahodne meje in s tem dvignil na noge celotno zadržto tržaško nacionalistično srenjo. Sledila je knjiga 1400 let prispevkov slovenskega naroda za stabilnost, mir in varnost Evrope (2004), ki osvetljuje več pomembnih zgodovinskih trenutkov v življenju Slovencev, ko so morali prevzeti nase velike napore in žrtve pri obrambi miru in varnosti Evrope. Najprej s prestrežanjem vpadov Avarov, Madžarov, Turkov idr. Sledil je slovenski prispevek k zmagi zavez-

nikov v drugi svetovni vojni, nato premalo poznana vloga Slovenije kot obmejne pregrade Nata v času hladne vojne in, končno, njena vloga pri zadrževanju oz. oddaljevanju balkanskih vojn stran od meja Evrope ob razpadu Jugoslavije.

Milan Gregorič

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Pismo sebi v preteklosti

Pred kratkim sem v reviji zasledila zanimivo pobudo: nekaj oseb je vzelo pero v roko in napisalo pismo sebi. Sebi pred desetletji. Zrela ženska je pisala petnajstletnici, iz katere se je levila, uveljavljeni profesor je pisal uporniškemu mladostniku, kakršen je bil pred tridesetimi leti, pevka je pisala sramežljivi deklici, kakršna je bila nekoč in zaradi katere ji je glasba pomenila tudi sredstvo odpiranja svetu in premostitve te sramežljivosti. Fascinacija. Vprašala sem se, kaj bi sama napisala otroku, deklici, najstnici, kakršna sem nekoč bila. Kaj bi ji povedala o življenjskih fazah, o minljivosti tistega trenutka, v katerem se znaješ, o minljivosti tistih čustev? Kako bi opazovala deklico, ki si je vedno želela telesnega izražanja preko giba, nekega svobodnega plesa, ki ga je razumela samo ona? Kaj bi ji rekla, ko je osemletna nekoč na počitnicah ob večeru sedela na "školju" pred morjem in mami odgovorila, da "poslušaj tišino morja"? Kako bi odgovorila na vse vprašaje, ki jih je nosila v sebi in na katere je zahtevala odgovore? Kaj bi ji rekla? Da klicajev v življenju enostavno ni? Evo, mogoče ravno to. Kako bi deklici razložila nelagodje, ki ga je čutila, kako bi ji dopovedala, naj bo ponosna na vse klice drugačnosti, ki jo nosi v sebi? Kako ji dopovedati, naj se nikar ne čuti krivo, ker se ne uniformira, nasprotno: naj vse to ceni, ne ozirajoč se na kakršnokoli zunanje mnenje? Kako ji povedati, da se bo kasneje v življenju povrnila ravno tja, kjer se je čutila najbolj svobodno, v gibu, v telesno izražanje, da bo ponovno skušala "poslušati tišino morja", a ji to ne bo nikoli uspelo tako, kot pred tisto samotno ob-

morsko hišico. Kako ji povedati, naj za vedno ohrani tisti fantazijski polet v sebi, ko ob poslušanju kake melodije v mislih riše telesne gibe in polete. Kako tisti deklici povedati, da so vsa medosebna nesporazumevanja pač del naše zgodbe, dve različni generaciji, ki se krešeta v dojamaju sveta in vloge v njem, da je vse normalno in da se bosta ravno ti dve generaciji po odtujevanju zopet medsebojno iskali in našli. Kako jo potolažiti, umiriti v njenem iskanju hitrih rešitev, hitrih preobratov, kako ji razložiti, da rek "čas da pokazal svoje" ni prazna floskula? Kako jo pohvaliti ob vsakem ponovnem dvigu po življenjskih padcih, ki človeka pobutajo, kako jo bodriti v njenem iskanju sebi lastne dimenzije in sposobnosti, da se odrese spon družbe, prevladujočega mnenja o tem ali onem, življenjskih želja, ki ji niso bile lastne?

Napisala bi ji, da jo zdaj gledam na fotografijah, to uporniško najstnico zdaj daljših zdaj zelo kratkih las, občutim tisto željo po preizkušanju same sebe, ki me ni nikoli minila, po- doživljam skok v neznanu ob odločitvi za enoletno bivanje v tujini, nesposobnost praktičnih odločitev in stavek, ki ji je bil takrat, kot enaindvajsetletnici, izrečen: "res se opazi, da nisi nikoli živila sama". Pohvalila bi jo za vse korake, tudi tiste napačne, ker se je kaj od njih vseeno naučila, predvsem pa je znala ubrati drugo stezo. Kako tistemu dekletu povedati, naj nikamor ne hiti in naj ne išče klicajev? Mogoče bi ji zarisala na tisti pisemski papir le majhen krog. Simbol večnosti, neprekinjenosti, neminljivosti, navsezadnje večnega iskanja in istočasno simbol objema dveh oseb.

MOST NA SOČI Čezmejno srečanje turističnih društev

Od izvira do izliva

Turistična zveza Gornjega Posočja je v nedeljo, 17. junija 2007, na Mostu na Soči organizirala celodnevno srečanje turističnih društev, ki delujejo vzdolž reke Soče na obeh straneh meje. Letošnja prireditev pod nazivom Od izvira do izliva je bila druga po vrsti, saj se je lansko leto izkazala kot zelo pozitivna oblika spoznavanja, srečevanja, izmenjave izkušenj in mnenj s kolegi iz "pro loco", ki se vzdolž meje srečujejo z zelo podobnimi problemi v delovanju in financiranju društvene dejavnosti. Informacij o možnostih sodelovanja in prenosa dobrih praks ni nikoli preveč. Letošnje srečanje je potekalo pod delovnim naslovom Dediščina in možnosti partnerskega sodelovanja turističnih društev v razvojnih projektih. Na dopoldanskem delovnem posvetu so bile predstavljene vrste dediščine, oblike njenega varovanja in vključevanje v turistično ponudbo. Bogato dediščino zgornjega Posočja, tako premično kot nepremično, je predstavila Karla Kofol, etnologinja v Tolminskem muzeju. Člani turističnih društev so se nato seznanili s programi čezmejnega sodelovanja v okviru Cilja 3 strukturnih skladov programskega obdobja 2007-2013, možnostmi partnerstva in priložnostmi za sodelovanje društev pri projektih. Financiranje iz skladov EU je predstavil Erik Švab, direktor Euro servisa d.o.o., zavoda za evropsko projektno načrtovanje in čezmejno sodelovanje iz Trsta. Sledila sta dva primera obnove, ohranjanja, ovrednotenja in predstavitve kulturne oziroma naravne dediščine. Najprej je direktor LTO Sotočje Tolmin-Kobarid Janko Humar predstavil rezultate projekta kulturno-zgodovinske poti Čez Most po modrost, pri ureditvi katere sta partnersko sodelovala tudi Tolminski muzej kot strokovna institucija za varovanje in ohranjanje dediščine ter TD Most na Soči kot domače društvo, kateremu je za projekt

uspelo animirati in zainteresirati lokalno prebivalstvo, da ga je sprejelo za svojega. Turistična in učna pot Čez Most po modrost je bila realizirana s sofinanciranjem iz skladov EU (Program Phare). Gostje iz Staranzana (pokrajina Gorica) pa so predstavili svoj primer ohranitve in varovanja naravnih dediščin, Deželnega naravnega parka ob izlivu Soče kot pobudo in priložnost za trajnostni razvoj. Predstavnik Konzorcija Mozaik, ki upravlja z deželnim parkom, je udeležencem pojasnil delovanje tega zavoda, ki vključuje ne le ohranjanje in prezentacijo izjemne naravne dediščine, pač pa tudi z vidika odpiranja novih delovnih mest in vključevanja invalidov v delovno in socialno okolje kot priložnost za enake možnosti v boju proti socialni izključenosti.

V Nedeljskem etnološkem popoldnevu so se zvrstili etnološki prikazi šeg, navad in ročnih spretnosti. Med najzanimivejšimi so gotovo bili: vrtnanje cevi za leseni vodovod, postavitev oglarske kope in žganje oglja, prikaz nekdanjega pripravljavanja jedi za kosce (obiskovalci so friko in polento lahko tudi pokusili), pletenje košev in košar, slikanje panjskih končnic, struženje lesa, klekljanje (klekljali so tudi moški in deklice - čipkarski podmladek), vezenje, pletenje in česanje volne in še mnogo drugih. Na sporedu bosta tudi dve delavnici za otroke, in sicer izdelovanje punč iz cunj po starem brez šivanja ter igranje na stare ljudske otroške instrumente. Tudi kulturni program je sestavljen iz ljudskih pesmi, nastopov v narečnem govoru, folklornih spletov in prikaza otroških

pastirskih iger, če naštejemo le nekaj utrinkov.

V galeriji Bogatina si bo moč ogledati razstavo in DVD projekcijo Skulpture barv Posočja. Ves popoldan bo obiskovalce po jezeru prevajala ladja Barka, brez katere na Mostu na Soči res ne gre. Večer pa bo z glasbo zaključila skupina Damačica. V organizacijo in izvedbo programa je bilo vključenih čez 40 društev (turističnih, etnoloških, kulturnih) in zavodov (TIC, LTO, TNP, PRC, Vrtec Tolmin, muzeji, Fundacija Poti miru), pa tudi nekaj profesionalnih izvajalcev. Turistična zveza Gornjega Posočja je prireditev prijavila na javni

razpis za prireditev turističnih društev, ki ga je spomladi po več letih spet objavila Slovenska turistična organizacija. Iz razpisa bo prejela znatna sredstva za pokrivanje stroškov prireditve, ki seveda niso majhni. Prav tako je TZGP uspelo del finančnih sredstev pridobiti tudi iz razpisa Občine Tolmin za prireditev in promocijske dejavnosti društev. Finančno so prireditev podprli tudi: LTO Sotočje Tolmin-Kobarid, Posoški razvojni center, Občina Kobarid in Bovec, Zavarovalnica Triglav in Banka Koper.

Mojca Rutar
predsednica TZGP

Slovesno zaznamovana 90-letnica konca bojev na Soški fronti

Ob dnevu državnosti kratek predah v političnem boju

Najpomembnejši dogodek v preteklih dneh v Sloveniji je bilo proslavljanje 25. junija, dneva državnosti. Ta praznik je posvečen zgodovinskemu 25. juniju leta 1991, ko je parlament razglasil neodvisnost nove države. Na osrednji državni proslavi v Ljubljani je o Sloveniji tedaj in zdaj govoril predsednik vlade Janez Janša. Dr. Janez Drnovšek se proslavi ni udeležil, morda tudi zato, ker niso njemu dodelili slavnostnega govora. Ob državnem prazniku je zgodovinar dr. Stane Granda v Demokraciji objavil članek z izvirnimi razmišljanji. Zapisal je, "da so že ob izidu plebiscita trezne glave opozarjale, da je število glasov za slovensko osamosvojitve bilo previsoko. Enotnost, ki smo jo Slovenci takrat pokazali sebi in svetu, je bila lažna. Mnogi jugoslovenci so se prikrili. Mnogi izmed njih nastopajo danes kot izbrisani. Čeprav je med njimi nekaj kričično izbrisanih, gre vendar v večini za zgodovinske zgubaše ("luzerje"). Vsekakor je njihove upe uničila tudi kasnejša državljanska vojna in srbska agresija po nekdanjih jugoslovanskih republikah."

V Sloveniji je politično dogajanje še naprej zelo pestro, a na nizki kulturni ravni. Zdi se, da nekateri politiki iz opozicijskih strank sovražijo Janeza Janšo do take mere, da postajajo očitno neverodostojni in izgublajo privržence celo v svojih okolišjih. V velikih težavah se je znašel nekdanji predsednik

vlade in LDS Anton Rop, ki je vzburl slovensko in hrvaško javnost z izjavo, da sta se Janez Janša in hrvaški premier Ivo Sanader leta 2004 pred parlamentarnimi volitvami v Sloveniji po telefonu pogovarjala o pripravljanju incidentov v Piranskem zalivu, kar naj bi vplivalo na volilne izide v Sloveniji. Njun pogovor da so posneli agenti Slovenske varnostno-obveščevalne agencije, Sove. O tem niso našli nobenih dokazov v arhivih Sove, Ropove trditve sta odločno zanikala Janša in Sanader, Janez Drnovšek pa zatrjuje, da nikoli ni slišal, da bi se Janez Janša in Ivo Sanader na tak način pogovarjala in bila pri tem tajno posneta. Primer je zadobil

obeležje mednarodnega škandala, hrvaška vlada pa je s posebno diplomatsko noto zahtevala pojasnila in je napovedala možnost protiukrepev. Medtem je vladna predovna skupina sprejela četrto vmesno poročilo o delovanju, zlorabah in nezakonitostih Slovenske varnostno-obveščevalne agencije in ga poslala policiji in tožilstvu. Pregledovanje Sove se bo v kratkem končalo, izvedenci pa trdijo, da so posegi politike Sove osiromašili in razgalili do take stopnje, da ni več sposobna

učinkovito delovati. Boje se, da jituje obveščevalne službe, čeprav iz prijateljskih držav, ne bodo več zaupale oz. hotele z njo sodelovati.

Predsednik stranke Socialnih demokratov in poslanec v evropskem parlamentu Borut Pahor se je medtem odločil, da ne bo kandidiral za predsednika države, am-

nekoliko ublažile kritike in nasprotovanje vladi. Proti njej ne bodo vložile t.i. konstruktivne nezaupnice v parlamentu, ampak so sklenile, naj vlada vodi državo do konca mandata leta 2008. Zelo važno je tudi, da je parlamentu uspelo izvoliti novega guvernerja Narodne banke Slovenije, in sicer dr. Marka Kranjca, ki so ga podpr-

le vse politične stranke, kar je redki primer v Sloveniji. **Za referendum o igralniško-zabaviščnem središču na Goriškem** V Novi Gorici in na drugih prizoriščih bojev na Soški fronti vzdolž slovensko-italijanske meje, so v soboto, 23. junija, zaznamovali 90-letnico konca bojev na omenjeni fronti in ureditev parka miru na Sabotinu. Slednji naj bi spodbudil turizem na hribu, ki je bil prizorišče silovitih bojev med avstro-ogrsko in italijansko vojsko v prvi svetovni vojni. Goriško društvo za kakovost bivanja je pozvalo občine Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko in Ajdovščina, naj razpišejo referendum o morebitni gradnji velikega igralniško-zabaviščnega središča na območju ene od omenjenih občin. Če tega ne bodo storile, bo referendum pripravilo Društvo.

Marjan Drobež

Medtem ko je Števerjanski župan orisal življenje na tem malem koščku briške zemlje. Koncert iz naših krajev obeležuje letos svojo 40-letnico. Sklepna prireditev jubilejne sezone in vrh praznovanj je bil koncert na Studencu pri Domžalah, v petek, 15. junija, v tamkajšnjem poletnem gledališču kulturno umetniškega društva Miran Jarc. Na to praznovanje je bil povabljen tudi MePZ F.B. Sedej, ki je pod taktirko mladega zborovodja Mirka Ferlana zapel dve pesmi. Z ubranim petjem se je zbor predstavil publiko v prvem delu oddaje z Adamičevo *Če ti ne boš moj* in v Merkujevi priredbi in po zapisu iz Učeye *Gre alba še čez bužico*. Iz programa jubilejnega koncerta sta nastali dve radijski oddaji; ena je bila na sporedu 16., druga pa 30. junija. 40-letnico KINK-a so organizatorji želeli obeležiti na čim lepši način. Zato je celotno oddajo posnela tudi Televizija Slovenija, prenašala pa jo bo v dveh delih na 1. programu 20. in 27. julija ob 20.30. Zahvala, da smo lahko predstavili tudi Števerjan na tej oddaji, gre Janez Dolinarju, ki skoraj dvajset let vodi to oddajo in je obenem njen urednik in scenarist. Zaradi svoje profesionalnosti in visoke govorne kultiviranosti ga poznamo tudi kot dolgoletnega napovedovalca Števerjanskega festivala.

Marjan Drobež

Na studencu pri Domžalah

Ob 40-letnici oddaje Koncert iz naših krajev

Na najstarejših oddaj prvega programa Radia Slovenije je prav gotovo Koncert iz naših krajev. Pomen oddaje je predvsem v tem, da vsak mesec poteka iz drugega kraja v Sloveniji in v tistih državah, kjer Slovenci pač živijo. V svoj program vključuje ustvarjalce iz krajev gostiteljev in tako ohranja ljudsko ustvarjanje v kombinaciji z zelo priljubljeno in kakovostno narodno-zabavno glasbo.

Letošnja oddaja je izmerila tudi ustvarjalnost Slovencev v zamejstvu.

Tako je ekipa pripravila oddaje v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem. Poslušalci so tako prek radijskih valov spoznali tudi naš Števerjan in kulturno življenje v njem. Takrat so se na odru zvrstili otroško-mladinski zbor, mešani pevski zbor in gostujoči ansamblji. Obe društvi sta predstavili svoje delovanje,

medtem ko je Števerjanski župan orisal življenje na tem malem koščku briške zemlje. Koncert iz naših krajev obeležuje letos svojo 40-letnico. Sklepna prireditev jubilejne sezone in vrh praznovanj je bil koncert na Studencu pri Domžalah, v petek, 15. junija, v tamkajšnjem poletnem gledališču kulturno umetniškega društva Miran Jarc. Na to praznovanje je bil povabljen tudi MePZ F.B. Sedej, ki je pod taktirko mladega zborovodja Mirka Ferlana zapel dve pesmi. Z ubranim petjem se je zbor predstavil publiko v prvem delu oddaje z Adamičevo *Če ti ne boš moj* in v Merkujevi priredbi in po zapisu iz Učeye *Gre alba še čez bužico*. Iz programa

jubilejnega koncerta sta nastali dve radijski oddaji; ena je bila na sporedu 16., druga pa 30. junija. 40-letnico KINK-a so organizatorji želeli obeležiti na čim lepši način. Zato je celotno oddajo posnela tudi Televizija Slovenija, prenašala pa jo bo v dveh delih na 1. programu 20. in 27. julija ob 20.30. Zahvala, da smo lahko predstavili tudi Števerjan na tej oddaji, gre Janez Dolinarju, ki skoraj dvajset let vodi to oddajo in je obenem njen urednik in scenarist. Zaradi svoje profesionalnosti in visoke govorne kultiviranosti ga poznamo tudi kot dolgoletnega napovedovalca Števerjanskega festivala.

Marjan Drobež

Zakon bo ostro razlikoval uradno medicino od zdravilstva Od okoli 1.200 zdravilcev je prijavljenih samo 200

V slovenskem parlamentu že nekaj časa obravnavajo predlog novega zakona o zdravilstvu, ki je v državi precej razširjeno. O njem v javnosti potekajo razprave, v katerih posamezniki poudarjajo pomen uradne oz. konvencionalne medicine, spet drugi pa navajajo razloge ali celo dokaze o pomembnosti zdravilstva pri odkrivanju in zdravljenju najrazličnejših bolezni. Po nekaterih dokaj zanesljivih virih naj bi zdravilce doslej obiskalo in se z njimi posvetovalo o zdravstvenih težavah že nad milijon Slovencev, to je polovica prebivalstva države.

V Sloveniji se po neuradnih podatkih z zdravilstvom ukvarja okoli 1.200 ljudi, samo blizu 200 pa je prijavljenih. Z zakonom naj bi uredili stanje na tem občutljivi po-

dročju, ob tem pa poteka soočenje med zdravilci in uradno medicino. Vasilij Šimek, nekdanji predsednik Komplementarnega in naravnega zdravilstva Slovenije, priz-

kot kaže, nihče v Sloveniji ne upošteva. Zaradi visokih kazni se bodo umaknili." Generalni direktor Direktorata za zdravstveno varstvo pri ministrstvu za zdravje dr.

nava, da mnogi zdravilci nimajo končne srednje šole, "vendar so se izobraževali v tujini in pridobili tuja spričevala, ki jih zdaj,

Janez Remškar odgovarja, "da bodo ljudje, potem ko bo zakon o zdravilstvu sprejet, mnogo varnejši. Prav varnost uporabnikov zdravilskih storitev je tudi glavni in daleč najpomembnejši namen zakona. Ustanovljena bo zbornica, ki bo imela pooblastila za nadzor. Taka Zbornica zdravilcev bo podeljevala tudi licence, ki bodo morale imeti osnovo v izobrazbi in izpolnjevanju pogojev za določeno metodo v zdravilstvu. Zdravilci bodo morali voditi dokumentacijo in ne bodo smeli odvracati ljudi od uradne medicine. Sprejeti bodo morali odgovornost, to pa jim seveda ni všeč."

Dr. Janez Remškar, ki je usklajeval pripravljane besedila zakona o zdravilstvu v Sloveniji, je za ponazoritev razmer na področju zdravilstva oz. alternativne medicine navedel primer iz svoje prakse zdravnika za pljučne bolezni. Dejal je, "da se je prevečkrat srečal z rakavimi bolniki, ki so žal verjeli zdravilcem, da bodo to hudo bolezen premagali brez operacij, obsevanj in kemoterapij".

Marjan Drobež

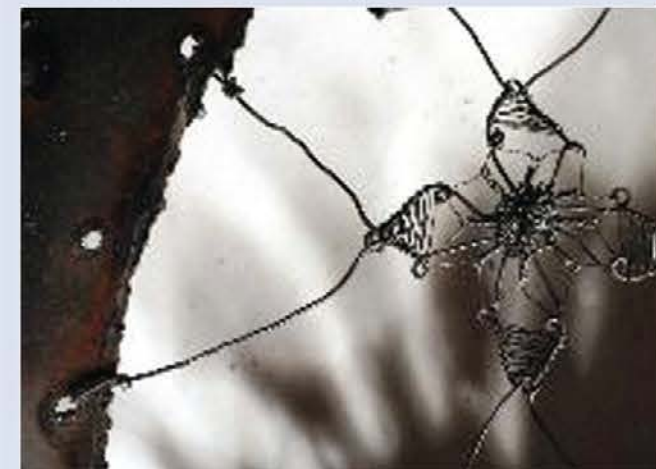
Kratke

Med Novo Gorico in Šempetrom brezplačen avtobusni promet

Mestna občina Nova Gorica in Občina Šempeter-Vrtojba sta družbi Avrigo podelila novo koncesijo za izvajanje javnega mestnega avtobusnega prometa. Veljala bo za naslednjih sedem let. S tem je torej tudi za prihodnje zagotovljen brezplačni potniški promet z avtobusi, ki ga družba Avrigo izvaja na območju Nove Gorice, Šempetra pri Gorici in v predmestnih naseljih. Stroške prevozov iz svojih proračunov krijeta Mestna občina Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba. Sedanje proge mestnega avtobusnega prometa bodo morda podaljšali, mogoča pa bo tudi uvedba novih linij oz. prog. Ob tem dodajamo, da so v obdobju župana Vittoria Brancatija v Gorici omenjali tudi možnost uvedbe brezplačne avtobusne proge med Novo Gorico in Gorico. Prvi zametki mestnega potniškega prometa v Novi Gorici segajo v leto 1953, ko so maturantje novogoriške gimnazije prosili za avtobus, ki naj bi na krožni progji vozil enkrat dnevno med 18. in 24. uro, in sicer od Solkana pa do Okrajnega ljudskega odbora, to je do sedanje zgradbe Mestne občine. Ta izjemna voznja je dala pobudo, da so začeli razmišljati o uvedbi "krožnega avtobusa", ki ga danes imenujejo mestni potniški promet.

Metka Kavčič prikazuje svoje likovne umetnine

V galeriji svete Barbare, ki so jo uredili pod mestnim trgom v Idriji, so v četrtek, 21. junija, odprli razstavo del Metke Kavčič, akademske kiparke, diplomantke akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Domačemu občinstvu se predstavlja z ambientalno zasnovanim projektom Zapredene sledi. Spodbudila ga je bogata idrijska kulturno-zgodovinska zakladnica, s katero se je srečala pred dvema letoma, ko je bila povabljena na Festival idrijske čipke, ki slovit lokalni posebnosti vrača nekdanjo veljavo. Umetnica je razstavo oblikovala s povezovanjem tradicionalnih oblikovnih vrednot in sodobnih kiparskih prijemov. Jedro likovnega projekta oz. razstave predstavljajo čipkarski kovinski elementi, ki simbolizirajo ženske psihofizične lastnosti in masivne lesene konstrukcije, ki se navezujejo na moško značajsko in telesno specifikko.

Prostorski projekt Zapredene sledi, ki ga dopolnjujeta zvočna kulisa in dramatična igra svetlobe ter teme, obiskovalce uvaja v atmosfero gledališke scenografije oz. ponuja vmesno stopnjo med vizualno in scensko umetnostjo. Razstava je rezultat sodelovanja med Umetnostno galerijo Maribor in Mestnim muzejem v Idriji. Stvaritve likovne umetnice Metke Kavčič, prikazane v galeriji svete Barbare pod mestnim trgom v Idriji, bodo na ogled od 29. julija. Razstavo sta pripravila Mestni muzej Idrija in tamkajšnja občina.

Brošura o vaški skupnosti Višnjevnik, Gradno, Breg Krasno

V Goriških Brdih so v obdobju po osamosvojitvi Slovenije, ko je začela veljati tudi svoboda duha in javne besede, izdali več brošur, knjižic ali knjig oz. zbornikov o preteklosti bodisi celotnega območja ali pa posameznih vasi. Omenjena dela pomenijo znaten prispevek domoznanstvu, ki ga v Goriških Brdih negujejo in razvijajo predvsem domači avtorji. Pri tem omenjamo prof. Petra Stresa, Bruna Podveršiča in tudi dr. Vaska Simonitija, sicer ministra za kulturo.

Pred kratkim je izšla brošura o vaški skupnosti v naseljih Višnjevnik, Gradno, Breg in Krasno. Besedilo je napisalo več avtorjev, ki delujejo bodisi v domačem okolju ali pa živijo drugod, tudi v Ljubljani. Delo so namenili predvsem pridelovanju vina sorte rebula in oljk. Bruno Podveršič je v uvodu brošure zapisal, "da so v Višnjevniku, Gradnem, Krasnem in okolici zmeraj pridelovali najboljšo rebulo. Pedološke in klimatske razmere pa so zelo ugodne in primerne tudi za pridelovanje oljk, ki so se na gričih od Krasnega do Hlevnika tudi najdlje ohranile. V Gradnem so delovali in pustili svoje žlahne sledi tudi veljavni možje, kakor dolgoletni vikar Andrej Žnidarčič, ki nam je s Slovenskim jezom ohranil narodno zavest in pripadnost k slovenski domovini. Svetovno znani slikar Zoran Mušič je gradenski cerkvi podaril eno najlepših umetniških stvaritev: Križev pot. Zidna poslikava v tej cerkvi pa je stvaritev slikarja Lojzeta Spacala. Iz rojstnih okolij brošura sledi misijonarju Karlu Mlekužu v Indijo, kulturniku Francu Obljubku in umetniku grafiku Miru Koršiču v Kanado, redovnica sestra Jolandi in Juliji v Egipt, igralcu in režiserju Francu Turku v Sarajevu, Nataši Sirk, dramski igralki, v Maribor in zidarskemu mojstru Antonu Melinku pod Triglav. Izdajo brošure o vaški skupnosti Višnjevnik, Gradno in Breg-Krasno je s finančnim prispevkom omogočila Občina Brda.

Nabrežina / SKD Igo Gruden

ZŠSDI pripravilo delavnico o davčni upravi

Kaj če potrkajo na vrata športnega društva ali njegovega predsednika finančni stražniki ali funkcionarji Agencije za dohodke? To je bila iztočnica delavnice o davčni upravi, ki jo je ZŠSDI priredilo 20. junija v dvorani SKD Igo Gruden v Nabrežini. V goste je ZŠSDI povabilo izvedenca na področju upravno-fiskalnega vodenja društev dolgoletnega sodelavca dr. Adriana Kovačiča in njegovega kolego iz Trevisa, dr. Diega Zorzetta. Tema je med športnimi delavci požela kar veliko zanimanja, saj je bila dvorana popolnoma zasedena in slušatelji so pozorno sledili izvajanjem strokovnjakov. Glavni društveni dokument je statut, v katerem je zaobjeto in opredeljeno vse društveno delovanje. Da pa je društvo sploh kvalificirano kot tako in ne kot privatno podjetje, mora

imeti člane, katerim namenja svojo dejavnost. Zato je članska knjiga, ki jo je potrebno sproti dopolnjevati, eden izmed najvažnejših dokumentov, ki ga mora društvo imeti. Kje pa v primeru kontrole pristojni organi lahko preverijo dejavnost društva? To lahko storijo z zapisniki. Torej, nadaljnji izredno pomembni dokumenti, ki jih mora društvo nujno imeti, so zapisniki občnega zbora in zapisniki sej izvršnega odbora, iz katerih morajo biti razvidni celotno društveno delovanje, pobude in podobno. Kontrolam pa so podvrženi nato lahko še izpisi bančnih tekočih računov, blagajniška knjiga, posameznim društvenim članom pa lahko pristojni organi postavljajo vprašanja v zvezi s poznavanjem društvenega delovanja in društvenega vodstva. Zanimivo podajanje dr.

Zorzetta in dr. Kovačiča se je nato dotaknilo še več upravnih in fiskalnih vprašanj, prisotni pa so imeli možnost razčistiti dvome, ki se vsakodnevno pojavljajo v društvenem delovanju. V pomoč pri pravilnem društvem poslovanju so tudi obrazci in druga dokumentacija, ki so jo prisotni prejeli na večeru in ki je dosegljiva tudi na spletni strani zssdi.it. Večer je ponovno potrdil, da je področje upravljanja društva kar zapleteno in zahteva od prostovoljnih športnih delavcev veliko znanja in časa, ki ga morajo posvečati društvu. Še posebno je ob koncu večera vzbudila zanimanje pravna ureditev društva in o odgovornostih predsednika ter odbornikov. Izražena je bila želja, da bi podoben večer namenili prav obravnavi športnega društva s pravnega vidika.

KS

Pred koncem šolskega leta

Dijaki liceja F. Prešeren na šolski izmenjavi na Švedskem

Nove življenjske izkušnje, spoznavanje nove kulture in pridobivanje novih prijateljev bogatijo življenje predvsem mladih. S potovanji odkrivamo sebe in način življenja drugih. Vse to in še več so izkusili dijaki četrtilnih razredov liceja "France Prešeren", ki so v sklopu projekta "Comenius" malo pred koncem šolskega leta odšli na Švedsko, kjer so jih gostili dijaki gimnazije Vasaskolan iz majhnega, a zanje velikega mesta Gävle.

Vsi nestrpni in polni pozitivnih pričakovanj so odpotovali 28. maja. K ponedeljkovega pouku so prišli s potovalkami in tudi to je bila sama po sebi zabavna izkušnja. Že na avtobusu, na poti proti letališču v Trevisu, se je neuradno končal pouk in s tem so se seveda začele počitnice ter uživanje. Vsi so komaj čakali, da zakorakajo na neznana tla in jih začnejo odkrivati. Prve tri dni so preživeli v prestolnici. Ogedali so si najvažnejše zanimivosti Stockholma, kot npr. muzej Vasa, kjer hranijo vikinsko ladjo izpred par stoletij. Ogedali so si tudi poslopje, kjer podeljujejo Nobelove nagrade. Na vsakem dijaku se je dalo opaziti zadovoljstvo, vendar pa so vsi nestrpno pričakovali dan, ko bodo zopet pozdravili in objeli svoje švedske prijatelje. Le-ti so s svojim obiskom v Trstu, ki je potekal v začetku maja, poskrbeli, da so nastale nove prijateljske vezi, ki ne bodo šle v pozabo. V sredo so naši dijaki končno prišli v Gävle, kjer so jih že čakale družine, ki so jih gostile. Le-te so skušale gostom na najbolj učinkovit način prikazati navade in novo kulturo ter jim s tem omogočiti čim boljše bivanje. "Moja družina je izjemna. Vsi so prijazni in nudijo mi vse, da bi se dobro počutila med njimi", je bila naslednji dan navdušena slovenska dijakinja. Med tednom so sledili sprehodi po mestu, ogled železniškega muzeja, starega dela mesta itd. Ker je bilo vreme za

tisti čas zelo ugodno in precej vroče, so se napolnili tudi v terme, kjer so se ohladili in za hipec oddahnili. Odšli so tudi v eno uro in pol oddaljeno mesto Uppsala, ki je znano kot univerzitetno mesto. Kar 40 tisoč mladih se združuje tam in izpopolnjuje svojo izobrazbo. Seveda pa ni slo brez obiska zoološkega vrta, kjer so videli značilne živali severne, hladne Evrope.

"Najbolj me je očarala narava. Vse je zeleno. Nisem mogel verjeti svojim očem. Že dolgo nisem videl tako čiste in nedotaknjene narave. To pomeni tudi, da je zrak čist in svež, brez kakršnih koli škodljivih snovi. Presenetila me je še ena stvar. Red. Zelo skrbijo zanj. In s tem ne mislim samo na pospravljen dom, ampak tudi na cestni red. Vsi se držijo predpisov. Neverjet-

Slovenski dijaki so bili z obiski in ekskurzijami seveda zadovoljni, morali pa so spoznati tudi večerno življenje. Švedski dijaki so vsak večer obarvali družabno. Večinoma so zahajali na večerje, v okrepevalnice in bare. To pa je povzročilo nekatere nevedčnosti. Švedi so znani kot vztrajni pivci, zato imajo precej stroge zakone. Mladoletna oseba namreč nikakor ne more naročiti alkoholne pijače. Nekateri so na začetku ostajali s povešeno glavico, vendar pa so mladi zvit. Na koncu se je izkazalo, da je imel vsak priložnost pokusiti tipično švedsko pivo oz. drugo pijačo. Slej ko prej pa je moral nastopiti dan odhoda. "5. junij je prišel tako hitro! Nočem se vrniti. Še malo bi ostal", je bilo mnenje večine dijakov. Kljub temu da se je bilo treba posloviti, so vsi slutili, da to ni zadnje slovo. "Poleti se bom vrnil. Dobil sem veliko ponudb in veliko prijateljev je reklo, da so njihova vrata odprta, ko spet pridem", je dejal eden izmed naših dijakov. Za nekaj lepih vtisov smo povprašali še nekatere dijakove:

no. Nemogoča stvar v Italiji oz. v Sloveniji", je dejal Jure Kopušar. "Švedom sem vedno znova govorila, da je izmenjava dneva in noči skoraj neopazna. Prave noči v bistvu sploh nisem opazila. Nekako čudno mi je bilo zabavati se podnevi", je pritrtila Maruška Kapič. "Naša izmenjava ne bi mogla iti bolje. Vse je bilo pozitivno: Švedi, ekskurzije, narava, znamenitosti, ... Vse. Ljudje so prijazni in razpoložljivi. Veseli so, ko pride tujec, željan novih spoznanstev. Vsekakor se bom zopet vrnila in še globje spoznala ta svet", pa je še dodala Nastja Gherlani. Šolske izmenjave in potovanja nasploh pripomorejo k temu, da cenimo vsakega posameznika, vsako kulturo, navade ter čustva in drugačen pogled na svet različnih ljudi. Človek ima sposobnost komuniciranja in čutenja. Ta dva faktorja pa sta zelo pomembna pri odkrivanju značaja drugih oseb in pridobivanju novih prijateljev, ki ti pomagajo pri razvoju in spoznavanju sveta, v katerem živimo.

Jure Kopušar

Geodetska uprava Slovenije Zamude pri popisu nepremičnin

V Sloveniji poteka popis nepremičnin, zato da bi država lahko vzpostavila evidence o njihovem lastništvu, česar v prejšnji državi zaradi t.i. družbene lastnine, ki formalno ni imela lastnika, ni bilo mogoče. Popis izvaja Geodetska uprava Slovenije, doslej pa je bilo popisanih 1.249.463 stanovanj, poslopij ali delov teh nepremičnin. Akcijo izvaja okoli 1700 usposobljenih oseb, vendar kljub temu prihaja do zamud in zastojev. Največ zamud pri popisu ugotavljajo v koprski regiji, kjer je bilo doslej popisanih le 56% stavb in delov stavb, in na Goriškem, kjer je bilo doslej popisanih 62% omenjenih nepremičnin. Zamude pri popisu nastajajo iz različnih razlogov, ugotavlja Ema Pogorelčnik, vodja oddelka za kataster pri Geodetski upravi. Mnogi lastniki so slabo pripravljani na popis. V Kopru nastajajo za-

pleti pri številnih počitniških objektih, v marsikaterem primeru pa lastništvo ni urejeno ali pa je razdeljeno na družinske partnerje. Marsikdaj so vpi-

sani lastniki že pokojni ali pa so se izselili, zato je lastnika težje najti. Razlog za počasnejši potek popisa so tudi velike razlike med dejanskim stanjem nepremičnine in predhodno znanimi podatki. V Geodetski upravi Slovenije zdaj zagotavljajo, da bo popis stavb in delov stavb (le-ti seveda vključujejo tudi stanovanja), končan do konca junija.

M.

Naredimo hišni red

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868, e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 26. junija, ob 14. uri.

Opčine / 31. občni zbor SDGZ Novi predsednik je Boris Siega

Po vseh sekijskih občnih zbora, tudi pokrajinskem v Čedadu, je bil v ponedeljek, 25. junija, še občni zbor celotnega Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Razčanje je potekalo v razstavnih dvorani Zadruga kraške banke na Opčinah. Predsednik Edi Kraus je poročal v imenu predsedstva o opravljenem delu v zadnjem letu in mandatu, zaustavil se je ob splošnih temah delovanja organizacije, a tudi opozoril na glavna vprašanja v dometu sekcij, ki so prišla do izraza na občnem zboru vsakega področja. Zdrženje

ima za sabo intenzivno in bogato leto dejavnosti in dogodkov, od nadaljevanja Projekta za razvoj podjetništva, ki se nadgrajuje s projektom 'Imprendero', do številnih pobud, povezanih s 60-letnico Zdrženja: delo za mlade, posveti o čezmejnem gradbeništvu itd. Organizacija je dejavno posegala na področja in projekte čezmejne sodelovanja, s pomočjo podjetja Euroservis. Sodelovala je z ostalimi manjšinskimi organizacijami pri obravnavi vprašanj, ki so strateška za razvoj naše in širše skupnosti. Dala je tudi svoj inovativni doprinos pri

odnosih z matico, od stikov z ministrstvi in organi vlade, do komisije slovenskega parlamenta za zamejstvo in Slovence po svetu. Ob institucionalnem delu je Zdrženje stalo ob strani in skušalo slediti tudi vsakodnevnim potrebam članstva, s svojimi odbori, predstavniki in strukturo, a tudi z dragocenim sodelovanjem podjetja SERVIS, njegovih podružnic, sodelavcev ter podjetja Servis Koper, ki je še posebno koristno pri poslovnem nastopu naših in italijanskih podjetij v sosednjih državah. Po pregledu obračuna zadnjega poslovnega leta in proračuna tekočega so bile na vrsti volitve in s tem obnova vodstva organizacije. Po treh letih vodenja stanovske organizacije je Edi Kraus zapustil predsedniško mesto; izvoljen pa je bil Boris Siega.

Šolarji in dijaki se navdušujejo nad črno-belimi figurami

Uveljavlja se nova zamejska šahovska šola

Pred kratkim smo obiskali petnajsti Memorial Božidar Filipovič, da bi v našem koticu spregovorili še o šahu. Je šport? Ni šport? Glavni medijev ga uvršča v športne strani in rubrike, tako da se bomo tega načela držali tudi mi. Tudi letošnja izvedba hitropoteznega turnirja je povsem uspe-

ga tržaškega kluba Societa' Scacchistica Triestina 1904 (www.sst1904.com). Božidar Filipovič je bil prvovrsten šahovski mojster, v vrstah danes že stoletnega tržaškega društva je bil tudi italijanski državni prvak ekipno, ljubil je zlasti hitro verzijo šaha - brzopotezno. Mirno lahko rečemo,

nija Declve (med drugim podpredsednika SST 1904), ugodno presenetila. Ajlin in Liam Visentin ter Rudi Fermo so nastopili zelo pogumno in igrali dokaj zrelo. Omenili pa smo jih zato, ker so odraz nove slovenske šahovske šole, ki se uveljavlja pri nas. Prof. Oblak je brez dvoma najbolj zaslužen, da se šah igra po šolah. Kot šolnik uvaja za šahovnico višješolce, prstovoljno pa obiskuje tudi osnovne in nižje srednje šole in ob petkih vodi šahovski krožek slovenskih šol. Za to panogo je navdušil mlado generacijo, tako da so šolska prvenstva na Tržaškem in Goriškem že domena zamejskih učencev in dijakov. Ne samo, naše ekipe na dijaških igrah potujejo tudi na državne finale in ambiciozen Oblakov cilj je srednjeročna osvojitve kakega državnega naslova, ne glede na starostno stopnjo. Skratka, šahovskega gibanja pri nas nikakor ne gre podcenjevati. Menimo, da je šah primerno dopolnilo šolski izobrazbi, saj pospešuje razvijanje hitrega in logičnega mišljenja ter celo motorično gibanje v prostoru. Naši najmlajši imajo torej dobre osnove in kažejo določeno zanimanje ter navdušenje za bele in črne figure. Božidar Filipovič, pa tudi Pino Lakovič in Jan Bednarik, zamejska šahista, ki sta v zadnjem desetletju dosegla največje rezultate, bodo, kot kaže, dobili uspešne naslednike.

HC

Ekipa šolskega krožka s Kostancem Filipovič, od leve: Rudi Fermo, Liam Visentin, Marko Oblak, Ajlin Visentin, Gianni Dekleva

la: 23 ekip iz štirih držav (Italija, Slovenija, Avstrija, Hrvaška), gostje iz Conegliana, Beljaka, Pulja in z Reke, pa tudi dve moštvi srbske narodne skupnosti v Trstu in še in še. Skupaj več kot sto šahistov, moških in žensk, od že priletnih do otrok. Udeležence celodnevnega turnirja je nagradila Filipovičeva vdova gospa Kostanca, ki je duša organizacije v družbi sodelavcev iz društva Tabor (vsako leto nudi svoje prostore v openskem Prosvetnem domu) in prirediteljev večinske-

da so se ga z množičnim prilivom in kakovostno igro prijatelji tudi letos spomnili nadvse spoštljivo, prisrčno in dostojanstveno. Med ekipami je lanski končni uspeh potrdila sijajna slovenska postava iz Ribnice, drugi so bili tržaški šahisti. Pozornost je na Memorialu vzbudila zlasti rosno mlada trojica slovenskih osnovnošolcev, ki je v družbi izkušenih Marka Oblaka, pedagoga in mentorja mladih šahistov v zamejstvu, in znanega novinarja Raia Gian-

Pomemben jubilej

Mineva 100 let od rojstva prve slovenske filmske dive

V začetku julija bo minilo 100 let od rojstva Ide Kravanja, prve slovenske filmske zvezde, ki je zaslovela v dvajsetih letih prejšnjega stoletja pod umetniškim imenom Ita Rina. Rojstna Divača, ki od lani na igralnik rojstni dan praznuje občinski praznik, in Slovenska kinoteka se ji bosta poklonili s slovesnostjo na Škrateljnovi domačiji v Divači, kjer od leta 1998 domuje stalna razstava, posvečena filmski igralki, v prihodnosti pa naj bi tam uredili še muzej slovenskih filmskih igralcev. Ita Rina (1907-1979) je bila prva Slovenka, ki se ji je uspelo prebiti v evropski filmski vrh in je za kratek čas zaslovela v zvezdniskem sijaju. Trajno mesto v zgodovini filmske umetnosti si je zagotovila z vlogo v prvem mednarodno uspešnem češkem filmu Erotikon (1928) in prvem češkem zvočnem filmu Obešenjakova Tončka (1930). Na višku svoje kariere, ko je zaslužila "zvezdniskih" 15.000 mark na mesec, je bila idol tako najstnicam kot modernim emancipiranim ženskam, je v monografiji o igralki zapisala vodja muzejskega oddelka Slovenske kinoteke Lilijana Nedič. Prav izdaja razširjene monografije z nekaterimi novimi teksti in prevodi v angleščino bo ena izmed obeležitev letošnje 100-letnice rojstva filmske igralke. Ob tem v kinoteki skupaj z občino Divača 6. julija, na predvečer rojstnega dneva lte Rina, pripravljajo slovesnost. Na Škrateljnovi domačiji bodo med drugim predvajali film Erotikon, najverjetneje pa tudi srbski dokumentarec o prvi slovenski filmski zvezdi. Da bi Divača postala še bolj prepoznavna kot rojstni kraj Ide Kravanja oz. lte Rina, si prizadevajo tudi na tamkajšnji občini. Potem ko v Škrateljnovi hiši že skoraj desetletje domuje stalna razstava fotografij in plakatov filmov

igralke, ki jo je postavila Slovenska kinoteka, močno podpirajo idejo, da bi v neposredni bližini uredili še muzej slovenskih filmskih igralcev, je za STA povedal divaški župan Matija Potokar. "Gradbeno dovoljenje za obnovo Škrateljnovi domačije imamo že tri leta, v maju smo projekt prijavi na Norveški finančni mehanizem, sedaj pa čakamo na pozitivni odgovor," je optimist

rojstva lte Rina od leta 1999 pripravljajo v Divači. Ita Rina je tako kot številne filmske zvezde nemega filma do svoje prve filmske vloge prišla s pomočjo nastopa na lepotnem tekmovanju. Na poskusno snemanje se je odpravila brez vednosti staršev, še pred svojim dvajsetim letom pa je pobegnila v Berlin - evropsko filmsko meko takratnega časa.

Po manjših vlogah v različnih filmih je skupaj s češkim režiserjem Gustavom Machtyem zaslovela v filmu Erotikon, kjer ji je glavna vloga mlade, v ljubezni razočarane železničarjeve hčerke (tudi njen resnični oče je bil železničar) prinesla svetovno slavo. Sodelovala je na slavnostnih premiera filma po Evropi, tudi v takratnem kinu Ljubljanski dvor. "Občinstvo je kar oblegalo blagajno, zakaj vsakdo se je zavedal, da kaj tako lepega ne bo kmalu spet videl. Prva slovenska filmska igralka Ita Rina - lde Kravanja naravnost očaruje," je ob premieri zapisal Slovenski poročevalec.

Igralski vrhunec je dosegla z vlogo nesrečne prostitutke v filmu Obešenjakova Tončka, ki je bil tako kot Erotikon na vrhu lestvic gledanosti tujih filmov tudi v Ameriki. To je lte Rina, sicer neverjetno popularna v Jugoslaviji, kjer so jo na premierah čakale množice oboževalcev, časopisni poročevalci pa so podrobno sledili njeni karieri, prineslo povabilo v Hollywood. A na vrhuncu svoje kariere se je leta 1931 poročila in spremenila življenjski slog. Preselila se je v Beograd, kjer je tudi pokopana, in se preimenovala v Tamaro Djordjevič. V tridesetih letih prejšnjega stoletja je snemala predvsem na domačih tleh, po drugi svetovni vojni pa se je neuspešno skušala vključiti v filmsko produkcijo. Zadnji film, ki je nosil naslov Vojna, je posnela leta 1960.

Marko Cencič (STA)

Štandrež, Krmin, Max Fabiani-Gorica, Pevma, Števerjan Zaključne prireditve v otroških vrtcih na Goriškem

S prihodom poletja so se otroci poslovili od šolskih obveznosti. Da bi otroci zaključili na čim lepši način in s seboj na počitnice odnesli lepe vtise in spomine na šolsko leto, so se v vrtcih poslovili z zaključnimi prireditvami. 24. maja so otroci štandreškega otroškega vrtca povabili starše in prijatelje v župnijski dom Anton Gregorčič in se jim predstavili s pravo cirkuško predstavo Cirkus Rompompom. V cirkus so otroci vključili pesmi in plese, ki so se jih naučili med šolskim letom z glasbenim tečajem, lanskim plesnim tečajem in s celoletnimi gibalnimi dejavnostmi v bližnji občinski telovadnici. Na odru so se prikazali konji, sloni, levi, klovnji, telovadci, baletke, komiki, godba in pevski zbor. Cirkusanti so bili okusno oblečeni; obleke so v glavnem izdelali v vrtcu, nekaj pa so si jih izposodili iz pustne garderobe in iz telovadnega orodja. Ob koncu cirkuške predstave se je od vrtca poslovilo kar 15 otrok, ki bodo naslednje leto obiskovali osnovno šolo. Predstavi je sledila zakuska, ki jo je pripravil aktiven odbor staršev. Zaključna prireditev v krminskem vrtcu je potekala 26. maja. Vzgojiteljici Ksenija Buzzinelli in Rosanna Vescovi sta izoblikovali

vešbino na temo Štirje letni časi, ki je bila tudi rdeča nit celotnega letnega načrta. Otroci so recitali, peli, plesali in igrali na male instrumente. Pri ritmično-glasbenem programu je sodelovala profesorica Jana Drašič. Otroci iz zadnjega letnika so prejeli bralno značko. Pri izvedbi zaključne prireditve so otroci pokazali navdušenje, kar je pripomoglo k veselemu in sproščenemu vzdušju. Tudi publika se je zelo pozitivno odzvala. Otroci iz vrtca Max Fabiani so se od šolskega leta poslovili s predstavo z naslovom Otroci enega sveta, to je tema, ki so jo obravnavali skozi celo leto. S petjem in plesom pod vodstvom Michele De Castro, ki je tudi med letom vodila glasbeni tečaj, so odpotovali k Eskimom, Indijancem, Kitajcem in nazadnje k črnčkom v Afriko, za katere so tudi nabrali denarni prispevek. Ob koncu je trinajst otrok, ki zapuščajo vrtce, dobilo nagrado. Starši in prijatelji so si nato lahko v razredih ogledali risbe in ročna dela, ki so jih otroci izdelali na temo Otroci enega sveta. 30. maja je zaključna prireditev potekala v pevskem vrtcu. Otroci so staršem prikazali to, kar so delali in se učili med šolskim letom. V dar so dobili venčke, predšolski otroci pa

še bralno značko. Prireditve so zaključili z zakusko, ki so jo pripravili starši. V Števerjanu so se otroci pod vodstvom prof. Michele De Castro predstavili z lepo glasbeno prireditvijo, ki je temeljila predvsem na glasbi: igrali so na najrazličnejše manjše instrumente in recitali pesmi. Ob koncu prirskega nastopa so otroci prejeli gorkate najrazličnejših barv ter knjižice za prijetno poletno branje. Štiri deklice, ki zapuščajo vrtce, ker odhajajo v prvi razred, so simbolično dobile v dar diplomske klobuke. Vsaka predstava je bila po svoje zanimiva, poleg tega pa predvsem lepa priložnost, da se otroci preko javnega nastopa izkažejo pred starši, vzgojitelji in prijatelji, jim pokažejo, kaj so se novega naučili, ne nazadnje pa tudi priložnost za sproščeno in prijetno vzdušje.

TZ

14. tabor Slovencev po svetu

Izseljensko društvo Slovenija v svetu vabi rojake iz matice, zamejstva in zdomstva na 14. tabor Slovencev po svetu v soboto, 30. junija 2007, v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. Ob 9. uri maša, ob 10. urah uvodni pozdrav Boštjana Kocmurja, predsednika Izseljenskega društva Slovenija v svetu. Sledijo nagovor dr. sekretarja Zorka Pelikana in pozdravi. Okrogla miza na temo Naš domači kraj, povezovalci Slovencev doma in po svetu; sodelujejo: dr. Janez Bogataj, Jože Horvat, dr. Marina Lukšič-Hacin, moderator: Štefan Skledar. Ob 13.30 kosilo. Namen letošnjega tabora je spodbuditi in oblikovati širšo nacionalno strategijo za vključevanje slovenskega potenciala, razpršenega po svetu, v matično domovino.

GORICA Srečanje ob koncu skavtskega leta Igre in maša v pričakovanju na tabor

S kavtsko leto se zaključuje. Da bi se vsi skupaj še zadnjič srečali, smo se zbrali v soboto, 9. junija, pred cerkvijo v Štandrežu. Po uvodnem pozdravu smo se ločili po vejah. Vsaka

posamezna veja je imela svoj program, ki je nekako namigoval na tabor. Poleg glavnih navodil smo se morali preizkusiti v različnih igrah, ki so nas uvedle v ambientacijo naše skupne poletne dogodivščine. Volčiči se bodo preko lezene omare znašli v čudežnem svetu Narnije. To je kraljestvo, kjer vladata led in mráz in kjer si je hudobna Bela Kraljica prilastila moč pravičnega leva Aslana. Njihov cilj bo rešiti kraljestvo iz hudobnih kraljičnih kreppljev in vrniti Narnijo že dolgo pogrešano pomlad. Tudi izvidniki se bodo podali v pravilnični svet..., v katerega pa ostaja zaenkrat še skrivnost. Člani noviciata in klana bodo poleti odkrivali čudovito to-

skansko pokrajino. Poslovili smo se z mašo, ki jo je daroval g. Karlo Bolčina. Tako smo zaključili še eno skavtsko leto. Pravzaprav ga nismo ravno zaključili, saj nas čaka še najpomembnejši del: poletni tabor, dogodek, ki ga vsi nestrpno pričakujemo in ki letošnjemu srečevanju nekako daje globlji smisel. Vsekakor pa je bilo letošnje skavtsko leto zelo pestro in razgibano. Poleg vseh podvigov znotraj vej - izletov, prenočevanj, jurjevanja, zimovanj - je bilo osrednjega pomena praznovanje stoletnice skavtizma, ki je poleg pomembnosti dogodka samega tudi povezala dve različni skavtski organizaciji v skupnem načrtu. Upam, da je vsakdo s seboj odnesel kaj pozitivnega: spomin, vtis, pridobljeno izkušnjo, novo znanje... Upam tudi, da ga je celoleten trud, kljub morebitnim težavam, ki se včasih pojavijo, obogatil.

TZ

GORICA Dva izleta poletnega središča Srečanja 2007

Razigran obisk Blejskega Vintgarja in rodne kraja "bistre hčere planin"

VINTGAR

Otroci goriškega poletnega središča Srečanja 2007, ki ga od leta 1999 prireja Skupnost družin Sončnica, smo se v zgodnjem sončnem jutru 14. junija zbrali na novogoriški železniški postaji. Kljub slabim vremenskim napovedim smo se korajžno podali na pot z vlakom v Blejski Vintgar. Nekateri so se tokrat prvič vozili z vlakom. Blejski Vintgar je 1,6 km dolga soteska s 50 do 100 m visokimi stenami, skozi katero teče reka Radovna. V strugi so tolmuni, brzice, korita, skoki, slapovi. Vintgar se konča s slikovitim 13 m visokim slapom, ki nosi ime Šum. Vintgar je eden neštetihih biserov Triglavskega narodnega parka. Brez lesenih mostičkov in galerij bi bila soteska praktično neprehodna. Saj kljub neposredni bližini Bleda je bil Vintgar prehojen šele leta 1891. Prvi jo je raziskal Jakob Žumer. Od od-

prtja v avgustu leta 1893 so obiskovalci s celega sveta prinesli slavo Vintgarju in slapu. Malo nad slapom Šumom so zgradili jez, da bi preusmerili del toka in večino vode speljali po železni cevi do elektrarne v dolini. V zimskih mesecih je soteska zaprta. Korita prečka železniška proga Jesenice – Most na Soči (zgrajena v času Marije Terezije, Trst – Dunaj). Most je zgrajen v enem oboku in je kamnit. Blejski Vintgar je zaščiten kot naravni spomenik. Izstopili smo v Podhomu in se od tam odpravili v Vintgar. Po kratki razlagi smo se napotili skozi sotesko, kjer smo opazovali njene naravne lepote. Nekateri smo pridno fotografirali. Po utrudljivi poti smo se ustavili pod slapom Šumom, da bi se odpočili in okrepili s sendviči, piškoti in drugimi dobrotami iz nahrbtnika. Nekateri ko-

gotovili, da je voda kristalno čista, a tudi zelo mrzla. Ob povratku smo pri začetni postojanki imeli še nekaj skupnih iger. Veselo vzdušje je ponovno prišlo do izraza v vlakcu, ko smo veselo prepevali. Udeleženci smo zbrali nekaj misli. "V vlakcu je bilo fantastično; peli smo razne pesmi, se igrali in izvajali razne bane. Res smo se zabavali." to je povedal **Benedikt**. "Od tega izleta mi je najbolj všeč, da smo se skoraj vsi kopalji v vodi, čeprav je bila voda zelo mrzla. To je bilo eno od najlepših doživetij, ki sem jih preživela." misli **Sara. Manuel** viči, piškoti in drugimi dobrotami iz nahrbtnika. Nekateri ko-

rejenjaki smo med kopanjem

sonce kakšenkrat skrilo za oblaki. Ker je bilo toplo, nam je Mauro kupil dober sladoled." **Cristina** pa je dodala: "Sladoled je bil res odličen in hoja po mostičkih mi je bila všeč. Najbolj pa sem se zabavala, ko sem plavala v jezercu pod Šumom, čeprav sem nehote padla vanj." "Meni sta bila všeč osvežilno kopanje v zelo zeleni ledeni vodi in sladoled," nam je

IZVIR SOČE IN DOLINA TRENTE

V sredo, 20. junija, smo otroci poletnega središča Srečanja 2007 obiskali dolino Trente, kraljestvo Zlatoroga. Zgodaj zjutraj smo odpotovali iz Rožne Doline in se odpeljali proti izviru Soče. Na avtobusu je vladalo prijetno vzdušje, saj smo peli, se pogovarjali in si pravili smešnice, seveda ni primanjkovalo kričanja in vriskanja, kar je izražalo naše navdušenje.

Ko smo se po dveurni vožnji privozili do kočice pod izviro Soče, smo se okrepčali z dobrotami iz nahrbtnika; to nam je dalo novih moči, da smo se zagrizli v strmino. Po naporni petnajstminutni hoji smo končno zagledali svežo svetlomodro vodo. Na naše začudenje smo spoznali, da je tisto malo jezercice izvira Soče. Prav zaradi splozkih kamnov in strmine je izvir težko dostopen, kar omogoča, da se kraj še ohranja neomadeževan.

Spet smo se vrnili na startno točko, kjer so si nekateri kupili

spominček in napolnili svoje čutare s svežo vodo. Sledila je daljša pot do Trente, kjer smo se na naše veselje kopalji v Soči. Voda je bila ledena, a kljub temu je presenetljivo, kako deroča voda izdolbe kamne v naravne tobogane in hidromasaže kot v toplinah. Deroč tok pa ni odnašal samo nas, ampak tudi naše copate, da smo jih lovili med veselimi vzkliki. Po kopanju, ki nas je osvežilo, a obenem izmučilo, smo si še nazadnje ogledali trentarski muzej. Tam smo si ob izčrpani razlagi gospodične Barbare ogledali precej stvari, ki so zelo zanimive; posebno nas je pritegnila maketa Triglavskega narodnega parka, na kateri smo si ogledali lego raznih kulturnih, zgodovinskih in naravoslovnih znamenitosti. Pomirjevalen je bil film o Soči, sneman v vseh letnih časih. Zanimivo je bilo spoznati način življenja naših slovenskih kmetov v starih časih. Pretresla pa nas je slika lovca, ki mu je medved s šapo odnesel spodnjo čeljust. Na koncu je sledil še ogled dokumentarca o Triglavskem narodnem parku,

med katerim smo se kot v kinu posladkali s sladoledom.

Nato smo se vrnili v avtobus, ki nas je srečno pripeljal domov. Seveda je bilo na avtobusu tudi med vrtnitvo kar živahno. Zato nam je Simon Peter prebral pravljico za lahko noč *O izviro izvira Soče*, ki pa ni bila zelo učinkovita. "Bilo je naporno, a istočasno zabavno," so na koncu pravili naši utrujeni obrazi.

Simon, Manuel P., Matej, Benedikt, Emanuele, Sara G., Alessia, Mateja

MAVHINJE 7. Zamejski festival gledaliških skupin Komedijska uglašena raznolikih predstav

Po kratkem premoru se je v petek, 22. junija, spet oglasila dramska beseda na lepem, z gledališkega užitka željnimi gledalci napolnjenem trgu v Mavhinhah, vasi pod Grmado. Množica najmlajših, mladih in odraslih igralcev se je zvrstila tudi v drugem delu festivala. Pisana otroška radoživost in prikupnost se je zaiskrila na odru pod šotorom v igrici Žabji kralj (na sliki). Znano ljudsko špansko pravljico je v priredbi in režiji Lare Puntar prikazalo kar štirideset otrok iz celodnevne osnovne šole S. Gruden in malčkov, ki obiskujejo vrtec v Mavhinhah in Šempolaju. Združili so se, da bi ob pomoči učiteljic kar najlepše sklenili letošnje šolsko leto. Ob strunah kitare Daria Vivianija, v natančno sešitih kostumih živih barv - delo učencev, učiteljic in Tamare Gruden - ter ob slikoviti sceni, na kateri je pritegovala pozornost, sicer v igri neizrabljena, postelja z baldahinom, so otroci, preobraženi v kraljevsko družino in veliko skupino žabic ter cvetov lokvanja, uprizorili znano zgodbi- co o princeski, ki ni držala obljube. Konec so mali igralci zasakali v komično-ironično smer, tako da so z odhodom princa - žabona "kaznovali" princesko in njeno prevzetno nevhvaležnost. Škoda, da režiserka ni znala z "žabicami in cvetovi" ustvariti žive scenske prisotnosti, ki bi se prepletala z glavno pripovedjo. Vsekakor so otroci s svojo neposrednostjo popolnoma osvojili gledalce, ki niso štedili s

ploskanjem. Na odru pod stoletnima krošnjama lipe in kostanja so se isti večer bile Male bojne (Majhne vojne), ki so jih v porabskem narečju, v nekakšnih fleš - prizorih prikazali člani porabske gledališke družine Nindrik-Indrik. Skupina se je zasnova v sezoni 1995-96 v Zvezi Slovencev na Madžarskem in opravlja zelo pomembno vlogo pri ohranjanju slovenske besede med našimi skoraj "pozabljenimi" sorojaki. V režiji Milivoja Mikija Roša so štirje igralci posebej dva para zakoncev - sosedov, pri katerih se zaradi malenkostnega pričkanja, npr. ljubosumnja zaradi bolj bujne zelenjave na sosednjem vrtu, vnamejo prepiri, ki bi morda prerasli v krvavi spopad, če bi jih ob pravem času ne zaustavila povezovalka - komentatorka dogajanja Žužolina in nevarno razburkan prizor preusmerila v mirnejše vode. Izvirno delo je spisal režiser Roš in nedvomno od-slikava resnične izreze iz ne vedno ljubeznivih sosedskih odnosov. Ko se je večer že nagibal k noči, so zbrano občinstvo zelo prijetno presenetili igralci Mladinske skupine slovenskega dramskega društva Jaka Štoka, dijaki in univerzitetni študentje, ki jih že skoro eno dese-

tletje združuje ljubezen do gledališkega ustvarjanja. Zadnja leta jih po strmih odskih poteh vodi igrlec Gregor Geč, ki je v letošnji sezoni zanje izbral duhovit, a obenem trpek tekst Milana Jesiha, Večerja s pismom. Delo z na videz čisto normalnimi pogovori, ki se pri obedu pletejo med gostiteljskima paroma in gostoma-zakoncema, ob zdrkih v absurdno in nesmiselno besedičenje razkriva nezmožnost komunikacije med ljudmi. Ti govori- rijo drug mimo drugega. Komičnost situacije se ojačuje ob zamjenavi igralcev. V približno petdesetminutni predstavi štiri vloge odigra kar štirinajst igralcev. Vsak izmed njih pridno svojem liku dodatne humorne odtenke, ki mejijo že na grotesknost, ko režiser žen-

vajalci so ustvarili zelo uravnovešeno igralsko sliko, ki je ob premišljeno izbranih kostumih in bistvenih rekvizitih dobila zaokroženo podobo. V soboto, 23. junija, se je v veselje mlajših na odru najprej v vsej svoji razposajeni neugnanosti pojavila junakinja Pika Nogavička v iskrivi, glasbeno in plesno dovršeni izvedbi otroške dramske skupine Slove-nec, ki jo sestavljajo petošolci in srednješolci iz Brega. Kot znano, je prebrisanka izšla izpod peresa Astrid Lindgren, njene dogodivščine pa so, ob izmenjavi igralskih obrazov raznih Pik (med temi je bila imenitna Sophie Vinci), Anic in Tomažev, zablestele v igri režiji, dramski priredbi in besedilu son-gov Bože Hrvatič. Pikina razigra-

vu Bilka. Pod mentorstvom Janje Kolter in Ani Reichmann so se predstavile z zanimivim tekstom Olge Paušič Skrivnosti iz Solskega večerja, v sicer preohlapni in ne preveč izraziti režijski zasnovi Aleksandra Tolmaierja. Vsebinska se je sukala okrog pogovorov, ki jih dekleta spletajo v nepovabljenem očem skrite prostoru, v katerem pride na dan marsikaj. Sončno nedeljo, 24. junija, so s svetlobo še bolj ožarili člani Barvane klape, ki jo sestavlja 14 mladostnikov s posebnimi potrebami, varovancev Vzgojno zaposlitvenega središča Mitja Čuk, in osem nadvse potrpežljivih, požrtvovalnih in ljubečih vzgojiteljev. Gledalcem so prepričljivo pričarali pravljčni svet z igro Princeška in dobri velikan,

reden obiskovalec mavhinskega festivala. Tokrat se je v režiji zvestega spremljevalca Marjana Bevka predstavilo z izvirnim delom Marca Martiniga Poletje gre h koncu. Njegovemu literarnemu prvencu je dramaturško podobo z nepričakovanim, nekakšnim moralističnim koncem dala Marina Cerneti-g. V zadnjih poletnih dneh se v ambulanti psihiatra sreča skupinica pacientov s svojimi težavami in sanjami. Ne preveč uravnovešen zdravnik skuša rešiti njihove in tudi svoje življenjske stiske. S predstavo so dolgoletni igralci potrdili uigranost in igralsko zrelost, mlade sile, ki so pristopile k njim, pa obetavno prihodnost za beneško gledališko družino s skoraj tridesetletnim delovanjem.

Strokovna komisija, ki jo sestavljajo vsestransko angažirani kulturniki Igor Tuta, mlada dramaturginja v Gledališču Koper Samantha Kobal, upokojeni igrlec SSG Adrijan Rustja in ljubiteljska režiserka Vesna Tomšič, ima sedaj že precejšen vpogled v letošnje festivalsko ponudbo in bo prihodnji teden odločala, komu podeliti nagrade.

Ta kome tedna bodo na vrsti: v četrtek, 28. junija, ob 20.30: gledališka skupina Tamara Petaros, Torta za mamo; ob 21. uri: dramska skupina Rovte Kolonkovec, Srčni mrk; petek, 29. junija, ob 18.30: Posvet o gledališču; 20.30: Seniški gledališčniki DOŠ Zveze Slovencev na Madžarskem, Stanšov Dilek (roditeljski sestanek); ob 21. uri: Slovenski oder: Pika Nogavička; sobota, 30. junija, ob 21. uri: goriška licejska gledališka skupina Nimamo časa, Nevidni Leonard; nedelja, 1. julija: slavnostni, nagrajevalni večer v družbi Borisa Kopitarja in Mladih kraških muzikantov.

Iva Koršič

Foto Kroma

no je vela tudi iz izvirne glasbe Edvina Križmančiča in Aljose Starca ter kostumih kričečih barv, ki so jih sešile pridne roke mamic nastopajočih, ter seveda iz živahne koreografije Klare Vodopivec. Prvič so se mavhinskega festivala udeležili gledališki ustvarjalci iz Koroške, in sicer Bilčenske frajle, ki so se dramskega dela lotile v druš-

te maska, pa je, žal v preveč recitativnem podajanju, povedala šestnajstletna otroška skupina SDD Jaka Štoka v igri Leopolda Suhodolčana Narobe stvari v mestu Petpedi v režiji obdelavi Nicole Starc, glasbeni spremljavi Petra Klobasa in kostumih Betty Starc. Za zabaven sklep nedeljskega večerja je poskrbelo Beneško gledališče,